PA
6274
.A2
1829

Class PA6274

Book .A2

1829

GPO

Catullus, C. Valerius

Q. VALERII CATULLI

VERONENSIS

LIBER

EX RECENSIONE

CAROLI LACHMANNI.

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GE. REIMERI

A. 1829.

PA6274
.A2
1829

Ad patriam venio longis a finibus exul.
Causa mei reditus compatriota fuit,
Scilicet a calamis, tribuit cui Francia nomen,
Quique notat turbae praetereuntis iter.
Quo licet ingenio vestrum celebrate Catullum,
Cuius sub modio clausa papyrus erat.

345853
26

Q. CATULLI VERONENSIS (LIBER.)

Quoi dono lepidum novum libellum
Arido modo pumice expolitum?
Corneli, tibi: namque tu solebas
5 Meas esse aliquid putare nugas
Iam tum cum ausus es unus Italorum
Omne aevum tribus explicare chartis
Doctis, Iuppiter, et laboriosis.
Quare habe tibi quicquid hoc libelli
10 Qualecunque quidem
patrona virgo,
Plus uno maneat perenne saeclo.

Codices *D* et *L* (h. e. Caroli Dati et Laur. Santenii), cum quorum alterutro ceteri non interpolati ubique consentiunt, hac editione totos exhibemus. quas emendationes nullo auctore indicato recepimus, eae Italis saeculi xv debentur.

1, 1. Q. Catulli *Riccardianus* (*pl.* 50. *ord.* 4. *cod.* 28), Q. Catuli *D*, Catulli *L cum Parisino* 7989 *et Laurentiano a.* 1457 (*pl.* 33, 12). Q. *dicitur Plinio h. n.* 37, 6. C. *Appuleio apolog. p.* 279 *Elm.* Valerius Catullus *commentatori Horatii Cruquiano p.* 398. Veronensis] *conf. interpr. Virgil. Veron. ecl.* 6, 1. *Non.* 15, 28 *et Priscian. p.* 546. liber incipit *DL.* 2. Qui *D*, Cui *L.* 3. Arido *vel* Arrido *libri, itaque interpr. Virgilii Veron. ecl.* 6, 1. *Terentianus Maurus v.* 2563, *Marius Victorinus p.* 2596 *et Isidorus orig.* 6, 12. *at Servius ad Aen.* 12, 587 *'Pumicem autem iste masculino genere posuit, et hunc sequimur: nam et Plautus ita dixit: licet Catullus dixerit feminino.' hinc Itali* Arida, *itaque Atilius Fortun. Putschii p.* 2676. punice *D.* 6. tum] tamen *DL.* es] est *DL.* 9. tibi habe *DL.* libelli] mei *Parisinus et Laurentianus.* 11. quidem *D:* quod *L.* 13. peremne *D.*

Passer, deliciae meae puellae,
15 Quicum ludere, quem in sinu tenere,
Quoi primum digitum dare adpetenti
Et acris solet incitare morsus,
Cum desiderio meo nitenti
Carum nescio quid libet iocari
20 Et solatiolum sui doloris,
Credo ut cum gravis acquiescet ardor;
Tecum ludere sicut ipsa possem
Et tristis animi levare curas!

25 Tam gratum est mihi quam ferunt puellae
Pernici aureolum fuisse malum,
Quod zonam soluit diu ligatam.

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
Et quantum est hominum venustiorum.
30 Passer mortuus est meae puellae,
2 Passer, deliciae meae puellae,
Quem plus illa oculis suis amabat:
Nam mellitus erat suamque norat
Ipsa tam bene quam puella matrem,
5 Nec sese a gremio illius movebat,
Sed circumsiliens modo huc modo illuc
Ad solam dominam usque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quenquam.
10 At vobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella devoratis:
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male! io miselle passer,

1, 16. Qui *D*, Cui *L*. ac petenti *L*, ac appetenti *D*. 18. mei *D*. 20. In *Itali*: *sed v.* 20, 17. 21. uti gravis *Schraderus*. acquiescat *Italí*. 22. Et tecum *L*. luderem *D*. 23. '*Post hoc carmen in codice antiquissimo et manu scripto ingens sequitur fragmentum*' *Guarinus*. '*In v. c. spatium est hic longum, post quod sequitur* Tam gratum mihi' *Perreius*. 27. negatam *Laurentianus*.

2, 1. *om L, Parisinus, Laurentianus*. 4. Ipsam *D*. 5. se *L*. 7. piplabat *L*. 8. pariter *L*. tenebrosum *DL*. 9. Illuc *Seneca in apocolocyntosi p.* 856: Illud *DL*. 13. Bonum factum *DL*. o (proh *Guarinus*) miselle passer *vel* passer o miselle *Italí*: bonus ille passer *DL*.

Tua nunc opera meae puellae
15 Flendo turgiduli rubent ocelli.

De quodam phaselo.

Phaselus ille, quem videtis, hospites,
Ait fuisse navium celerrimus,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse praeterire, sive palmulis
20 Opus foret volare sive linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare litus insulasve Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque Thraciam
Propontida trucemve Ponticum sinum,
25 Ubi iste post phaselus antea fuit
Comata silva: nam Cytorio in iugo
Loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica et Cytore buxifer,
Tibi haec fuisse et esse cognitissima
30 Ait phaselus: ultima ex origine
3 Tuo stetisse dicit in cacumine,
Tuo imbuisse palmulas in aequore,
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse, laeva sive dextera
5 Vocaret aura, sive utrunque Iuppiter
Simul secundus incidisset in pedem;
Neque ulla vota litoralibus diis
Sibi esse facta, cum veniret a marei
Novissime hunc ad usque limpidum lacum.
10 Sed haec prius fuere: nunc recondita
Senet quiete seque dedicat tibi,
Gemelle Castor et gemelle Castoris.

2, 14. mea *schol. Iuvenal.* 6, 8. *p.* 598 *Cram.* 16. iste *Censorinus de metr. p.* 2726. 17. Aiunt *DL.* celerrimum *DL.* 18. illius *DL.* trabis] tardis *DL*, ratis *corr Paris.* 19. Neque esse *DL.* sine *DL.* 20. sine *DL.* 21. mina ei *D*, ei minas *L.* 23. Rhodiumque *D.* tractam *D.* 25. post *om L.* 26. cytherio *D*, citeorio *L.* 28. cytheri *DL.* 29. cognotissima *DL.*

3, 2. Tuas *DL.* 5. Vocare *L.* cura *DL.* 7. literalibus *D.* 8. amaret *DL.* 11. Senet quiete *L et Charisius p.* 223, *Diomedes p.* 335, *Priscianus* 9, *p.* 464 *Kr.:* Sonet quietem *D.* 12. castor *D*: castrum *pr L*, castorum *corr L.*

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
Rumoresque senum severiorum
15 Omnes unius aestimemus assis.
Soles occidere et redire possunt:
Nobis, cum semel occidit brevis lux,
Nox est perpetua una dormienda.
Da mi basia mille, deinde centum,
20 Dein mille altera, dein secunda centum,
Deinde usque altera mille, deinde centum.
Dein, cum millia multa fecerimus,
Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut nequis malus invidere possit,
25 Cum tantum sciat esse basiorum.

Flavi, delicias tuas Catullo,
Nei sint inlepidae atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses.
Verum nescio quid febriculosi
30 Scorti diligis: hoc pudet fateri.
4 Nam te non viduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat
Sertis ac Syrio fragrans olivo,
Pulvinusque peraeque et hic et ille
5 Attritus, tremulique quassa lecti
Argutatio inambulatioque.
Nam in ista praevalet nihil tacere.
Cur? non tam latera ecfututa pandas,
Nei tu quid facias ineptiarum.
10 Quare, quicquid habes boni malique,
Dic nobis. volo te ac tuos amores
Ad caelum lepido vocare versu.

3, 15. extimemus *D*. 19. mihi *L*. 20. Deinde mille *L*, Deinde me *D*, Deinde mi *Parisinus*, *Laurentianus*, *Riccardianus*. dein *Puccius:* deinde *L*, da *D et plerique omnes*. 22. Deinde *DL*. multa milia *L*. 23. Conturbavimus *DL*. 27. Ne *DL*.

4, 3. Sertisque *D*. ac Syrio] asyrio *L*, a syrio *Laurentianus*, assyrio *Riccardianus et Parisinus*, assyrioque *D*. fragrans *D*: clamans *L*, flagrans *margo L*. 4. ille *D*: illo *L*. 5. cassa *D*. 7. in *D*: ni *L*. *fortasse* Nam nil ista valet, nihil tacere. 8. et futura panda *DL*. 9. Ni *Guarinus:* Nec *DL*. 10. quicquid] quid *L solus*.

Quaeris, quot mihi basiationes
Tuae, Lesbia, sint satis superque.
15 Quam magnus numerus Libyssae arenae
Laserpiciferis iacet Cyrenis,
Oraclum Iovis inter aestuosi
Et Batti veteris sacrum sepulcrum,
Aut quam sidera multa, cum tacet nox,
20 Furtivos hominum vident amores,
Tam te basia multa basiare
Vesano satis et super Catullo est,
Quae nec pernumerare curiosi
Possint nec mala fascinare lingua.

Miser Catulle, desinas ineptire,
25 Et quod vides perisse perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum ventitabas quo puella ducebat
Amata nobis quantum amabitur nulla.
30 Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
5 Quae tu volebas nec puella nolebat.
Fulsère vere candidi tibi soles.
Nunc iam illa non vult: tu quoque impote . . . . . .
Nec quae fugit sectare, nec miser vive,
5 Sed obstinata mente perfer, obdura.
Vale, puella. iam Catullus obdurat,
Nec te requiret nec rogabit invitam:
At tu dolebis, cum rogaberis nulla.
Scelesta, ne te. quae tibi manet vita!
10 Quis nunc te adibit? cui videberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
At tu, Catulle, destinatus obdura.

4, 13. quod *D.* 16. Lasarpiciferis *DL*, Lasarpici fretis *Parisinus et Laurentianus.* cirenis *Laurentianus*: arenis *D*, tyrrenis *L.* 17. Ora dum *L*, Oraclum dum *D.* 18. Et beati *DL*, Et beari *Laurentianus.* 21. Nam *L.* basiei *Riccardianus.* 25. in aptire *D*, inectire *Laurentianus.* 28. Tum *D.* docebat *pr L.* 30. Ili *D.*

5, 3. tu quoque, impotens, noli *Avantius.* 9. vae te *B. Venator.* tibi *om L.* tibi quae *Parisinus.*

Veranni, omnibus e meis amicis
15 Antistans mihi milibus trecentis,
Venistine domum ad tuos Penates
Fratresque unanimos suamque matrem?
Venisti. o mihi nuntii beati!
Visam te incolumem audiamque Hiberum
20 Narrantem loca, facta, nationes,
Ut mos est tuus, applicansque collum
Iocundum os oculosque suaviabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me laetius est beatiusve?

25 Varus me meus ad suos amores
Visum duxerat e foro otiosum,
Scortillum, ut mihi tum repente visum est,
Non sane inlepidum neque invenustum.
Huc ut venimus, incidere nobis
30 Sermones varii, in quibus, quid esset
6 Iam Bithynia, quo modo se haberet,
Ecquonam mihi profuisset aere.
Respondi id quod erat, nihil neque ipsis
Nec praetoribus esse nec cohorti,
5 Cur quisquam caput unctius referret,
Praesertim quibus esset irrumator
Praetor non facerent pili cohortem.
'At certe tamen,' inquiunt 'quod illic
Natum dicitur esse, comparasti
10 Ad lecticam homines.' ego, ut puellae
Unum me facerem beatiorem,
'Non' inquam 'mihi tam fuit maligne,
Ut, provincia quod mala incidisset,
Non possem octo homines parare rectos.'

5, 14. Veramni ex omnibus meis *L.* 15. Antistas *DL.* mihi *om D.* 17. uno animo *L.* sanamque *Parisinus.* anumque *Faernus.* 19. Visamque incolumem *D.* 21. tuis *L*, tuum *D.* 22. suabior *L.* 25. Varius *L*, Verannius *D.* 27. ut tunc mihi *L.* tunc *Laurentianus.*

6, 1. se] posse *DL.* 2. Et quoniam *D*, Et quoniam *L.* *correxit Statius.* here *D.* 3. neque ipsis *Parisinus et Laurentianus*: neque in ipsis *D*, neque nec in ipsis *L.* 4. Nec *om L.* 7. faceret *L*, facere *Laurentianus*, faciens *Gronovius.* 8. Ac *D.* 10. hominis *DL.* 14. octo *L*: cito *D.*

At mi nullus erat neque hic neque illic,
Fractum qui veteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.
Hic illa, ut decuit cinaediorem,
'Quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum
Istos commoda: nam volo ad Serapim
Deferri.' 'mane me' inquii puellae

Istud, quod modo dixeram, me habere,
Fugit me ratio: meus sodalis
Cinna est Gaius, is sibi paravit.
Verum, utrum illius an mei, quid ad me?
Utor tam bene quam mihi pararim.
Sed tu insulsa male ac molesta vivis,
Per quam non licet esse negligentem.

Furi et Aureli, comites Catulli,
7 Sive in extremos penetrabit Indos,
Litus ut longe resonante Eoa
Tunditur unda,
Sive in Hyrcanos Arabesque molles
Seu Sacas sagittiferosque Parthos,
Sive qua septemgeminus colorat
Aequora Nilus,
Sive trans altas gradietur Alpes,
Caesaris visens monimenta magni,
Gallicum Rhenum horribilesque ultimosque Britannos,
Omnia haec, quaecunque feret voluntas
Caelitum, temptare simul parati,
Pauca nuntiate meae puellae
Non bona dicta.

6, 15. mihi *L.* nec hic nec *D.* 16. Fractum quae *L*, Fractumque *Laurentianus et pr Riccardianus.* 18. docuit *DL.* 20. Istos: commodum enim *Handius.* nam *D*: non *L.* sarapim *D.* 21. minime *Pontanus.* inquit *DL.* 22. *Post* inquio puellae *fenestra sequitur in codice vetusto Guarinus.* 25. Cuma *DL.* Caius *Itali:* gravis *DL.* 26. a me *L.* 27. paratum *D solus.* 28. insula *DL.* hac *D*, et *L.*
7, 1. penetravit *DL.* 2. ut *Parisinus*: ubi *DL.* 5. Sive sagas *DL.* sagittiferosve *Laurentianus.* 6. quae *DL.* 9. videns *DL.* 10. que *om Parisinus et Laurentianus.* horribiles et *vel* horribilesque in *Itali.* 12. feret *Laurentianus*: fere *L*; ferre *D.*

Cum suis vivat valeatque moechis,
Quos simul complexa tenet trecentos,
Nullum amans vere, sed identidem omnium
Ilia rumpens:
Nec meum respectet, ut ante, amorem,
Qui illius culpa cecidit velut prati
Ultimi flos, praetereunte postquam
Tactus aratro est.

Marrucine Asini, manu sinistra
Non belle uteris in ioco atque vino:
Tollis lintea negligentiorum.
Hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:
Quamvis sordida res et invenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta vel talento
8 Mutari velit: est enim leporum
Disertus puer ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte,
Quod me non movet aestimatione,
Verum est mnemosynum mei sodalis.
Nam sudaria Saetaba ex Hibereis
Miserunt mihi muneri Fabullus
Et Verannius: haec amem necesse est
Ut Veranniolum meum et Fabullum.

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
Paucis, si tibi dii favent, diebus,
Si tecum attuleris bonam atque magnam
Cenam, non sine candida puella
Et vino et sale et omnibus cachinnis.
Haec si, inquam, attuleris, venuste noster,
Cenabis bene: nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.

7, 21. Cui *L.* 22. posquam *D.* 24. Matrucine *DL.* finestra *D.* 26. negligentiarum *D.* 27. falsum *DL.*
8, 5. extimatione *D.* 6. nemo sinum *DL.* 7. thessala *D.* exhibere *DL.* 8. numeri *L.* 9. 10. verranius, verraniolum *D*, veranius, veraniolum *L.* 10. Et *DL.* 12. sit *D.* 16. unquam *D.* 18. aranarum *D.*

Sed contra accipies meros amores
20 Seu quid suavius elegantiusve est:
Nam unguentum dabo, quod meae puellae
Donarunt Veneres Cupidinesque,
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

25 Nei te plus oculis meis amarem,
Iocundissime Calve, munere isto
Odissem te odio Vatiniano:
Nam quid feci ego quidve sum locutus,
Cur me tot male perderes poetis?
30 Isti dii mala multa dent clienti,
9 Qui tantum tibi misit impiorum.
Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum
Munus dat tibi Sulla litterator,
Non est mi male, sed bene ac beate,
5 Quod non dispereunt tui labores.
Dii magni, horribilem et sacrum libellum
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum!
10 Non non hoc tibi, salse, sic abibit:
Nam, si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia, Caesios, Aquinos,
Suffenum omnia colligam venena,
Ac te his suppliciis remunerabor.
15 Vos hinc interea (valete) abite
Illuc, unde malum pedem attulistis,
Saecli incommoda, pessimi poetae.

Si qui forte mearum ineptiarum
Lectores eritis manusque vestras
20 Non horrebitis ammovere nobis,

8, 19. meos *pr L.* 20. quod *D.* 25. Ne *L*, Me *D.* 29. malis *DL.* 30. dant *DL.*
9, 2. ac *L*: hoc *D.* 3. sulla *pr L*: si illa *D et corr L*, Sylla *Marcianus Cap.* 3, *p.* 51. 4. mihi *DL.* 8. Misisti *DL.* 10. Non modo hoc *D.* false *DL.* 12. Curtam *D.* scrinea *DL.* 13. Sufferam *DL*, Suffenam *Laurentianus.* 14. Hac *L*, At *D.* 17. Seculi *DL.* 20. admovere *D.*

Commendo tibi me ac meos amores,
Aureli. veniam peto pudentem,
Ut, si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres et integellum,
Conserves puerum mihi pudice.
Non dico a populo: nihil veremur
Istos, qui in platea modo huc modo illuc
In re praetereunt sua occupati:
Verum a te metuo tuoque pene
Infesto pueris bonis malisque.

Quem tu qua lubet, ut lubet, moveto
Quantum vis, ubi erit foris, paratum:
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens furorque vecors
In tantam impulerit, sceleste, culpam,
Ut nostrum insidiis caput lacessas,
Ah tum te miserum malique fati,
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphanique mugilesque.

Paedicabo ego vos et irrumabo,
Aureli pathice et cinaede Furi,
Qui me ex versiculis meis putastis,
Quod sunt molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum, versiculos nihil necesse est,
Qui tum denique habent salem ac leporem,
Si sint molliculi ac parum pudici
Et quod pruriat incitare possint,
Non dico pueris, sed his pilosis,
Qui duros nequeunt movere lumbos.
Vos, quod milia multa basiorum
Legistis, male me marem putatis?
Paedicabo ego vos et irrumabo.

9, 30. bonisque *DL*.
10, 1. qualibet *L*. ut iubet *DL*. 6. nostrorum *L*.
7. At *L*. 10. 23. Dedicabo *D*. 15. versiculo *pars codicum Plinii epist.* 4, 14. 16. tum *D*: tamen *L*. 17. sunt *apud Plinium*. 18. pruria *D*. possunt *D*. 21. quod *Laurentianus*; qui *L*, que *D*.

O Colonia, quae cupis ponte ludere magno,
Et salire paratum habes, sed vereris inepta
Crura ponticuli assulis stantis in redivivis,
Ne supinus eat cavaque in palude recumbat;
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo vel Salisubsili sacra suscipiantur:
Munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
11 Quendam municipem meum de tuo volo ponte
Ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,
Verum totius ut lacus putidaeque paludis
Lividissima maximeque est profunda vorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna.
Quoi cum sit viridissimo nupta flore puella
(Et puella tenellulo delicatior haedo,
Asservanda nigerrimis diligentius uvis),
Ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se sublevat ex sua parte, sed velut alnus
In fossa Liguri iacet suppernata securi,
Tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam,
Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit,
Ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.
Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,
Si pote stolidum repente excitare veternum
Et supinum animum in gravi derelinquere caeno,
Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

10, 24. O culonia quae *L*, Oculo in aquae *D*. laedere *DL*. 26. assulis stantis *Statius:* ac sulcis tantis *DL*. inredivinis *L*. 28. Sit *L*. 29. sali subsali *D*, sali subscili *Laurentianus*. '*Salisubsulus enim, uti in antiquorum monumentis reperi, Mars a veteribus dictus est. Pacuvius in armorum iudicio, pro imperio salisubsulus si nostro excubet*' *Guarinus*. suscipiant *DL*. 30. culonia *L*.

11, 3. pudicaeque paludes *DL*. 5. est *L*: que *D*. puer *D*. 7. Cui iocum sit *DL*. 8. Et *L*: Ut *D*. *puto* Est. tenello *D*. 9. delicantius *L*. 10. libet *D*. 11. Nec me *DL*. 12. ligari *in fragmento Festi p.* 114. suppernata *ibidem:* superata *DL*. 14. nil] nihil *DL*. 15. quid sit *D*. 16. Hunc *L*. eum *D*: enim *L*. potest olidum *DL*. *correctum in excerptis Minturni*. 18. delinquere *DL*. 19. Ferrea *D*. mulla *Laurentianus et Riccardianus*, nulla *L*.

20 Aureli, pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt
Aut sunt aut aliis erunt in annis,
Paedicare cupis meos amores.
Nec clam: nam simul es, iocaris una,
25 Haeres ad latus, omnia experiris.
Frustra: nam insidias mihi instruentem
Tangam te prior irrumatione.
Atque id si faceres satur, tacerem:
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
30 Me me puer et sitire discet.
12 Quare desine, dum licet pudico,
Ne finem facias, sed irrumatus.

Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
Homo est venustus et dicax et urbanus,
5 Idemque longe plurimos facit versus.
Puto esse ego illi milia aut decem aut plura
Perscripta, nec sic ut fit in palimpsesto
Relata: chartae regiae, novei libri,
Novi umbilici, lora rubra, membrana
10 Directa plumbo, et pumice omnia aequata.
Haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
Suffenus unus caprimulgus aut fossor
Rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.
Hoc quid putemus esse? qui modo scurra
15 Aut siquid hac re tritius videbatur,
Idem infaceto est infacetior rure,
Simul poemata attigit, neque idem unquam
Aeque est beatus ac poema cum scribit:
Tam gaudet in se tamque se ipse miratur.

11, 20. exuritionum *DL*. 21. quod *L*. 24. es *D*: et *L*, ex *Laurentianus et Riccardianus*. 25. Haerens *DL*. *correxit Vossius*. experibis *L*, experibus *D*. 27. prius *L*. irruminatione *DL*. 28. id si *L*: ipsi *D*. 29. id ipsum *D*. exurire *DL*. 30. Ah me me *Scaliger*.

12, 1. desinat *D*, desinas *L*. 2. Nec *DL*. irruminatus sum *DL*. 3. vale *D*. 5. Idque *D*. 6. ego esse *DL*. 7. palmi septo *DL*. *potius* palimpseston. 8. nove *L*, novem *D*, noveque *Riccardianus*. 9. membranae *DL*. 10. Detecta *DL*. 11. Nec *D*. 15. tristius *DL*. 16. infacetior] infaceto *DL*. 17. poema *L*. 18. ac] ah *DL*, ha *Laurentianus*. 19. tanquam *DL*.

20 Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
Quem non in aliqua re videre Suffenum
Possis. suus cuique attributus est error:
Sed non videmus, manticae quod in tergo est.

Furei, cui neque servus est neque arca
25 Nec cimex neque araneus neque ignis,
Verum est et pater et noverca, quorum
Dentes vel silicem comesse possunt;
Est pulchre tibi cum tuo parente
Et cum coniuge lignea parentis.
30 Nec mirum: bene nam valetis omnes,
13 Pulchre concoquitis, nihil timetis,
Non incendia, non graves ruinas,
Non facta impia, non dolos veneni,
Non casus alios periculorum.
5 Atqui corpora sicciora cornu
Aut siquid magis aridum est habetis
Sole et frigore et esuritione.
Quare non tibi sit bene ac beate?
A te sudor abest, abest saliva,
10 Mucusque et mala pituita nasi.
Hanc ad munditiem adde mundiorem,
Quod culus tibi purior salillo est,
Nec toto decies cacas in anno,
Atque id durius est faba et lapillis,
15 Quod tu si manibus teras fricesque,
Non unquam digitum inquinare posses.
Haec tu commoda tam beata, Furi,
Noli spernere nec putare parvi,
Et sestertia quae soles precari
20 Centum desine: nam sat es beatus.

12, 20. omnis *D.* quicquam *D.* 25. nec araneus *L.* 27. sylices *D.* 28. pulcrum *D.* 30. Ne mirum *L*, Nimirum *D.* Nil mirum *N. Heinsius.*

13, 1. conquoquitis *D.* 2. minas *pr L.* 3. fata *D.* 5. Aut qui *DL.* corpora] cornua *pr L.* 6. aridum magis est *DL.* abietis *L.* 7. exuritione *D.* 8. si *D.* 9. salva *D.* 10. Muccusve *DL.* 12. tibi culus *D.* 14. atque lapillis *Riccardianus*, atque labillis *D.* 15. si tu *D.* feras *pr L.* 17. Nec *D solus*, tua *DL.* 19. sextertia *D.* 20. satis beatus *DL.*

O qui flosculus es Iuventiorum,
Non horum modo, sed quot aut fuerunt
Aut posthac aliis erunt in annis,
Mallem divitias mi dedisses
25 Isti, quoi neque servus est neque arca,
Quam sic te sineres ab illo amari.
'Qui? non est homo bellus?' inquies. est:
Sed bello huic neque servus est neque arca.
Hoc tu quam lubet abiice elevaque:
30 Nec servum tamen ille habet neque arcam.

14 Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo
Vel anseris medullula vel imula auricilla
Vel pene languido senis situque araneoso,
Idemque Thalle turbida rapacior procella,
5 Cum diva munerarios ostendit oscitantes,
Remitte pallium mihi meum, quod involasti,
Sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,
Inepte, quae palam soles habere tanquam avita.
Quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
10 Ne laneum latusculum manusque mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter aestues velut minuta magno
Deprensa navis in mari vesaniente vento.

Furi, villula nostra non ad Austri
15 Flatus opposita est neque ad Favoni
Nec saevi Boreae aut Apeliotae.

13, 21. est *DL.* 24. mi] *fortasse* uti. 25. cui nec *D*, qui nec *L.* nec arca *L.* 28. est *om L.* 29. Nec *D.* quam *L*: qua *Laurentianus,* quia *Riccardianus,* quidem *D.* abice *L.*

14, 1. cunniculi *DL.* 2. medulla *D.* imula *Parisinus et Laurentianus:* imulla *L*, nulla *D et pr Riccardianus.* moricilla *DL. correxit Scaliger.* 5. mulier aves (arios *margo L*) *DL.* mulier alios *Laurentianus et pr Riccardianus.* mulier avos *'sic scriptum est in codice vetustissimo et venerando Romanae bibliothecae . . .' Perreius. ego ex* li *feci* n. *munerarius est qui munera dat vel invitus et oscitanti rapta.* ostendet *D.* 7. sathabum *DL*, sethabum *Laurentianus.* tinos *D*, thymos *L.* 9. tuis ó ingunibus *D.* 10. natisque *Scaliger.* 11. Insula *DL.* conscribilent *L*, conscribent *D.* 12. velut inimica *DL.* 15. favonii *DL.* 16. apheliote *DL.*

Verum ad milia quindecim et ducentos.
O ventum horribilem atque pestilentem!

Minister vetuli puer Falerni
20 Inger mi calices amariores,
Ut lex Postumiae iubet magistrae
Ebriosa acina ebriosioris.
At vos quo lubet hinc abitè, lymphae
Vini pernicies, et ad severos
25 Migrate: hic merus est Thyonianus.

Pisonis comites, cohors inanis
Aptis sarcinulis et expeditis,
Veranni optime tuque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? satisne cum isto
30 Vappa frigoraque et famem tulistis?
15 Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum, ut mihi, qui meum secutus
Praetorem refero datum lucello
'O Memmi, bene me ac diu supinum
5 Tota ista trabe lentus irrumasti.'
Sed, quantum video, pari fuistis
Casu: nam nihilo minore verpa
Farti estis. pete nobiles amicos.
At vobis mala multa dii deaeque
10 Dent, obprobria Romulei Remique.

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
Nisi impudicus et vorax et aleo,
Mamurram habere quod Comata Gallia
Habebat ante et ultima Britannia?

14, 20. Inger *codex Gellii Schoppianus* 7, 20: Ingere *DL*. 22. Ebriosa *Gellius*: Ebriosae *DL*. acina *codices Gellii, ut videtur:* acino *D*, acinae *L*. 23. quod iubet *DL*. 25. meus est antonianus *L*. 28. Verani *D*.

15, 1. Et quid nam *D*, Vt quid nam *L*. 4. O memini *L*, Omnem mi *D*. hac *L*. 5. trhae *D*. 6. pari *Laurentianus*: parum *DL*. fuisti *D*. 7. Casum *D*, Casus *L*. verpa *Laurentianus*: verba *DL*. 8. Facti *D*. 10. opprobria romuli *D*. 13. Manu murram *L*, Nam murram *D*. *v. Plin. hist. nat.* 36, 6. 14. Habeat *L*. ante et *Statius*: cum te et *L*, et cum te *D*.

15 Cinaede Romule, haec videbis et feres?
Et ille nunc superbus et superfluens
Perambulabit omnium cubilia
Ut albulus columbus aut Adoneus?
Cinaede Romule, haec videbis et feres?
20 Es impudicus et vorax et aleo.
Eone nomine, imperator unice,
Fuisti in ultima occidentis insula,
Ut ista vestra diffututa mentula
Ducenties comesset aut trecenties?
25 Quid est alid sinistra liberalitas?
Parum expatravit an parum elluatus est?
Paterna prima lancinata sunt bona:
Secunda praeda Pontica: inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.
30 Hunc Galliae timet et Britanniae.
16 Quid hunc malum fovetis? aut quid hic potest,
Nisi uncta devorare patrimonia?
Eone nomine urbis, opulentissime
Socer, generque, perdidistis omnia?

5 Alphene inmemor atque unanimis false sodalibus,
Iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi?
Iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?
Eheu quid faciant, dic, homines, cuive habeant fidem?
Certe tute iubebas animam tradere, inique, me
10 Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
Idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
Ventos irrita ferre ac nebulas aerias sinis.
Si tu oblitus es, at dii meminerunt, meminit Fides,
Quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui:

15, 17. Perambulavit *DL*. 18. idoneus *DL*. *correxit Statius*. 23. nostra *L*. diffutura *DL*. *potius* defututa. 25. alit *L*, ait *D*. aliud *Guarinus*, alid *Statius*. 27. primum *DL*. *correxit Scaliger*. 29. Hibera *om. D*. sit *DL*. amni *D*. 30. timent *L*. *fortasse* Time Britannia, hunc timete Galliae.
16, 1. hic] hinc *DL*. 2. cuncta *L*. 3. verbis *D*. *fortasse* o piissime. 4. Gener socerque *antholog. Lat.* 2, 244. 6. nihil *DL*. duri *D*. 7. me *post* non *add L*, *ante* non *D*. per fidem *D*. 8. Oheu *DL*. quod *D*. dico *DL*. 9. me *om DL*. 10. Tu ducens *D*. omnia tuta *DL*. 11. Idem *Laurentianus*: Inde *DL*. ad tua *D*. 12. Vento *D*. aereas *pr L*. 13. ut dii *L*, audii (*ni fallor*) *D*. 14. postremo *D*.

15 Nec facta impia fallacum hominum caelicolis placent.
Quae tu negligis, ac me miserum deseris in malis.

Paene insularum, Sirmio, insularumque
Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis
Marique vasto fert uterque Neptunus,
20 Quam te libenter quamque laetus inviso,
Vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos
Liquisse campos et videre te in tuto!
O quid solutis est beatius curis,
Cum mens onus reponit, ac peregrino
25 Labore fessi venimus larem ad nostrum
Desideratoque acquiescimus lecto.
Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude:
Gaudete vosque, o Lydiae lacus undae:
30 Ridete, quicquid est domi cachinnorum.

17 Amabo, mea dulcis Ipsithilla,
Meae deliciae, mei lepores,
Iube ad te veniam meridiatum.
Et si iusseris illud, adiuvato,
5 Nequis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas paresque nobis
Novem continuas fututiones.
Verum, siquid ages, statim iubeto:
10 Nam pransus iaceo et satur supinus
Pertundo tunicamque palliumque.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, et cinaede fili,
(Nam dextra pater inquinatiore,
15 Culo filius est voraciore)

16, 15 *et* 16. *huc revocavi, cum in libris sequerentur versum septimum.* 15. improba *D.* 16. Quos *margo L.* 20. libente *L.* 21. mihi *DL.* crederis *D.* thimiam *DL.* bithinios *L.* 29. Gaude *L.* vos quoque *DL*, vosque *vel* vos o *Itali.* Lydiae] *immo* Libuae.
17, 1. ipsythila *D*, Ipsitila *L.* 3. meridianum *L.* 6. libeat *L.* 15. est in *D.* volantiore *pr L.*

Cur non exilium malasque in oras
Itis, quandoquidem patris rapinae
Notae sunt populo, et natis pilosas,
Fili, non potes asse venditare.

Dianae sumus in fide
Puellae et pueri integri:
Dianam pueri integri
Puellaeque canamus.
O Latonia, maximi
Magna progenies Iovis,
Quam mater prope Deliam
Deposivit olivam,
Montium domina ut fores
Silvarumque virentium
Saltuumque reconditorum
Amniumque sonantum.
18 Tu Lucina dolentibus
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Trivia et notho es
Dicta lumine Luna.
Tu cursu, dea, menstruo
Metiens iter annuum
Rustica agricolae bonis
Tecta frugibus exples.
Sis quocunque tibi placet
Sancta nomine, Romulique,
Antique ut solita es, bona
Sospites ope gentem.

Poetae tenero, meo sodali
Velim Caecilio, papyre, dicas,
Veronam veniat, Novi relinquens

17, 16. horas *D.* 18. nates *D.* 19. potest *DL.* ase vendicare *D*, ad se vindicare *L.* 20. 'Dianae pueri integri *Pontanus ex v. c.* *Perreius: om DL.* Dianam *excerpta Italorum.* 23. O Latona *L.* 26. Deposuit *DL.* 27. dominam *D.* 30. Omniumque (Omnium *D*) sonantium *DL.*

18, 3. noto est *D.* 5. menstrua *DL.* 9. Scis quaecunque *DL.* placent *L.* 10. nomine que romuli *L.* 11. Antiquam *Itali,* Ancique *Scaliger.* solitas es *L.*

Comi moenia Lariumque litus:
Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiat sui meique.
Quare, si sapiet, viam vorabit,
20 Quamvis candida milies puella
Euntem revocet manusque collo
Ambas iniiciens roget morari,
Quae nunc, si mihi vera nuntiantur,
Illum deperit inpotente amore:
25 Nam quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam, ex eo misellae
Ignes interiorem edunt medullam.
Ignosco tibi, Sapphica puella
Musa doctior: est enim venuste
30 Magna Caecilio inchoata mater.

19 Annales Volusi, cacata charta,
Votum solvite pro mea puella:
Nam sanctae Veneri Cupidinique
Vovit, si sibi restitutus essem
5 Desissemque truces vibrare iambos,
Electissima pessimi poetae
Scripta tardipedi deo daturam
Infelicibus ustulanda lignis,
Et hoc pessima se puella vidit
10 Iocose lepide vovere divis.
Nunc, o caeruleo creata ponto,
Quae sanctum Idalium Uriosque apertos
Quaeque Ancona Cnidumque arundinosam
Colis quaeque Amathunta quaeque Golgos
15 Quaeque Durrachium Adriae tabernam,
Acceptum face redditumque votum,
Si non inlepidum neque invenustum est.

18, 23. mihi si *L*. 24. impotente *Charisius p.* 108: inpotentem *DL*. amorem *L*. 25. elegit indotatam *DL*. 26. dominam illo miselli *D*. 30. cecilia *DL*. incohata *D*.
19, 1. 20. Annuale suo lusicacata (lusicata *D*) carta *DL*. 5. Dedissemque *DL*. 7. datura *D et Riccardianus*. 8. ustilanda *DL*. 9. haec *Itali*. 10. se divis *D*, se diis *L*. 12. utriosque *D*. Syrosque *Vossius*. portus *N. Heinsius*. 13. gnidumque *DL*. 14. quaeque *prius om L*, que *D*. Golgos *Avantius*: alcos *L*, alios *D*. 15. durachium *DL*.

At vos interea venite in ignem,
Pleni ruris et inficetiarum
20 Annales Volusi, cacata charta.

Salax taberna vosque contubernales,
A pileatis nona fratribus pila,
Solis putatis esse mentulas vobis,
Solis licere, quicquid est puellarum,
25 Confutuere et putare ceteros hircos?
An, continenter quod sedetis insulsi
Centum an ducenti, non putatis ausurum
Me una ducentos irrumare sessores?
Atqui putate: namque totius vobis
30 Frontem tabernae scorpionibus scribam.

20 Puella nam me, quae meo sinu fugit,
Amata tantum quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
Consedit istic. hanc boni beatique
5 Omnes amatis, et quidem, quod indignum est,
Omnes pusilli et semitarii moechi;
Tu praeter omnes une de capillatis,
Cuniculosae Celtiberiae fili
Egnati, opaca quem bonum facit barba
10 Et dens Hibera defricatus urina.

Malest, Cornifici, tuo Catullo,
Malest me hercule et laboriose,
Et magis magis in dies et horas.
Quem tu, quod minimum facillimumque est,
15 Qua solatus es allocutione?
Irascor tibi. sic meos amores?
Paulum quid lubet allocutionis,
Maestius lacrimis Simonideis.

19, 19. ʿruris *v. c.* *Perreius, itaque Colotius et Minturnus:* turis *L*, titris *D*. 22. non a *DL*. 23. mentula *L*. 25. Confuture *D*, Confutere *L*. 29. Atque *DL*. nam *D*. 30. sopionibus *L*.

20, 1. me] mi *Heinsius*. quae é *corr L*. 8. Cunniculosae *L*, Cunniculos e *D*, Celtiberosae *Priscianus p.* 673. 741 = 214. 306 *Kr*. 10. deus *D*. 11. Male est si carnifici *DL*. 12. Male si me *D*, Male est si me *L*. *fortasse* ei et. 17. Palum *D*. libet *L*.

Egnatius, quod candidos habet dentes,
20 Renidet usque quaque. sei ad rei ventum est
Subsellium, cum orator excitat fletum,
Renidet ille. si ad pii rogum fili
Lugetur, orba cum flet unicum mater,
Renidet ille. quicquid est, ubicunque est,
25 Quodcunque agit, renidet. hunc habet morbum,
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
Quare monendum te est mihi, bone Egnati.
Si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
Aut parcus Umber aut obesus Etruscus
30 Aut Lanuvinus ater atque dentatus
21 Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
Aut qui lubet, qui puriter lavit dentes,
Tamen renidere usque quaque te nollem:
Nam risu inepto res ineptior nulla est.
5 Nunc Celtiber: Celtiberia in terra,
Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
Dentem atque russam defricare gingivam,
Ut quo iste vester expolitior dens est,
Hoc te amplius bibisse praedicet loti.

10 Quaenam te mala mens, miselle Ravide,
Agit praecipitem in meos iambos?
Quis deus tibi non bene advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
An ut pervenias in ora vulgi?
15 Quid vis? qua lubet esse notus optas?
Eris, quandoquidem meos amores
Cum longa voluisti amare poena.

20, 20. sei *Laurentianus:* seu *DL.* 21. Subsellum *DL.* cum excitat (recitat *L*) orator *DL.* 22. 23. *om D.* 22. pii *Parisinus*; impii *Laurentianus et Riccardianus*, impium *L*, filii *L.* 25. Quocunque *L.* hinc *D.* 27. te *addidit Spengelius.* 29. porcus *Scaliger*, fartus *Venator*, pastus *Vossius.* 30. lanuinus *DL*, lamivinus *Laurentianus.*

21, 1. ut *D*: aut *L.* 5. Nunc Celtiber es *Corradinus de Allio.* 6. minsit *D.* sua sibi urina *Appuleius in apolog. p.* 277 *Elm.* 7. russam *Appuleius*: rusam *D*, rufam *L.* pumicare *Appuleius.* 9. lotus *DL.* 10. Ravide *L*: invide *D.* 14. perveniamus in *DL.* 17. penna *L et in margine* poema.

Ameana puella defututa
Tota milia me decem poposcit,
20 Ista turpiculo puella naso,
Decoctoris amica Formiani.
Propinqui, quibus est puella curae,
Amicos medicosque convocate:
Non est sana puella. nec rogate,
25 Qualis sit: solet et imaginosum.

Adeste, hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique, quotquot estis omnes.
Iocum me putat esse moecha turpis
Et negat mihi nostra reddituram
30 Pugillaria, si pati potestis.
22 Persequamur eam, et reflagitemus.
Quae sit, quaeritis. illa, quam videtis
Turpe incedere, mimice ac moleste
Ridentem catuli ore Gallicani.
5 Circumsistite eam, et reflagitate,
'Moecha putida, redde codicillos,
Redde, putida moecha, codicillos.'
Non assis facis? o lutum, lupanar,
Aut si perditius potest quid esse.
10 Sed non est tamen hoc satis putandum.
Quod si non aliud potest, ruborem
Ferreo canis exprimamus ore.
Conclamate iterum altiore voce
'Moecha putida, redde codicillos,
15 Redde, putida moecha, codicillos,'
Sed nil proficimus, nihil movetur.
Mutanda est ratio modusque vobis,
Siquid proficere amplius potestis,
'Pudica et proba, redde codicillos.'

21, 18. A me an a puella *D*; Amoena agme puella *L*. defutura *L*. 22. puelle *D*. 24. rogare *D*. 25. olet *L*. et] haec *Itali*. 29. nostra *Charisius p.* 75: vestra *DL*. redditurum *Charisius*.

22, 1. Prosequamur *D*. 2. illam *DL*. 3. mirmice *D*, mirinice *L*. *correxit Turnebus*. 4. catulli *L*. 7. *om D*. 10. satis tamen hoc *L*, tamen satis hoc *Laurentianus et Riccardianus*. 12. Ferre ó *L*, Ferrem ó *D*. 16. nihil *DL*. nil *D*. 17. nobis *DL*.

20 Salve, nec minimo puella naso
Nec bello pede nec nigris ocellis
Nec longis digitis nec ore sicco
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani.
25 Ten provincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O saeclum insapiens et infacetum!

O funde noster seu Sabine seu Tiburs,
(Nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
30 Cordi Catullum laedere: at quibus cordi est,
23 Quovis Sabinum pignore esse contendunt)
Sed seu Sabine sive verius Tiburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa malamque pectore expuli tussim,
5 Non inmerenti quam mihi meus venter,
Dum sumptuosas appeto, dedit, cenas.
Nam, Sestianus dum volo esse conviva,
Orationem in Antium petitorem
Plenam veneni et pestilentiae legit.
10 Hic me gravido frigida et frequens tussis
Quassavit usque dum in tuum sinum fugi
Et me recuravi otioque et urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ulta peccatum.
15 Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sesti recepso, quin gravedinem et tussim
Non mihi, sed ipsi Sestio ferat frigus,
Qui tunc vocat me, cum malum librum legit.

Acmen Septimius suos amores
20 Tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme,

22, 29. autumat *L.* 30. est cordi *D.*

23, 1. sabini pignioris *D.* 2. sive *L*: seu *D.* 4. aliamque *DL.* expulsus sim *L*, expulsus sum *D.* 5. mens vertur *L*, mens virtus *D.* *correxit Faernus.* 7. convivii *D*, convivis *Riccardianus.* 8. minantium petitorum *DL.* *correxit Statius.* in Actium petitorem *Itali.* 9. legi *DL.* 10. gravedo *L.* 11. sinum tuum *D.* 12. ocio *L.* 16. Sestire (Sistire *D*) cepso *DL.* qui *L*, si *D.* 17. septio *DL*, sertio *Laurentianus.* 19. Acmen *Laurentianus et Riccardianus*: Agmen *DL.* septimos *DL.* 20. ac me *Laurentianus et Riccardianus*, agme *DL.*

Ni te perdite amo atque amare porro
Omnes sum assidue paratus annos
Quantum qui pote plurimum perire,
Solus in Libya Indiaque tosta
25 Caesio veniam obvius leoni.'
Hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbationem.
At Acme leviter caput reflectens
Et dulcis pueri ebrios ocellos
30 Illo purpureo ore saviata
24 'Sic,' inquit 'mea vita Septumille,
Huic uni domino usque serviamus,
Ut multo mihi maior acriorque
Ignis mollibus ardet in medullis.'
5 Hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbationem.
Nunc ab auspicio bono profecti
Mutuis animis amant amantur.
Unam Septumius misellus Acmen
10 Mavult quam Syrias Britanniasque:
Uno in Septimio fidelis Acme
Facit delicias libidinesque.
Quis ullos homines beatiores
Vidit, quis Venerem auspicatiorem?

15 Iam ver egelidos refert tepores,
Iam caeli furor aequinoctialis
Iocundis Zephyri silescit aureis.
Linquantur Phrygii, Catulle, campi
Nicaeaeque ager uber aestuosae:
20 Ad claras Asiae volemus urbes.
Iam mens praetrepidans avet vagari,

23, 21. perditi *Laurentianus*. 23. potest *DL*. 26. amore sinixtra *D*. 27. approbatione *DL*. 28. Ad hanc me *DL*. reflecteris *Laurentianus*. 30. Illos *D*. saniata *D*.

24, 1. septimulle *L*, septimille *D*, septinuelle *Laurentianus*. 5. sinistravit ante *Laurentianus et Riccardianus*. 6. Dextram *DL*. 9. septumius *Laurentianus et Riccardianus*: septinnius *D*, septimius *L*. agmen *L*, agmenem *D*. 10. syriasque *D*. 11. Ut non in *D*. ac me *Laurentianus et Riccardianus*, agme *DL*. 12. libidinisque *D*. 15. vere gelidos *DL*. refers *L*. 17. Iocundus *L*. aureis *Laurentianus*: auris *DL*. 18. Liquantur *D*. 19. ruber *DL*. estu ore *D*.

Iam laeti studio pedes vigescunt.
O dulces comitum valete coetus,
Longe quos simul a domo profectos
25 Diversae variae viae reportant.

Porci et Socration, duae sinistrae
Pisonis, scabies famesque mundi,
Vos Veranniolo meo et Fabullo
Verpus praeposuit Priapus ille?
30 Vos convivia lauta sumptuose
25 De die facitis? mei sodales
Quaerunt in trivio vocationes?

Mellitos oculos tuos, Iuventi,
Siquis me sinat usque basiare,
5 Usque ad milia basiem trecenta,
Nec unquam videar satur futurus,
Non si densior aridis aristis
Sit nostrae seges osculationis.

Disertissime Romuli nepotum,
10 Quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
Quotque post aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit pessimus omnium poeta,
Tanto pessimus omnium poeta
15 Quanto tu optimus omnium patronus.

Hesterno, Licini, die otiosi
Multum lusimus in meis tabellis,
Ut convenerat esse delicatos.
Scribens versiculos uterque nostrum
20 Ludebat numero modo hoc modo illoc,
Reddens mutua per iocum atque vinum.

24, 24. quos *D*: que *L*, quoque *Laurentianus*. 28. veraniolo *D*. 29. proposuit *DL*. 30. laute *D*.

25, 2. inventi *DL*. 6. Nec numquam *Laurentianus et pr Riccardianus*. videar *Guarinus*; inde cor *L*, inde tot *D*. 10. Quod *D*. quot *L*. fuerunt *DL*. 15. patron. *D*, patronum *Laurentianus et Riccardianus*. 16. lucini *D*. 17. tabulis *D*.

Atque illinc abii tuo lepore
Incensus, Licini, facetiisque,
Ut nec me miserum cibus iuvaret,
25 Nec somnus tegeret quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer cupiens videre lucem,
Ut tecum loquerer, simulque ut essem.
At defessa labore membra postquam
30 Semimortua lectulo iacebant,
26 Hoc, iocunde, tibi poema feci,
Ex quo perspiceres meum dolorem.
1 Nunc audax cave sis, precesque nostras,
Oramus, cave despuas, ocelle,
Ne poenas Nemesis reposcat a te.
Est vehemens dea: laedere hanc caveto.

5 Ille mi par esse deo videtur,
Ille, si fas est, superare divos,
Qui sedens adversus identidem te
Spectat et audit
Dulce ridentem, misero quod omnis
10 Eripit sensus mihi: nam simul te,
Lesbia, aspexi, nihil est super mi

Lingua sed torpet, tenuis sub artus
Flamma demanat, sonitu suopte
15 Tintinant aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Otium, Catulle, tibi molestum est:
Otio exultas nimiumque gestis.
Otium et reges prius et beatas
20 Perdidit urbes.

25, 22. abiit *DL.* 23. lucini *D.* faceti tuique *DL.* 24. me *om L solus.* 25. somnos *D.* 27. Versaretur *DL.* cupidus *L.* 28. essem *L:* omnem *D.* 29. Ad *DL.*

26. Hoc. Ex quo. *hos duos versus codices et hic habent et iterum in fine paginae post v.* 30. 1. cave sis] caveris *D*, caneris *L.* 2. ocello *DL.* 3. nemesis *L:* ne messis *Laurentianus et Riccardianus*, ne nemesis *D.* reponat *pr L et Riccardianus.* 5. mihi *L.* impar *DL.* 7. aversus *D.* 9. quod *L:* que *D.* 12. '*In codice antiquo et manu scripto aderat fenestra loco versus Adonii*' *Guarinus.* 15. Tintinant *Riccardianus:* Tintinnant *DL.* geminae *Schraderus.* 17. catulli *DL.*

Quid est, Catulle? quid moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet,
Per consulatum peierat Vatinius:
Quid est, Catulle? quid moraris emori?

Risi nescio quem modo e corona,
Qui, cum mirifice Vatiniana
Meus crimina Calvos explicasset,
Admirans ait haec manusque tollens,
'Dii magni, salaputium disertum!'

Othonis caput oppido est pusillum,
27 Et heri rustice semilauta crura,
Subtile et leve peditum Libonis.

Si non omnia displicere vellem
Tibi, et sufficio seni recocto.

Irascere iterum meis iambis
Inmerentibus, unice imperator.

Oramus, si forte non molestum est,
Demostres, ubi sint tuae tenebrae.
Te campo quaesivimus minore,
Te in circo, te in omnibus libellis,
Te in templo summi Iovis sacrato.
In Magni simul ambulatione
Femellas omnes, amice, prendi,
Quas vultu vidi tamen serenas.
Ah vel te sic ipse flagitabam,

26, 21. 24. mori *DL.* 22. Scrofa *Marius Victorinus p.* 2575. Nonius *Plinius h. n.* 37, 6. *Boethius de consol. ph.* 3, *pr.* 4. *Atilius Fortun. p.* 2673 *et Victorinus:* novius *Laurentianus*, novus *L*, nevius *D.* 25. e] et *DL.* 27. Meos *DL.* carmina *D et pr L.* 28. inaniusque *Laurentianus.* 29. salaputium] *sic fere codices Senecae controv.* 3, 19. *nisi quod in secunda vocali variant:* salapucium *Parisinus*, salapantium *DL.* desertum *L.* 30. Octonis *D.*

27, 2. perditum *D.* 3. desplicere *D.* 4. seniore copto *DL*, seniore cocto *Laurentianus.* 7. molestus es *DL.* 9. in minore *DL. correxit Scaliger.* 13. prehendi *L*, perdidi *D.* 14. serena *Laurentianus.* 15. A *L.* velte *L*, vellite *D.*

'Camerium mihi, pessimae puellae.'
Quaedam inquit nudum reduce....
'En hic in roseis latet papillis.'
Sed te iam ferre Herculei labos est.
20 Tanto te in fastu negas, amice?
Dic nobis ubi sis futurus, ede
Audacter, committe, crede lucei.
Num te lacteolae tenent puellae?
Si linguam clauso tenes in ore,
25 Fructus proiicies amoris omnes:
Verbosa gaudet Venus loquella.
Vel si vis, licet obseres palatum,
Dum vostri sim particeps amoris.

O rem ridiculam, Cato, et iocosam
30 Dignamque auribus et tuo cachinno.
28 Ride, quicquid amas, Cato, Catullum:
Res est ridicula et nimis iocosa.
Deprendi modo pupulum puellae
Trusantem: hunc ego, si placet Dionae,
5 Protelo rigida mea cecidi.

Pulchre convenit improbis cinaedis,
Mamurrae pathicoque Caesarique.
Nec mirum: maculae pares utrisque,
Urbana altera et illa Formiana,
10 Impressae resident nec eluentur:
Morbosi pariter, gemelli utrique,
Uno in lectulo, erudituli ambo,
Non hic quam ille magis vorax adulter,

27, 17. Quendam *DL.* reduc *L*: sinum reducens *Avantius.* 18. En *Laurentianus*: Hem *D*, Et *L.* haec *L.* in virosis *D.* 19. labor *D.* *Post hunc decem versus collocandos puto, qui in fine proximae paginae leguntur* 28, 21 — 30. 20. ten *Muretus.* faustu *margo L.* 22. hoc committe *DL.* hoc comiter crude *Laurentianus.* lucet *D*, licet *L.* *correxit Scaliger.* 23. Nunc *DL.* 24. tenens *D solus.* 25. Fluctus *L solus.* 26. loquela *D.* 28. nostri sis *DL.*

28, 3. Deprehendi modo populum *DL.* 4. Trufantem: ego hunc *D.* 5. rigido meo *D solus.* 7. Murmure patico *D.* 8. paris *DL.* virisque *pr L.* 10. nece luentur *DL.*

Rivales, socii et puellularum.
15 Pulchre convenit improbis cinaedis.

Caeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus quam se atque suos amavit omnes,
Nunc in quadriviis et angiportis
20 Glubit magnanimos Remi nepotes.

Non custos si fingar ille Cretum,
Non si Pegaseo ferar volatu.
Non Ladas ego pinnipesve Perseus,
Non Rhesi niveae citaeque bigae.
25 Adde huc plumipedes volatilesque,
Ventorumque simul require cursum.
Quos iunctos, Cameri, mihi dicares,
Defessus tamen omnibus medullis
Et multis langoribus peresus
30 Essem te mihi, amice, quaeritando.

29 Bononiensis Rufa Rufulum fellat,
Uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
Vidistis ipso rapere de rogo cenam,
Cum devolutum ex igne prosequens panem
5 Ab semiraso tunderetur ustore.

Num te leaena montibus Libystinis
Aut Scylla latrans infima inguinum parte
Tam mente dura procreavit ac tetra,
Ut supplicis vocem in novissimo casu
10 Contemptam haberes ah nimis fero corde?

28, 15. Pulcre *D*. 16. vestra *L*. 20. magna admiremini nepotes *DL*. magnanimi *Vossius*. 21. *conf*. 27, 19. fingat *D*. 22. ferat *D*. 23. primipesve *L*, pennipesque *D*. 24. vineae *L*. 25. huc *om L*. plumipedas *L*. 27. cunctos *Schraderus*.
29, 1. rufa (ruta *D*) rufum *DL*. fellat *Laurentianus*: fallat *DL*. 3. ipsis *L solus*. 5. Ab *Laurentianus*: Abs *L*, A *D*. 6. libisinis *D*, libysinis *L*. *correxit Scaliger*. 7. sylla *D*. 8. an terra *D*. 9. suppliciis *D*. 10. Contentam *D*, Contectam *Laurentianus*, Contemptum *L*. ah nimis *D*: animis *Parisinus et Laurentianus*, animi *L*.

Collis o Heliconii
Cultor, Uraniae genus,
Qui rapis teneram ad virum
Virginem, o Hymenaee Hymen,
15 O Hymen Hymenaee,
Cinge tempora floribus
Suave olentis amaraci,
Flammeum cape, laetus huc
Huc veni niveo gerens
20 Luteum pede soccum,
Excitusque hilari die
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula
Pelle humum pedibus, manu
25 Pineam quate taedam.
Namque Vinia Manlio,
Qualis Idalium colens
Venit ad Phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
30 Nubet alite virgo,
30 Floridis velut enitens
Myrtus Asia ramulis,
Quos Hamadryades deae
Ludicrum sibi rosido
5 Nutriunt humore.
Quare age huc aditum ferens
Perge linquere Thespiae
Rupis Aonios specus,
Nympha quos super irrigat
10 Frigerans Aganippe,
Ac domum dominam voca
Coniugis cupidam novi,
Mentem amore revinciens,
Ut tenax hedera huc et huc
15 Arborem implicat errans.
Vosque item simul, integrae

29, 11. eliconei *DL.* 15. O hymenaee hymen *DL. correxi secundum p.* 31, 1. 17. amarici *DL.* 23. tumula *DL.* 26 iunia *Laurentianus et Riccardianus*, Viniam *L.* Manlio *Parisinus:* mallio *DL.*

30, 11. Ac deomum *D.* 12. Coniugii *D solus.* 13. revincens *DL.*

Virgines, quibus advenit
Par dies, agite in modum
Dicite 'o Hymenaee Hymen,
20 O Hymen Hymenaee,'
Ut lubentius, audiens
Se citarier ad suum
Munus, huc aditum ferat
Dux bonae Veneris, boni
25 Coniugator amoris.
Quis deus magis amatis
Est petendus amantibus?
Quem colent homines magis
Caelitum? o Hymenaee Hymen,
31 O Hymen Hymenaee.
Te suis tremulus parens
Invocat, tibi virgines
Zonula soluunt sinus,
5 Te timens cupida novos
Captat aure maritus.
Tu fero iuveni in manus
Floridam ipse puellulam
Dedis a gremio suae
10 Matris, o Hymenaee Hymen,
O Hymen Hymenaee.
Nil potest sine te Venus,
Fama quod bona comprobet,
Commodi capere: at potest
15 Te volente. quis huic deo
Compararier ausit?
Nulla quit sine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe vincier: at potest
20 Te volente. quis huic deo
Compararier ausit?

30, 18. nodum *L*. 20. *om DL*, O hymenaee hymenaee hymen *Parisinus et Laurentianus*. 21. libentius *D*. 24. Dii *pr L solus*. bonae] bene *D solus*. 27. pentendus *D*. 30. Comperarier (Compararier *L*) ausit *DL*.

31, 1. O hymenee (O hymen *L*) himenee ymen *DL*. 2. Tu *D*. sui *DL*. si remulus *L*, si remus *D*. 6. maritos *DL*. 7. fer o *DL*. iuvenis in *L*. 11. O Hymen *om L*, Hymen *om D*. 13. Fabia *pr L solus*. que *D solus*. 17. qui *L*. 19. nitier *Parisinus*, vicier *Laurentianus*. cingier *Schraderus*.

Quae tuis careat sacris,
Non queat dare praesides
Terra finibus: at queat
25 Te volente. quis huic deo
Compararier ausit?
Claustra pandite ianuae,
Virgo ades. viden ut faces
Splendidas quatiunt comas?
30 Tardet ingenuus pudor:
32 Flet, quod ire necesse est.
Flere desine. non tibi,
Aurunculeia, periculum est,
Nequa femina pulchrior
5 Clarum ab Oceano diem
Viderit venientem.
Talis in vario solet
Divitis domini hortulo
Stare flos hyacinthinus.
10 Sed moraris, abit dies:
Prodeas, nova nupta.
Prodeas, nova nupta, si
Iam videtur, et audias
Nostra verba. vide ut faces
15 Aureas quatiunt comas:
Prodeas nova nupta.
Non tuus levis in mala
Deditus vir adultera
Proca turpia persequens
20 A tuis teneris volet
Secubare papillis,
Lenta qui velut adsitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum

31, 22. saccis *D.* 28. adest *DL.* ades *Schraderus.*
32. *pagina summa codices ponunt versum* 27. 3. Aurunculeia *codex interpolatus Vallierianus a.* 1481: Arunculeia *DL.* 5. Claro *D.* 8. hominis *pr L.* 9. yacintius *L.* 10. 25. 33, 3. 35, 23. abiit *DL.* 11. *om DL.* 13 — 16. *Laurentianus ponit post* 17 — 19. 14. viden ut *DL.* 19. Procatur pia *DL*, Procatur turpia *Parisinus.* Proba turpia *Itali.* 20. volet *Parisinus et Laurentianus*: nolet *D*, nollet *L.* 22. Lentaque velut *DL.*

25 Complexum. sed abit dies:
Prodeas, nova nupta.
Quem tamen magis audiens

O cubile, quod omnibus

Candido pede lecti,
130 Quae tuo veniunt hero,
33 Quanta gaudia, quae vaga
Nocte, quae medio die
Gaudeat! sed abit dies:
Prodeas, nova nupta.
5 Tollite, o pueri, faces:
Flammeum video venire.
Ite, concinite in modum
'Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
10 Ne diu taceat procax
Fescennina locutio,
Nec nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.
15 Da nuces pueris, iners
Concubine: satis diu
Lusisti nucibus: lubet
Iam servire Thalassio.
Concubine, nuces da.
20 Sordebant tibi villicae,
Concubine, hodie atque heri:
Nunc tuum cinerarius
Tondet os. miser ah miser
Concubine, nuces da.
25 Diceris male te a tuis
Unguentate glabris marite
Abstinere: sed abstine.

32, 27. *huc revocavi.* 28. 29. '*Post ista duo carmina fenestra in codice antiquo sequitur*' *Guarinus.*

33, 5. o *om DL.* 7. *post* 9 *ponunt DL.* 9 *et* 34, 4. 9. 14. 19. 24. 29. 35, 4. 9. 14. io *in fine addunt DL. ceterum pro* Io *in initio versuum* O *legendum est cum Ald.* 1502 10. Neu *L.* taceatis *DL.* 11. Fascennina *D.* locatio *Laurentianus et pr Riccardianus.* iocatio *Heinsius.* 18. talasio *D.* 21. eri *D.* 22. tuus *L.* 25. Diceres malle *DL.* te atius *D.*

Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
30 Scimus haec tibi quae licent
34 Sola cognita: sed marito
Ista non eadem licent.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
5 Nupta, tu quoque, quae tuus
Vir petet, cave ne neges,
Ni petitum aliunde eat.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
10 En tibi domus ut potens
Et beata viri tui,
Quae tibi sine fine erit
(Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee)
15 Usque dum tremulum movens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
20 Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilemque subi forem.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
25 Aspice, unus ut accubans
Vir tuus Tyrio in toro
Totus immineat tibi.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
30 Illi non minus ac tibi
35 Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.

33, 29. *om D, Laurentianus et Riccardianus.* io *in fine add L.*

34, 5. tuis *D.* 7. Ne *L.* 12. fine *om L, Laurentianus et Riccardianus.* erit *Avantius*: servit *DL.* 16. anilis aetas *DL.* 17. amnuit *D.* annuet *Itali.* 20. Tranfer *D.* omnis ne *D*, omne *L.* 22. sibi *DL.* 25. intus *Statius.* 30. Illo *D solus.*

35, 1. urimur *pr L et Laurentianus.* imo *D.*

Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
5 Mitte brachiolum teres,
Praetextate, puellulae:
Iam cubile adeant viri.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
10 Bonae senibus unis
Cognitae breve feminae,
Collocate puellulam.
Io Hymen Hymenaee io,
Io Hymen Hymenaee.
15 Iam licet venias, marite:
Uxor in thalamo tibi est
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice velut
Luteumve papaver.
20 At, marite, (ita me iuvent
Caelites) nihilo minus
Pulcher es, neque te Venus
Negligit. sed abit dies:
Perge, ne remorare.
25 Non diu remoratus es,
Iam venis. bona te Venus
Iuverit, quoniam palam
Quod cupis capis et bonum
Non abscondis amorem.
30 Ille pulveris Africei
36 Siderumque micantium
Subducat numerum prius,
Qui vostri numerare volt
Multa milia ludei.

35, 6. Pretestatae *D*. puellae *DL*. 7. adeant *L*. 10. uvis *L*. Vos bonae senibus viris *Scaliger*. 11. berve *Laurentianus*. 12. puellam *DL*. 16. tibi est *Parisinus*: ubi est *L*, est tibi *D et corr L*. 17. florido *D*. 18. velut] vultu *DL*. 19. Luteum ut *L*. 20-24. *libri ponunt post* 29. *correxit Scaliger*. 20. Ad (At *D*) maritum tamen iuvenem (iuenem *D*) *DL*. *correxit Scaliger*. 22. Pulchre res *DL*. nec *D et pr L*. 24. ne rememorare *Laurentianus et pr Riccardianus*. 25. remorata es *DL*. 27. Invenerit *DL*. 29. abscondas *DL*. 30. Africi *Heinsius*: ericei *Parisinus et Laurentianus*, ericet *L*, ericea *D*.
36, 3. nostri *DL*. volunt *DL*. 4. ludere *DL*.

5 Ludite ut lubet, et brevi
Liberos date. non decet
Tam vetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
Semper ingenerari.
10 Torquatus volo parvulus
Matris e gremio suae
Porrigens teneras manus
Dulce rideat ad patrem
Semihiante labello.
15 Sit suo similis patri
Manlio et facile inscieis
Noscitetur ab omnibus
Et pudicitiam suae
Matris indicet ore.
20 Talis illius a bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama Penelopeo.
25 Claudite ostia, virgines:
Lusimus satis. at, bonei
Coniuges, bone vitei et
Munere assidue valentem
Exercete iuventam.

30 Vesper adest: iuvenes, consurgite: Vesper Olympo
37 Expectata diu vix tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pingues linquere mensas:
Iam veniet virgo, iam dicetur Hymenaeus.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
5 Cernitis, innuptae, iuvenes? consurgite contra.

36, 5. Et ludite et lubet *DL*. 8. indidem *L*, ibidem *D*. 9. ingenerati *D*. 14. Sed mihi ante *DL*. *correxit Scaliger. ante eum Itali* Sed hiante. 16. Mallio *L*. facie *Burmannus cecundus ad anthol. Lat.* 1, 125 *et* 4, 201. insciens *DL*. 18. suam *DL*. 21. Matrizans genus *D et Riccardianus*. 23. theleamaco *D*, thelamaco L. 24. penolopeo *D*. 26. ad *DL*. bolnei *L*. 27. bonae vitae (*omisso* et) *L*, bonae vitae et *Parisinus et Laurentianus*. bene vivite et *Itali*. 30. consurgit *D*. 37, 1. solvit *L*. 3. ducetur *L*. 5. consurgi eretera *T* (*Thuaneus antiquissimus inter Parisinos regios* 8071, *in quo hoc* epithalamium Catulli *legitur*).

Nimirum Oetaeos ostendit Noctifer ignes.
Sic certe: viden ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere: canent, quo visere par est.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
10 Non facilis nobis, aequales, palma parata est:
Aspicite, innuptae secum ut meditata requirunt.
Non frustra meditantur: habent memorabile quod sit.
Nos alio mentes, alio divisimus aures:
Iure igitur vincemur: amat victoria curam.
15 Quare nunc animos saltem committite vestros:
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
Hespere, qui caelo fertur crudelior ignis?
Qui natam possis complexu avellere matris,
20 Complexu matris retinentem avellere natam,
Et iuveni ardenti castam donare puellam.
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
Hespere, qui caelo lucet iocundior ignis?
25 Qui desponsa tua firmes connubia flamma,
Quae pepigere viri, pepigerunt ante parentes,
Nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.
Quid datur a divis felici optatius hora?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
30 Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam.

38 Namque tuo adventu vigilat custodia semper.
Nocte latent fures, quos idem saepe revertens,

37, 6. Oetaeos *T*: hoc eos *DL*. Eoos *Itali*. imbres *T*, imber *DL*. 7. certes *T*. pernicitor exilluere *D*. 8. quod *T*. *fortasse* sidere. par est *T*: parent *DL*. 10. facile *corr L*. nobilis *T*. aequalis *DL*. 11. innuptaeque *DL*. meditata requirunt *T*: meditata requaerunt *D*, meditare quaerunt *L*, meditamine quaerunt *Parisinus*. meditamina quaerunt *Itali*. 12. memora psile *T*. *post* 12. Nec mirum penitus quae tota mente laborent *add T*. 13. Non *T*. 15. non *DL*. alios *D*. 18. quis *T*. potuit, *al*. fertur *L*. 20. avelle *T*. 24. quis *T*. 25. fines *T*. 26. Quo *DL*. vir *T*. 28. a *om T*. 30 — 38, 6. *om pr L*. 30. aequalem *D*. *Post p*. 37 *vix dubitari potest quin paginae duae h. e*. 60 *versus perierint: nam totum carmen ita videtur constitutum fuisse, ut primum iuvenes canerent* 5 *versus, tum puellae item* 5, *iuv*. 8, *pu*. 6, *iuv*. 6, *pu*. 8, *iuv*. 7, *pu*. 7, *iuv*. 8, *pu*. 11, *iuv*. 9, *pu*. 9, *iuv*. 8, *pu*. 10, *iuv*. 10, *pu*. 8.

Hespere, mutato comprendis nomine eosdem.
At libet innuptis ficto te carpere questu.
5 Quid tum, si carpunt, tacita quem mente requirunt?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
Ut flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber
10 (Multi illum pueri, multae optavere puellae:
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullae optavere puellae),
Sic virgo, dum intacta manet, dum cara suis est:
Cum castum amisit polluto corpore florem,
15 Nec pueris iocunda manet nec cara puellis.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.
Ut vidua in nudo vitis quae nascitur arvo,
Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus
20 Iam iam contingit summum radice flagellum
(Hanc nulli agricolae, nulli coluere iuvenci:
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolae, multi accoluere iuvenci),
Sic virgo, dum intacta manet, dum inculta senescit:
25 Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara viro magis et minus est invisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge, virgo.
Non aequom est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
30 Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est:
39 Tertia pars patri data, pars data tertia matri,
Tertia sola tua est. noli pugnare duobus,

38, 3. comperendis nomine eo spem *T.* nomine Eous *Schraderus.* 4. Adlucet *T.* 5. quem] quem a *T,* q̄m *D,* quam *Laurentianus,* quod *pr Riccardianus.* 9. Quae mulcens aure firma *T.* 11. 12. *om T et Laurentianus.* 13. dum innupta *Quinctilianus inst.* 9, 3, 16. *p.* 804. dum cara *Parisinus et Laurentianus, itaque Quinctilianus:* tum cara *DLT.* sui *L.* est *Quinctilianus:* sed *DLT.* 17. Et *T.* arvo] orto *D.* 18. extollit quam muniteam ducat úvam *T.* 19. proflectens *T.* 22. 23. *om D.* 22. Apsi *T.* ultimo *Laurentianus.* 23. coluere *Itali.* 24. tum inculta *T.* 26. Cura *DT.* virgo *L.* 27. Et tu nec *L cum Laurentiano et Riccardiano,* Et tua nec *T,* Tu non nec *D.* 28. equo *D,* aequum *L.* 30. *om T. in fine* est *om D.*
39, 1. Tertia patris pars est data tertia matri *T.* 2. solit tu est noli tu ignare duobus *T.*

Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

5 Super alta vectus Attis celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit
Adiitque opaca silvis redimita loca deae,
Stimulatus ibi furenti rabie, vagus animis,
Devolvit ile acuto sibi pondere silicis.
10 Itaque ut relicta sensit sibi membra sine viro,
Etiam recente terrae sola sanguine maculans
Niveis citata cepit manibus leve typanum,
Typanum, tubam Cybebes, tua, mater, initia,
Quatiensque terga taurei teneris cava digitis
15 Canere haec suis adorta est tremebunda comitibus.
'Agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
Simul ite, Dindymenae dominae vaga pectora,
Aliena quae petentes velut exules loca
Sectam meam executae duce me mihi comites
20 Rapidum salum tulistis truculentaque pelagi
Et corpus evirastis Veneris nimio odio,
Hilarate aere citatis erroribus animum. *l. agrum*
Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini
Phrygiam ad domum Cybebes, Phrygia ad nemora deae,
25 Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
Ubi capita Maenades vi iaciunt ederigerae,
Ubi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Ubi suevit illa divae volitare vaga cohors,
30 Quo nos decet citatis celerare tripudiis.'

39, 5. Attis celeri ratis *vel* rate *Terentianus Maurus v.* 2900 *et Marius Victorinus p.* 2602: athis celere (celer *D*) rate *DL.* 6. ut *om Atilius Fortunatianus p.* 2677. 2678. *idem habet priore loco* cito *et omittit* pede. 8. ibi *Puccii et Minturni excerpta:* ubi *DL.* amnis *DL*, animi *Itali.* 9. ile *de coniectura posui:* iletas *L*, illectas *D.* silices *DL.* 11. maculas *DL.* 12. 13. tympanum *DL. correxit Scaliger.* 13. cybeles tu *D*, cybelles tu *L.* 14. tauri et *DL.* 15. hoc *Laurentianus.* 16. cybales *D*, cybelles *L.* 17. dindimenee *D.* vaga pectora dominae *Ahlwardtus.* 18. loca celeri *DL.* 19. exe tute *D*, excute *Laurentianus.* 21. evitastis *L.* 22. Hilaritate *D.* aere citatis *Laurentianus*: é recitatis *margo L*, crocitatis *DL.* et erroribus *D.* an animum *DL.* 24. cybeles *D*, cybelles *L.* 25. sonant *D solus.* 27. menade sui *DL.* ei derigere *D*, ei dirigere *L.* 29. die *D.*

40 Simul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus.
5 Furibunda simul anhelans vaga vadit animam agens
Comitata tympano Attis per opaca nemora dux,
Veluti iuvenca vitans onus indomita iugi:
Rapidae ducem sequuntur Gallae properipedem.
Itaque, ut domum Cybebes tetigere lassulae,
10 Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
Piger his labante langore oculos sopor operit:
Abit in quiete molli rabidus furor animi.
Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
Lustravit aethera album, sola dura, mare ferum,
15 Pepulitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
Ibi Somnus excitam Attin fugiens citus abiit:
Trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie
Simul ipsa pectore Attis sua facta recoluit,
20 Liquidaque mente vidit sine queis ubique foret,
Animo aestuante rursum reditum ad vada tetulit.
Ibi maria vasta visens lacrimantibus oculis,
Patriam allocuta maestast ita voce miseriter.
'Patria o mei creatrix, patria o mea genetrix,
25 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugae
Famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,
Ut aput nivem et ferarum gelida stabula forem
Et earum omnia adirem furibunda latibula,
Ubinam aut quibus locis te positam, patria, reor?

40, 1. hoc *Laurentianus.* athis *D et margo L*, atris *L.* 2. Thiasiis *L*, Tasiis *D.* trepitantibus *D.* 5. anima gens *DL*, *quod correxi.* 6. timpanos *D.* actis *D*, Athis *L.* 7. iuvenca *Laurentianus*: inventa *DL.* iugi] luci *DL.* 8. sequitur *D.* propere pedem *DL. correxit Balth. Venator.* 9. ut *om L.* cybales *D*, cybelles *L.* 11. ocellos *D.* 12. Abiit in *DL.* molli *in fragmento Festi p.* 82: mollis *DL.* 13. horis aureis *DL.* 14. cythara *pr L.* sol adura *DL.* 16. excitum *DL*, *quod correxi.* Athin *L*, athim *D.* 17. eum *Laurentianus*: cum *DL.* pasiteo *DL*, pasithes *Laurentianus.* 18. dee *D.* 19. ipse *DL.* athis *DL.* 20. sineque his *DL.* 21. extuanter visum *D*, aestuanter usum *L.* retulit *DL.* 23. Patria *D.* allocuta est ita voce miseriter (miserius *Parisinus*, miseritus *Riccardianus*) maiestas *DL. correxit Muretus.* 26. retuli *DL.* 27. Vt caput *DL.* niveum *D.*

30 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
41 Rabie fera carens dum breve tempus animus est.
Egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
Abero foro, palaestra, stadio et gymnasiis? f. stadiique gymnasii
5 Miser ah miser, querendum est etiam atque etiam, anime.
Quod enim genus figuraest, ego non quod habuerim?
Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
Ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei:
Mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,
10 Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.
Egon ah deum ministra et Cybeles famula ferar?
Ego Maenas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
Ego viridis algida Idae nive amicta loca colam?
15 Ego vitam agam sub altis Phrygiae columinibus,
Ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?
Iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.'
Roseis ut huic labellis sonitus abiit celer,
Geminas deorum ad aures nova nuntia referens,
20 Ibi iuncta iuga resolvens Cybele leonibus
Laevumque pecoris hostem stimulans ita loquitur.
'Agedum' inquit 'age ferox i, face ut hunc furor....,
Face uti furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
25 Age caede terga cauda, tua verbera patere,
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent,

40, 30. popula *L.* ad te *Parisinus*: athe *Laurentianus*, atte *L*, áte *D*.

41, 5. ah *L*: hac *D*. atque *L*: ac *D*. 6. Quid *D*. figura est *DL*. non quid (nunquid *D*) abierim *DL*. *correxit Scaliger*. 7. Ego puber *Scaliger*. 8. gymnasii *Laurentianus*: gymnasti *L*, ginasti *D*. sui *D*. 10. floridus *D*. circulis *L*, circulus *D*. 11. solo *DL*. 12. Ego nec *DL*, *ex* ec *feci* a. Ego nunc *Santenius*. ferarum *DL*. 14. nive] ne ne *DL*. 15. columnibus *DL*. 16. nemora vagus *Laurentianus*. 17. que *Laurentianus*: *om D*, quod *L*. 18. hinc *DL*. adiit *DL*. celer, *quo vocabulo libri carent, ex eodem folii praecedentis versu* 39, 18 *huc revocavi*. 19. ad aures deorum *D solus*. 20. Vbi vincta *DL*. resolves *D*. cybeles *D*. 21. pectoris *DL*. 22. i *Scaliger addidit*. fac *DL*. *puto* furor agitet. 23. Fac ut *DL*, *quod correxi*. ictum *L*, ictum *D*. 25. tergo *DL*. tua verum vera patere (pater *D*) *DL*. 26. Fac *DL*. fremitum *D*.

Rutilam ferox torosa cervice quate iubam.'
Ait haec minax Cybebe religatque iuga manu.
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
30 Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.
42 At ubi humida albicantis loca litoris adiit,
Teneramque vidit Attin prope marmora pelagi,
Facit impetum: illa demens fugit in nemora fera:
Ibi semper omne vitae spatium famula fuit.
5 Dea, magna dea, Cybebe, dea, domina Dindymei,
Procul a mea tuus sit furor omnis, hera, domo:
Alios age incitatos, alios age rabidos.

Peliaco quondam prognatae vertice pinus
Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
10 Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos,
Cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,
Auratam optantes Colchis avertere pellem
Ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
Caerula verrentes abiegnis aequora palmis.
15 Diva quibus retinens in summis urbibus arces
Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
Pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
Quae simul ac rostro ventosum proscidit aequor,
20 Tortaque remigio spumis incanduit unda,
Emersere feri candenti e gurgite vultus,
Aequoreae monstrum Nereides admirantes.
Illa, atque alia, viderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore Nymphas

41, 28. cybele *DL*. 29. adorta lis *L*, adoram talis *D*. 42, 2. Tenerumque *DL*, *quod correxi*. athin *D*, Athim *L*. marmorea *DL*. pelagi *Laurentianus*: pelago *DL*. 3. Fecit *DL*. ille *DL*, *quod correxi*. 5. cybele *DL*. dindymei *L*: dindimme *D*, dindymenei *Riccardianus*. 6. tuo *D*. 7. rabidos *Laurentianus*: rapidos *DL*. 8. Peliaco *Marius Victorinus p.* 2581: Pelliaco *DL*. condam *Laurentianus*. 10. oeteos *D*, oeticos *L*. 11. puppis *DL*. 14. abigenis *pr L*. 17. Pinee *D*. inflexit *pr L*. texta *Laurentianus*: testa *DL*. 18. primam *L*. imbuit *L*: rudiit *D*. amphitritem *D et margo L*, amphitrionem *L*. 20. Tortaque *excerpta Minturni*: Totaque *DL*. 21. freti *vel* fero canenti *Schraderus*. 22. neriides amirantes *D*. 23. *fortasse* si qua alia. videre *L*. 24. oculis *DL*.

25 Nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
Tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
Tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O nimis optato saeclorum tempore nati
30 Heroes, salvete, deum genus, o bona mater,
43 Vos ego saepe meo vos carmine conpellabo,
Teque adeo eximie taedis felicibus aucte
Thessaliae columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
Ipse suos divum genitor concessit amores.
5 Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
Tene suam Tethys concessit ducere neptem,
Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
Quae simul optatae finito tempore luces
Advenere, domum conventu tota frequentat
10 Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
Dona ferunt prae se, declarant gaudia vultu.
Deseritur Scyros, linquunt Phthiotica, Tempe
Cranonisque domos ac moenia Larisaea,
Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
15 Rura colit nemo, mollescunt colla iuvencis,
Non humilis curvis purgatur vinea rastris,
Non glebam prono convellit vomere taurus,
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
Squalida desertis rubigo infertur aratris.
20 Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
Regia, fulgenti splendent auro atque argento.
Candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
Tota domus gaudet regali splendida gaza.
Pulvinar vero divae geniale locatur
25 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum
Tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
Haec vestis priscis hominum variata figuris
Heroum mira virtutes indicat arte.

42, 28. Cum *DL.* 29. seculorum *D.* 30. dum *D.* matre *Laurentianus.*

43, 2. thetis *D*, tethys *L.* 3. cum *D.* 5. neptunne *D*, neptine *Laurentianus*, nectine *L.* 6. concepsit *D.* 8. optato *DL.* 9. Ad lenire *D*, Allenire *L.* frequentant *L.* 11. victu *L.* 12. syros *D.* *fortasse* Phthiotida. 13. Gravinonisque *DL. correxit Victorius.* ac micenis alocrisea *D*, ac nicenis alacrisca *L.* 14. Pharsaliam *DL. correxit Pontanus.* 20. ad *DL.* 22. epbur *D.* 25. quod *L*: que *D.*

Namque fluentisono prospectans litore Diae
30 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
44 Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
Necdum etiam sese quae visit visere credit,
Ut pote fallaci quae tum primum excita somno
Desertam in sola miseram se cernat arena.
5 Inmemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
Irrita ventosae linquens promissa procellae.
Quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
Saxea ut effigies bacchantis, prospicit, euhoe,
Prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
10 Non flavo retinens subtilem vertice mitram,
Non contecta levi velatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactentis vincta papillas,
Omnia quae toto delapsa e corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
15 Set neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
Illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah misera, assiduis quam luctibus externavit
Spinosas Erycina serens in pectore curas
20 Illa tempestate, ferox quo ex tempore Theseus
Egressus curvis e litoribus Piraei
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exolvere caedis
25 Electos iuvenes simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
Quis angusta malis cum moenia vexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis

43, 29. litora *Laurentianus.* dia *DL.*
44, 1. adriana *D.* 2. Ne dum *L.* seseque sui tui (terni *Laurentianus)* se credit (credidit *L*) *DL. correxit Vossius.* 8. Sassea *D.* heuhe *D,* heue *L.* 9. flutuat *D.* 12. lactantes *Isidorus* 19, 33 *qui hunc versum ascribit Cinnae.* luctantes *Muretus.* cincta *Isidorus.* 13. tota *D solus.* delapso *D,* delapsae *L.* e *om D.* 15. Si *DL.* 17. prodebat *Laurentianus.* 18. assidine *pr L.* externavit *D et Nonius* 2, 308: extenuavit *L.* 20. feroxque *DL.* ex *Italus in exemplari Veneto ed. Ald.* 1502: et *L,* in *D.* 22. cortinia tenta *DL.* templa *Parisinus,* tempta *Laurentianus.* 23. prohibent *D.* 24. Cum androgeaneae *DL.* 27. moenia *L*: incena *D,* in cenia *Riccardianus.*

Proiicere optavit potius quam talia Cretam
30 Funera Cecropiae nec funera portarentur,
45 Atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
Magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
Regia, quam suavis expirans castus odores
5 Lectulus in molli complexu matris alebat,
Quales Eurotae progignunt flumina myrtus
Aurave distinctos educit verna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinavit
Lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
10 Funditus atque imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immiti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
15 Fluctibus in flavo saepe hospite suspirantem!
Quantos illa tulit languenti corde timores!
Quanto saepe magis fulgore expalluit auri!
Cum saevum cupiens contra contendere monstrum
Aut mortem oppeteret Theseus aut praemia laudis,
20 Non ingrata, tamen frustra, munuscula divis
Promittens tacito succendit vota labello.
Nam velut in summo quatientem brachia Tauro
Quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
Indomitus turbo contorquens flamine robur
25 Eruit (illa procul radicibus exturbata
Prona cadit, lateque tumieius obvia frangens), f. tumens vis - frangis
Sic domito saevum prostravit corpore Theseus vel tumet vis - f.
Nequicquam vanis iactantem cornua ventis,
Inde pedem sospes multa cum laude reflexit
30 Errabunda regens tenui vestigia filo,

44, 29. Proicere *D*.
45, 1. leni nitens atque levibus *D*. 3. simulhac *D*. 6. europae pergignunt *DL*. 13. Quique *DL*. colchos *DL*. *correxit Avantius*. quique *D*. 14. Qualibet *L*. 17. fulgure *D*. 19. oppeteret *Laurentianus*: opetere *D*, oppere *L*. 21. suspendit *Parisinus*. suscepit *Statius*. veta *D*. 22. veluti in *D*. 23. cornigeram *DL*. corpore *D*. 24. Indomitum *D*. 25. Exuit *L*. radicibus *Parisinus*, *Laurentianus*, *Riccardianus*: radicitus *DL*. 26. tumieius *D*, cum eius *L et Laurentianus*, tum eius *Riccardianus*. *fortasse* late qua est impetus. obvia *Parisinus*, *Laurentianus et margo L*: omnia *DL*. 30. tenens *pr L*.

46 Ne labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobservabilis error.
Sed quid ego a primo digressus carmine plura
Commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,
5 Ut consanguineae complexum, ut denique matris,
Quae misera in gnata deperdita laeta . . . . . ,
Omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem,
Aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diae,
Aut ut eam devinctam lumina somno
10 Liquerit immemori discedens pectore coniunx?
Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
Clarisonas imo fudisse e pectore voces,
Ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
Unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
15 Tum tremuli salis adversas procurrere in undas
Mollia nudatae tollentem tegmina surae,
Atque haec extremis maestam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem.
'Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,
20 Perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
Siccine discedens neglecto numine divum
Inmemor ah devota domum periuria portas?
Nullane res potuit crudelis flectere mentis
Consilium? tibi nulla fuit clementia praesto,
25 Inmite ut nostri vellet miserescere pectus?
At non haec quondam nobis promissa dedisti
Voce: mihi non haec miserae sperare iubebas,
Sed connubia laeta, sed optatos hymenaeos,
Quae cuncta aerii discerpunt irrita venti.
30 Tum iam nulla viro iuranti femina credat,

46, 1. laberintheis *DL*. 2. frustrarentur *L*. 3. a *Parisinus*: cum *DL*. carmina *Riccardianus*. pluvi *D*. 6. ignata *DL*, unguata *margo L*. *fortasse* laetabatur. 7. praeoptaret *margo L*, portaret *DL*. 8. *fortasse* rati. 9. *fortasse* Venerit, aut. devincta *D*, devicta *L*. 10. descendens *D*. 11. prohybent *D*. 12. Clarissimas *D*. 13. At *L*. tristes *D*, tristis *L*. ostendere *D*. 14. in *om DL*. praetenderet *D*. 17. haec *Riccardianus*: hoc *L*, *om D et pr L*. dixisse mesta *D*. 19. patris advectam *D*. avertam *Laurentianus*. aris *DL*. 23. Nullave *L*. mentes *L*. 25. mitescere *DL*. 26. nobis] blanda *margo L*. 27. non *Parisinus*: nec *DL*. hoc *L*. spetare *D*. 29. aerei *D*. disserpunt *D*, diserpunt *L*. ventis *D*. 30. Nunc iam *Guarinus*, 'v. c.' *Minturno teste*.

47 Nulla viri speret sermones esse fideles;
Quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
Sed simul ac cupidae mentis satiata libido est,
5 Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
Certe ego te in medio versantem turbine leti
Eripui, et potius germanum amittere crevi,
Quam tibi fallaci supremo in tempore deessem.
Pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
10 Praeda, neque iniecta tumulabor mortua terra.
Quaenam te genuit sola sub rupe leaena,
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis,
Quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae vasta Charybdis,
Talia qui reddis pro dulci praemia vita?
15 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Saeva quod horrebas prisci praecepta parentis,
At tamen in vestras potuisti ducere sedes,
Quae tibi iocundo famularer serva labore
Candida permulcens liquidis vestigia lymphis
20 Purpureave tuum consternens veste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris,
Externata malo, quae nullis sensibus auctae
Nec missas audire queunt nec reddere voces?
Ille autem prope iam mediis versatur in undis,
25 Nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
Sic nimis insultans extremo tempore saeva
Fors etiam nostris invidit questibus auris.
Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
Gnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
30 Indomito nec dira ferens stipendia tauro
48 Perfidus in Cretam religasset navita funem,
Nec malus hic celans dulci crudelia forma
Consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
Nam quo me referam? quali spe perdita nitor?

47, 4. 5. simulhac *D*. 10. intacta *DL*. 12. expumantibus *D*. 13. silla *D*. iusta *Laurentianus*, rapta *D*. 16. Sevaque orrebas *D*. 17. potuistis *DL*. 20. Purpureaque *D solus*. prosternens *D*. 21. conquerar *DL*. 22. Extenuata *D*, Extenuata *L*. 28. non *apud Macrobium Sat.* 6, 1. 30. ferens *om D*.

48, 1. creta relegasset *D*. 2. duci *D*. 3. Consilium nostris requisisset *DL*.

5 Idomeneosne petam montes? ah gurgite lato
Discernens pontum truculentum ubi dividit aequor?
An patris auxilium sperem, quemne ipsa reliqui
Respersum iuvenem fraterna caede secuta?
Coniugis an fido consoler memet amore,
10 Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
Praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
Nulla fugae ratio, nulla spes: omnia muta,
Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
15 Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
Nec prius a fesso secedent corpore sensus,
Quam iustam a divis exposcam prodita multam,
Caelestumque fidem postrema comprecer hora.
Quare facta virum multantes vindice poena,
20 Eumenides, quibus anguino redimita capillo
Frons expirantis praeportat pectoris iras,
Huc huc adventate, meas audite querelas,
Quas ego, vae miserae, extremis proferre medullis
Cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
25 Quae quoniam verae nascuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati nostrum vanescere luctum,
Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
Tali mente, deae, funestet seque suosque.
Has postquam maesto profudit pectore voces,
30 Supplicium saevis exposcens anxia factis,
49 Annuit invicto caelestum numine rector,
Quo tunc et tellus atque horrida contremuerunt
Aequora concussitque micantia sidera mundus.
Ipse autem caeca mentem caligine Theseus
5 Consitus oblito dimisit pectore cuncta,
Quae mandata prius constanti mente tenebat,
Dulcia nec maesto sustollens signa parenti

48, 5. Idmoneosne *L*, Idoneos ne *D*. a *DL*: at *Puccii et aliorum excerpta*. 6. Discedens *Itali*. 7. quem ve *L*. 10. Quine *excerpta Minturni*: Quive *DL*. lentos *margo L*: ventos *L*, unctos *D*. 14. ostendunt *D*. 15. languescunt *D solus*. 17. mulctam *DL*. 18. comprecor *DL*. 19. mulctantes *DL*. 23. misera *L*. praeferre *D*. 27. qualis sola *DL*. 28. funeste *D*. 30. ansia *D*.

49, 1. invito *L*, in voto *D*. 2. et *om Parisinus*. Quomodo tunc tellus *L*. contrumuere *D*. 4. mente *D*, mentis *L*. *correxit Statius*.

Sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.
Namque ferunt olim, classi cum moenia divae
10 Linquentem gnatum ventis concrederet Aegeus,
Talia complexum iuveni mandata dedisse.
'Gnate mihi longa iocundior unice vita,
Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
15 Quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
Eripit invito mihi te, cui languida nondum
Lumina sunt gnati cara saturata figura,
Non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
20 Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra atque infuso pulvere foedans,
Inde infecta vago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
Carbasus obscurata decet ferrugine Hibera.
25 Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
Quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
Annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
Tum vero facito ut memori tibi condita corde
Haec vigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,
30 Ut simul ac nostros invisent lumina collis,
50 Funestam antennae deponant undique vestem,
Candidaque intorti sustollant vela rudentes,
Quam primum cernens ut laeta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.'
5 Haec mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
Aerium nivei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
10 Cum primum inflati conspexit lintea veli,

49, 8. erectum *Laurentianus et Riccardianus*, ereptum *DL. correxit Vossius.* 9. classem *L.* castae *excerpta Minturni.* moenico *L*, meonico *D.* 10. cum crederet *DL.* 11. complexum *Laurentianus*: complexo *DL.* 13. indibius *D.* 16. mihi] nihil *D.* 24. obscurata dicet *L*, obscurata duget (diget *Riccardianus*) *D*, obscura dicet *Laurentianus. correxi de coniectura.*
25. ithomi *L*, thomi *D.* 26. ac *Itali*: has *DL.* Erechthei *Vossius*: freti *DL.* 28. Tu *DL.* 30. simul haec *DL.*
50, 3. ut *L*: quam *D.* mentem *D.* 4. aera prospera sistent *D.* 7. Aerium *Laurentianus*: Aereum *DL.* 9. Ansia *D.* assumens *L.* 10. infecti *Ang. Colotius et alii Itali.*

Praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paterna
Morte ferox Theseus qualem Minoidi luctum
15 Obtulerat mente inmemori talem ipse recepit.
Quae tamen aspectans cedentem maesta carinam
Multiplices animo volvebat saucia curas.
At parte ex alia florens volitabat Iacchus
Cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
20 Te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
Qui tum alacres passim lymphata mente furebant
Euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes.
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars e divulso iactabant membra iuvenco,
25 Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
Orgia, quae frustra cupiunt audire profani,
Plangebant aliei proceris tympana palmis
Aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant,
30 Multis raucisonos efflabant cornua bombos
51 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice vestis decorata figuris
Pulvinar complexa suo velabat amictu.
Quae postquam cupide spectando Thessala pubes
5 Expleta est, sanctis coepit decedere divis.
Hic, qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus proclivas incitat undas
Aurora exoriente vagi sub limina Solis,
Quae tarde primum clementi flamine pulsae
10 Procedunt (leni resonant plangore cachinni),
Post vento crescente magis magis increbrescunt
Purpureaque procul nantes a luce refulgent,
Sic tum vestibuli linquentes regia tecta

50, 14. minoyda *D*. 15. in memore *D*. 16. credentem *D solus*. 18. pater *D*. yacus *D*, Iachus *L*. 20. Et *L*. adriana *D*. 21. alacras *D*. 22. Euche-euche *DL*. 23. Harum *DL*. 24. divalso *D*. 25. *om D et Riccardianus*. 28. aliae *DL*. 30. Multis *Bern. Pisanus apud Perreium:* Multi *DL*. efflebant *DL*. 51, 1. Bachataque *Laurentianus*. 8. sublimia *L*, sublima *D*. 9. crementi *D*. 10. leni resonant *Cuiacianus liber non sincerus:* leviter sonant *DL*, leviterque sonant *corr L cum Parisino*. clangore *pr L*. 11. increbescunt *DL*. 12. ab *L*. refulgens *D*. 13. tum *Laurentianus*: tibi *DL*.

Ad se quisque vago passim pede discedebant.
15 Quorum post abitum princeps e vertice Pelei
Advenit Chiron portans silvestria dona:
Nam quotcunque ferunt campi, quos Thessala magnis
Montibus ora creat, quot propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
20 Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Quo permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penios adest, viridantia Tempe,
Tempe, quae silvae cingunt super impendentes,
Minosim linquens doris celebranda choreis,
25 Non vacuus: namque ille tulit radicitus altas
Fagos ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano lentaque sorore
Flammati Phaethontis et aeria cupressu.
Haec circum sedes late contexta locavit,
30 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
52 Post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
Extenuata gerens veteris vestigia poenae,
Quam quondam silici restrictus membra catena
Persolvit pendens e verticibus praeruptis.
5 Inde pater divum sancta cum coniuge natisque
Advenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens
Unigenamque simul cultricem montibus Idri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est
Nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.
10 Qui postquam niveis flexerunt sedibus artus,
Large multiplici constructae sunt dape mensae,
Cum interea infirmo quatientes corpora motu
Veridicos Parcae coeperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens undique vestis

51, 14. At *L*, A *D*. 16. celestia *D*. 17. quodcunque *DL*. campis *L*. quot *excerpta Italorum*. 18. quod *D*, quos *L*. 19. perit *D et pr L*. 21. Quot *L*. iocundo *D*. 22. peneios *D*. adest ut *L*. 25. Non acuos *L*, Nonacrios *D*, Novacrios *margo L: correxit Guarinus*. illi *D*. 26. lauros *D*. 27. luctanti *L*, mutanti *margo L*. sororum *L*. 28. Flamanti *L*. phetontis *D*, phoetontis *L*. aerea *D*. 30. Vestibuli *D*. niteret *D*.

52, 3. Qua *L*. Scythicis *N. Heinsius*. 5. divi *L*. gnatisque *L*. 7. ydri *D*. Idae *Itali*. 8. Pallada *D*, Palea *Laurentianus*. 9. iugales *D*. 10. posquam *D*. fluxerunt *L*. 13. Veridices *Laurentianus*. 14. undique questus *DL*.

15 Candida purpurea talos incinxerat ora,
At roseo niveae residebant vertice vittae,
Aeternumque manus carpebant rite laborem.
Laeva colum molli lana retinebat amictum,
Dextera tum leviter deducens fila supinis
20 Formabat digitis, tum prono in pollice torquens
Libratum tereti versabat turbine fusum,
Atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
Laneaque aridulis haerebant morsa labellis,
Quae prius in levi fuerant extantia filo:
25 Ante pedes autem candentis mollia lanae
Vellera virgati custodibant calathisci.
Hae tum clarisona pellentes vellera voce
Talia divino fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.
30 'O decus eximium magnis virtutibus augens,
53 Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
Accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum. sed vos, quae fata sequuntur,
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
5 Adveniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus, adveniet fausto cum sidere coniunx,
Quae tibi flexanimo mentem perfundat amore
Languidulosque paret tecum coniungere somnos
Levia substernens robusto brachia collo.
10 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit foedere amantes,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

52, 15. talos *Itali*: tuos *L et plerique omnes*, rubicunda *D et Riccardianus*. intinxerat *L*. 16. Annoso *Ern. Schulzius*. residebat *L*. victe *D*. 18. amistum *pr L*. 21. librabat vertice *D*. 26. custodiebant *L*. calathisti *DL*. 27. Haec *DL*. 28. 29. carmine *pr L*.

53, 1. carissime *L*. 2. lenta *D*. voce *margo L*. 3. oraculum *L*. secuntur *D*. 4. ducenti subtemine *apud Macrobium Sat.* 6, 1. 5. mariti *L*. 7. flexo animo mentis perfundat amorem *DL. correxit Muretus. sed malim* Quae te flexanimo mentis *coll.* 54, 15. 8. sonos *L*. Nulla, Nullus, Qualis, Currite] *hos versus om D et codices plerique*. unquam tales *L, Laurentianus, Mediolanenses* 24. 38. 46, *Hamburgensis et ceteri: mutavit Guarinus et Aldus* 1502. contexet *corrector D. fortasse* connexit.

11 Nascetur vobis expers terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persaepe vago victor certamine cursus
Flammea praevertet celeris vestigia cervae.
15 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine .....
Troicaque obsidens longinquo moenia bello
Periuri Pelopis vastabit tertius heres.
20 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Illius egregias virtutes claraque facta
Saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum in cinerem canos solvent a vertice crines
Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
25 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Namque, velut densas praecerpens cultor aristas
Sole sub ardenti flaventia demetit arva,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
30 Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
54 Quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
Cuius iter caesis angustans corporum acervis
Alta tepefaciet permixta flumina caede.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
5 Denique testis erit morti quoque reddita praeda,
Cum teres excelso coacervatum aggere bustum
Excipiet niveos percussae virginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
10 Urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla,
Alta Polyxenia mitescent caede sepulcra,
Quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,
Proiiciet truncum summisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

53, 11. nobis *D.* 12. aut *D.* 14. praevertit *L.* 16. conferat *D.* 17. campi *margo L*, tenen *L*, teuen *Laurentianus*, trunci *Parisinus.* 22. natorum *D.* 23. Cum civium *L.* 24. narrabunt *pr L.* 26. praecernens *L*, procernens *D. correxit Statius.* 28. prosternens *D et pr L.* messor *margo L.* 30. scamabri *pr L.*

54, 5. 6. *om D.* 7. perculsae *DL.* 9. simulahac *D*, simul hanc *L.* copiam *L*: omnia *D.* 11. polisenia *D*, polixena *L.* madescent *L.* 12. procnrrens *D.* 13. Proiecit *pr L.*

15 Quare agite optatos animi coniungite amores.
Accipiat coniunx felici foedere divam,
Dedatur cupido iam dudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Non illam nutrix orienti luce revisens
20 Hesterno collum poterit circumdare filo.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
Anxia nec mater discordis maesta puellae
Secubitu caros mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.'
25 Talia praefantes quondam felicia Pelei
Carmina divino cecinerunt pectore Parcae.
Praesentes namque ante domos invisere castas
Heroum et sese mortali ostendere coetu
Caelicolae nondum spreta pietate solebant.
55 Saepe pater divum templo in fulgente revisens,
Annua dum festis venissent sacra diebus,
Conspexit terra centum procumbere currus.
Saepe vagus Liber Parnasi vertice summo
5 Thyiadas effusis euantis crinibus egit,
Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent laeti divum fumantibus aris.
Saepe in letifero belli certamine Mavors
Aut rapidi Tritonis hera aut Rhamnusia virgo
10 Armatas hominum est praesens hortata catervas.
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
Iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parentes,
15 Optavit genitor primaevi funera nati,
Liber ut innuptae poteretur flore novercae,

54, 19. reviset *D*. 20. Externo *L*. 22. Ansia *D*. 23. Succubitu *margo L*. cares mittes *D solus*. 26. cecinere *L*. 28. Heroum et *Io. Bapt. Sigicellus:* Nereus *L*, Nreus *D*. ceteri *D*. 30. Languidior tenera cui *L*, Languidior tenera compendens siccula beta *D*, Languidior tenera cui petens sicula beta *Laurentianus*.

55, 2. venisset *L*. 3. Prospexit *D*. currus] tauros *Itali*. 5. Thiadas *L*, Thaydas *D*. ovantis *Laurentianus*, bacchantis *D*. 6. tuentes *D*, tuentis *L*. 7. Acciperet *L*. 8. laetefero *D*. 9. ranusia *D*, rannusia *L*. 14. Dextibit *D*. 16. potiretur *DL*.

Ignaro mater substernens se impia nato
Impia non verita est divos scelerare parentes,
Omnia fanda nefanda malo permixta furore
20 Iustificam nobis mentem avertere deorum.
Quare nec talis dignantur visere coetus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

Etsi me assiduo confectum cura dolore
Sevocat a doctis, Ortale, virginibus,
25 Nec potis est dulcis Musarum expromere fetus
Mens animi, (tantis fluctuat ipsa malis:
Namque mei nuper Lethaeo gurgite fratris
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rhoeteo quem subter litore tellus
30 Ereptum nostris obterit ex oculis.
56 *Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,*
Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quae tuus in vita dulcis alebat amor.
5 *Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,*
Nunquam ego te, misero frater adempte mihi,
Alloquar, audiero nunquam tua loquentem,
Nunquam ego te, vita frater amabilior,
Aspiciam posthac. at certe semper amabo,
10 Semper maesta tua carmina morte canam,
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias absumpti fata gemens Itylei)
Sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto
Haec expressa tibi carmina Battiadae,
15 Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis
Effluxisse meo forte putes animo,
Ut missum sponsi furtivo munere malum
Procurrit casto virginis e gremio,

55, 23. defectum *Laurentianus.* 24. Sed vacat *L.* 25. dulcissimus harum *L.* 27. lethei *DL.* 28. alluit *Laurentianus:* abluit *DL.* 30. matris *D.*

56, 1—7. *interstitium in L. D, Parisiensis, Riccardianus et alii habent septimum, ceteros addidi ex p.* 62, 4—8 *et* 64, 13—17.
7. verba *Parisinus*, fata *Mediolanensis* 24. 10. tegam *L.* legam *Itali.* 11. armorum *L.* 12. Daunias *D*, Baiulas *L*, Daiulas *margo L.* assumpti *L.* ithilei *L*, ithelei *D.* 14. experta *Parisinus.* abattiadae *D*, actiade *L.* 17. furtivum *D.* 18. in gremio *D.*

Quod miserae oblitae molli sub veste locatum,
20 Dum adventu matris prosilit, excutitur:
Atque illud prono praeceps agitur decursu,
Huic manat tristi conscius ore rubor.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
Qui stellarum ortus comperit atque obitus,
25 Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Ut cedant certis sidera temporibus,
Ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro devocet aerio,
Idem me ille Conon caelesti numine vidit
30 E Bereniceo vertice caesariem
57 Fulgentem clare, quam multis illa dearum
Levia protendens brachia pollicita est,
Qua rex tempestate novo auctus hymenaeo
Vastatum finis iverat Assyrios,
5 Dulcia nocturnae portans vestigia rixae,
Quam de virgineis gesserat exuviis.
Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum
Frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
Ubertim thalami quas intra limina fundunt?
10 Non, ita me divi, vera gemunt, iuerint.
Id mea me multis docuit regina querelis
Invisente novo praelia torva viro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris cari flebile discidium?
15 Cum penitus maestas exedit cura medullas!
Ut tibi tunc toto pectore sollicitae
Sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe
Cognoram a parva virgine magnanimam.

56, 19. oblitum *D.* 21. At *D.* 22. pudor *D.* 23. despexit *DL.* 24. habitus *L.* 27. furti *D.* sublimia saxa religans *DL.* sub lamia *Parisinus.* 28. gyro *Itali*: guiodero *L*, *spatium vacuum in D.* 29. fecit *pr L.* 30. Ebore niceo *DL.* *conf. anthol. Lat.* 3, 172, 8.

57, 1. dare *Laurentianus.* 3. Quare ex *DL.* 4. Vastum *L.* fines *D.* ierat *L.* 6. eximiis *margo L.* 7. atque *DL.* 9. inter lumina *L.* 10. diu *L.* iuverint *DL.* 13. An *Itali.* lusisti *D.* 14. desidium *D*, dissidium *L.* 15. Quam *Bentleius.* 16. tunc *Laurentianus*: nunc *DL.* sollicitet *DL.* 17. erectis *L.* te *addidit Vossius.* 18. Cognatam *pr L.* magnanima *L.*

Anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta es
20 Coniugium, quo non fortius ausit alis?
Sed tum maesta virum mittens quae verba locuta es!
Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!
Quis te mutavit tantus deus? an quod amantes
Non longe a caro corpore abesse volunt?
25 Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
Si reditum tetulisset. is haut in tempore longo
Captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
Quis ego pro factis caelesti reddita coetu
30 Pristina vota novo munere dissoluo.
58 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
Invita: adiuro teque tuumque caput,
Digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
Sed qui se ferro postulet esse parem?
5 Ille quoque eversus mons est, quem maxima in oris
Progenies Thiae clara supervehitur,
Cum Medi propere novum mare, cumque iuventus
Per medium classi barbara navit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
10 Iuppiter, ut Chalybum omne genus pereat,
Et qui principio sub terra quaerere venas
Institit ac ferri frangere duritiem!
Abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
Lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
15 Unigena impellens nutantibus aera pennis
Obtulit Arsinoes Locridos ales equos,
Isque per aetherias me tollens advolat umbras
Et Veneris casto collocat in gremio.

57, 19. bonam *D.* est *L.* quod *Laurentianus*, quam *DL.* adeptus (*om* es) *DL.* 20. quod *L.* fortior aut sit *DL.* 25. me *Colotius et Perreius:* pro *DL.* 27. te tulisset *Parisinus et Laurentianus*, rettulisset *DL.* aut *DL.*

58, 1. tua *D.* cassi *D.* 2. adiuntio *D.* 3. adiuraret *DL.* 5. maximum in orbe *Itali.* 6. Thiae *Vossius:* phythie *D*, phithiae *L.* 7. rupere *vel* peperere *Itali.* atque *L.* 9. credant *D.* 10. Chalybon *Politianus:* celitum *DL*, celtum *Laurentianus*, caelorum *margo L.* 12. ferris fringere *L.* 13. Adiunctae *L.* 15. nictantibus *Bentleius.* aeria *L.* 16. asineos *pr L.* Locridos *Bentleius:* elocridicos *L*, daridos *D.* alis *Laurentianus.* 17. aethereas *DL.* avolat *Canterus.* collocat

18. advolat *L.*

Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
Graia Canopieis incola litoribus.
Hi dii ven ibi vario ne solum in lumine caeli
Ex Ariadneis aurea temporibus
Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
Devotae flavi verticis exuviae,
Uvidulum a fluctu cedentem ad templa deum me
Sidus in antiquis diva novum posuit:
Virginis et saevi contingens namque leonis
Lumina, Callisto iuxta Lycaonida,
Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
Qui vix sero alto mergitur Oceano.
59 Sed quanquam me nocte premunt vestigia divum,
Lux autem canae Tethyi restituit,
Pace tua fari hic liceat, Rhamnusia virgo,
(Namque ego non ullo vera timore tegam,
Nec si me infestis discerpent sidera dictis,
Condita quin verei pectoris evoluam),
Non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
Afore me a dominae vertice discrucior.
Quicum ego, dum virgo quondam fuit omnibus expers,
Unguenti si una millia multa bibi,
Nunc, vos optato quam iunxit lumine taeda,
Non post unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta veste papillas,
Quin iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx, casto petitis quae iura cubili.

58, 19. zyphiritis *L.* legerat *D.* 20. Gratia *DL*, *quod correxi*, Tracia *corr L.* canopicis *D et margo L*, caponicis *L.* 21. Ni *Laurentianus.* ven *omittet spatio relicto D.* ne] ve *L.* in numine *DL.* 22. adriadneis *D*, adrianeis *L.* 24. eximiae *L.* 25. Vindulum *Laurentianus*, Viridulum *DL.* decumae *L*, decumme *Laurentianus.* 26. novi *D.* 28. lycaonia *DL*, iuncta Lycaoniae *Itali.* 29. boothem *L*, boetem *D.*

59, 2. aut *L.* theti *DL.* restituem *D*, restituem *L*, *quod correxi.* 3. ranusia *D*, rānusia *L.* 4. nullo *L*, nulla *D.* 5. si me] sine *DL.* diserpent *L.* 6. vere *L*, veri *D.* evolue *DL.* 7. 8. affore *L*, abfore *D.* 8. discutior *D.* 10. Unguentis *DL.* i *addidi.* una *L:* vini *D.* 11. vos *L:* nox *D.* quem *L.* vixit *Laurentianus*, vicit *D.* 12. uno animos *D*, uno annis (animus *in margine*) *L.* corporea *D.* 13. retecta *L*, detecta *D.* 14. Quam *DL*, *quod correxi.* iocunda *D.* 15. Vestet *D.* quaeritis *L*, colitis *margo L.* quaeque *D*, quam *Riccardianus.*

Sed quae se impuro dedit adulterio,
Illius ah mala dona levis bibat irrita pulvis:
Namque ego ab indignis praemia nulla peto.
Sed magis, o nuptae, semper concordia vostras
20 Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
Placabis festis luminibus Venerem,
Unguinis expertem non siris esse tuam me,
Sed potius largis affice muneribus.
25 Sidera corruerint utinam! coma regia fiam:
Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion.

O dulci iucunda viro, iucunda parenti,
Salve, teque bona Iuppiter auctet ope,
Ianua, quam Balbo dicunt servisse benigne
30 Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
60 Quamque ferunt rursus voto servisse maligno,
Postquam es porrecto facta marita sene,
Dic agedum nobis, quare mutata feraris
In dominum veterem deseruisse fidem.
5 'Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea,
Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:
Verum isti populi ianua qui te facit,
Qui, quacunque aliquid reperitur non bene factum,
10 Ad me omnes clamant 'ianua, culpa tua est.'
Non istuc satis est uno te dicere verbo,
Sed facere ut quivis sentiat et videat.
'Qui possum? nemo quaerit nec scire laborat.'
Nos volumus; nobis dicere ne dubita.
15 'Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,

59, 16. Seque se *D.* 17. á *L.* levis bibat dona *DL.* 18. indigetis *pr L.* 19. semper *L*: magis *D.* nostras *DL.* 21. diva *D.* 23. Vnguinis *Bentleius*: Sanguinis *DL.* siveris esse *Scaliger*: vestris esse *DL*, vesse *Laurentianus.* tuam *Avantius*: tuum *DL.* 24. effice *DL.* 25. Sidera cur iterent ūt *DL*, *quod correxi.* 26. idrocoi — fulgeret o arion *D.*

60, 2. est *DL.* marite *L.* 3. agedum *Itali*: age de *DL.* vobis *D.* 4. venerem *D.* 5. plateam *Laurentianus.* 8. *om Laurentianus pl.* 36, 23 *liber non bonus.* isto *Parisinus*, istis *D.* *fortasse* Verum istud populi fabula, Quinte, facit. *sic fere Scaliger.* 13. Qui *Minturnus et Perreius*: Quid *DL.* possim *D.* 14. nobis *Muretus*: vobis *DL.*

Falsum est. non illam vir prior attigerit,
Languidior tenera cui pendens sicula beta
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam:
Sed pater illius gnatei violasse cubile
20 Dicitur et miseram conscelerasse domum,
Sive quod impia mens caeco flagrabat amore,
Seu quod iners sterili semine natus erat,
Et quaerendus is, unde foret nervosius illud,
Quod posset zonam solvere virgineam.'
25 Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
'Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
Brixia Chinea suppositum specula,
Flavus quam molli percurrit flumine Mella,
30 Brixia Veronae mater amata meae,
61 Sed de Postumio et Corneli narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis 'qui tu isthaec, ianua, nosti,
Cui nunquam domini limine abesse licet,
5 Nec populum auscultare, sed hic suffixa tigillo
Tantum operire soles aut aperire domum?'
Saepe illam audivi furtiva voce loquentem
Solam cum ancillis haec sua flagitia,
Nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi
10 Speret nec linguam esse nec auriculam.
Praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est, magnas quoi lites intulit olim
Falsum mendaci ventre puerperium.'

60, 16. non qui *Scaliger*, namque *Itali*. attigerat *Parisinus et pr Riccardianus*. 17. sicula *L*. 18. ad] hanc *DL*. 19. gnate *D*, gnati *L*. 23. is *de coniectura posui*: ut *D*, et *Parisinus*, *om L*. 24. virginiam *D*. 25. narrem *D*. 26. nati minxerat *D*. 27. Atque *D*. se dicit hoc *L*. 28. Cenomanae supposita speculae *Colotius et apud Perreium Pisanus*. *alii* Cycnea, 29. praecurrit *Cluverius*. mello *DL*.

61, 3. hi *L*. quid *D*, quod *L*. 4. lumine *margo L*. 5. haec *L*, hoc *Laurentianus*. 7. audivit *L*. 8. Sola *L*. cum ancillis *Statius*: conciliis *D*, cum conciliis *L*. 9. 12. Homine *D*. 9. dissimus *D*. 10. Speraret *Itali*. 11. Praetere *D*. 12. te *L*. 13. est *om D*. qui *DL*. 14. mendacii *L*.

15 Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo
Conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
Sublevem et a mortis limine restituam,
Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
20 Desertum in lecto caelibe perpetitur,
Nec veterum dulci scriptorum carmine Musae
Oblectant, cum mens anxia pervigilat,
Id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,
Muneraque et Musarum hinc petis et Veneris:
25 Sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Mani,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe, quis merser fortunae fluctibus ipse,
Ne amplius a misero dona beata petas.
Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,
30 Iucundum cum aetas florida ver ageret,
62 Multa satis lusi: non est dea nescia nostri,
Quae dulcem curis miscet amaritiem:
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit. o misero frater adempte mihi,
5 Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quae tuus in vita dulcis alebat amor.
Cuius ego interitu tota de mente fugavi
10 Haec studia atque omnis delicias animi.
Quare, quod scribis Veronae turpe Catullo
Esse, quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefacit membra cubili,
Id, Mani, non est turpe, magis miserum est.
15 Ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,
Haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod scriptorum non magna est copia apud me,
Hoc fit, quod Romae vivimus: illa domus,
Illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas:

61, 15. casusque *D*. 16. mittit *L*. 17. Naufragium ut *L*. 19. sacra *pr L solus*. 22. ansia *D*. 23. quoniam *D et pr L*: quem *corr L*. 24. *prius* et *om Parisinus*. 25. commoda *L*. manli *D*, malli *L*, *quod correxi*. 26. Heu *D*. 27. Aspice *D*.
62, 11. catulle *L*. 12. hic *L*: is *D solus*. *malim* quivis. *cf*. 60, 12. 13. tepefacta *Laurentianus*. tepefecit *Itali*: *fortasse* tepefaxit. 14. manli *D*, mali *L*, *quod correxi*.

20 Huc una ex multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas nos mente maligna
Id facere aut animo non satis ingenuo,
Quod tibi non utriusque petenti copia facta est:
Ultro ego deferrem, copia siqua foret.
25 Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
Iuverit aut quantis iuverit officiis:
Nec fugiens saeclis obliviscentibus aetas
Illius hoc caeca nocte tegat studium:
Sed dicam vobis, vos porro dicite multis
30 Millibus et facite haec charta loquatur anus
Notescatque magis mortuus atque magis,
Nec tenuem texens sublimis aranea telam
63 In deserto Alli nomine opus faciat.
Nam, mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
Scitis, et in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem quantum Trinacria rupes
5 Lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,
Maesta neque assiduo tabescere lumina fletu
Cessarent tristique imbre madere genae,
Qualis in aerii perlucens vertice montis
Rivus muscoso prosilit e lapide,
10 Qui cum de prona praeceps est valle volutus,
Per medium densi transit iter populi,
Dulce viatori lasso in sudore levamen,
Cum gravis exustos aestus hiulcat agros.
Hic, velut in nigro iactatis turbine nautis
15 Lenius aspirans aura secunda venit
Iam prece Pollucis, iam Castoris implorate,

62, 20. casula *Laurentianus*. 21. nos statuas *L*. 22. ingenio *DL*. 23. posta est *L*. 24. differem *D*, diferrem *L*. 25. quam fallius *L*, quam fallimus *D*. *correxit Scaliger*. 27. sedis *pr L*. 30. certa *D et pr L*. 31. *interstitium in L*: Omnibus et (in *Parisinus*) triviis vulgetur fabula passim *D*. *hic versus in codice Parisino Senecae ascribitur*. 33. texens tenuem *D*. arenea *D*. 34. Iucundum cum aetas (cometas *D*) florida ver (ut *L*) ageret *DL*. *post hunc interstitium est in L*.

63, 1. ali *L*, aliis *D*, alii *Parisinus*. *correxit Scaliger*. 2. anatunsia *D*. 5. Limphe in *D*. ortheis *L*, cethis *Laurentianus*. manlia *D*, mathilia *L*. termophilis *DL*. 6. numula *DL*. 7. Cessaret *D*, Cessare *L*, Cessare ne *Laurentianus*. 8. aerei *D*. 9. prosilta e lapide *D solus*. 10. valde *pr L*. 11. scopuli *Huschkius*. 12. Duce *DL*. basso *DL*. levamus *DL*. 15. Levius *L*, Leniter *D*. 16. *fortasse* imploratu.

Tale fuit nobis Manius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum,
Isque domum nobis isque dedit dominam,
20 Ad quam communes exerceremus amores.
Quo mea se molli candida diva pede
Intulit et trito fulgentem in limine plantam
Innixa arguta constituit solea,
Coniugis ut quondam flagrans advenit amore
25 Protesilaeam Laodamia domum
Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro
Hostia caelestis pacificasset heros.
Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
Quod temere invitis suscipiatur heris.
30 Quam ieiuna pium desideret ara cruorem,
64 Docta est amisso Laodamia viro,
Coniugis ante coacta novi dimittere collum,
Quam veniens una atque altera rursus hiems
Noctibus in longis avidum saturasset amorem,
5 Posset ut abrupto vivere coniugio,
Quod scibant Parcae non longo tempore abisse,
Si miles muros isset ad Iliacos:
Nam tum Helenae raptu primores Argivorum
Coeperat ad sese Troia ciere viros,
10 Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Europaeque,
Troia virum et virtutum omnium acerba cinis,
Quae vetet id nostro letum miserabile fratri
Attulit. hei misero frater adempte mihi,
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
15 Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quae tuus in vita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra
Nec prope cognatos compositum cineres,
20 Sed Troia obscena, Troia infelice sepultum

63, 17. manlius *DL*, *quod correxi.* 18. crassum *D*, classum *pr L.* 23. in solea *D.* 25. Prothesileam *L.* laudomia *DL. sic etiam* 64, 1. 26. 26. Incepta *DL. correxit Turnebus.* 27. conciliasset *D.* 28. rānusia *D*, ranusia *L.* 29. eris *D.* 30. deficieret *D*, deficeret *L.*

64, 2. novum *D*, vovit *L. correxit Muretus.* 5. et obrupto *D solus.* 6. scribant *D. malim* scibat. 7. Similiter *pr L.* esset *D solus.* 11. finis *D.* 13. 14. ei *D.* 15. est *om D.* 18. Quae *DL.* 19. compositus cineris *L.* 20. sepulchrum *D.*

Detinet extremo terra aliena solo.
Ad quam tum properans fertur undique pubes
Graeca penetralis deseruisse focos,
Ne Paris abducta gavisus libera moecha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
Ereptum est vita dulcius atque anima
Coniugium: tanto te absorbens vertice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt Graii Pheneum prope Cylleneum
Siccare emulsa pingue palude solum,
Quod quondam caesis montis fodisse medullis
Audit falsiparens Amphitryoniades,
Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut caeli tereretur ianua divis,
Hebe nec longa virginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Qui divum domitum ferre iugum docuit:
Nam neque tam carum confecto aetate parenti
Una caput seri nata nepotis alit,
Qui, cum divitiis vix tandem inventus avitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens
Suscitat a cano volturium capiti:
Nec tantum niveo gavisa est ulla columbo
Compar, quae multo dicitur improbius
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
Quanquam praecipue multivola est mulier.
Sed tu horum magnos vicisti sola furores,
Ut semel es flavo conciliata viro.

64, 21. Detinat *D.* 22. simul *add Itali.* 23. penetrales desseruisse deos *D.* 24. Nec *L.* 25. placato *D.* 26. Quod *L.* 28. absolvens *D.* 29. aruptum *L.* *supra v.* 5. abrupto. 30. Que *D.* grai *DL.* peneum *L*, peneius *D.* *correxit Avantius.* cileneum *L*, celenem *D.*

65, 1. Siccari *DL.* *correxit Schraderus.* 3. Aldit *D* *solus*, Audet *L.* *correxit Palmerius.* 5. Pertulit *DL.* 6. terretur *L.* 9. divum *D:* tuum *L.* *fortasse* durum domitam. 10. nec *D* *et pr L.* causa *L.* 12. tum *D.* 15. Suscitata *L*, Suscitat et *L.* voltarium *D*, vultarium *L.* 17. improbrius *D.* 19. Quam quae *Vossius.* 20. tuorum *L*, horum (*omisso* tu) *D.* 21. es *Riccardianus*: est *D*, é *L.*

Aut nihil aut paulo cui tu concedere digna
Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido
25 Fulgebat crocina candidus in tunica.
Quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,
Rara verecundae furta feremus herae,
Ne nimium simus stultorum more molesti.
Saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
30 Coniugis in culpa flagrantem quotidiana,
66 Noscens omnivoli plurima furta Iovis.
At, quia nec divis homines componier aequum est,

2 Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrantem Assyrio venit odore domum,
5 Sed furtiva dedit mira munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta viri gremio.
Quare illud satis est, si nobis is datur unus,
Quem lapide illa diem candidiore notat.
Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
10 Pro multis, Alli, redditur officiis,
Ne vestrum scabra tangat rubigine nomen
Haec atque illa dies atque alia atque alia.
Huc addent divi quam plurima, quae Themis olim
Antiquis solita est munera ferre piis.
15 Sitis felices et tu simul et tua vita
Et domus ipsa, in qua lusimus et domina,
Et qui principio nobis terram dedit aufert,
A quo sunt primo omnia nata bono,
Et longe ante omnes mihi quae me carior ipso est,
20 Lux mea, qua viva vivere dulce mihi est.

65, 22. paulum *Colocius*. tum *nescio quis ante Muretum*. 24. huc illuc *D*. 28. scimus *L*. 30. continet iram *Santenius*, concoquit iram *ego*.
66, 1. facta *L*. Atque nec *Laurentianus*. hominem *D*. componere *DL*. 2. *fortasse* tremulist illa. 3. deastra *DL*. 4. Flagrantem asyrio *L*. 7. id *Laurentianus et Parisinus*. unis *L*. 8. dies *DL*. notet *D*. 10. aliis *DL*. *correxit Scaliger*. Manli *Colocius et alii*. 11. Nec *L*. nostrum *D*. tangam *D*. 12. Nec *D*. 13. plura *D*. 15. Satis *L*. et tua] a tua *D*. 16. ipsa *om L*. 17. terram nobis *D solus*. 18. nota *D solus*. 19. qui *D*. ipse est *D*. 20. est *om D*. vivere mihi dulce est *L*.

Noli admirari, quare tibi femina nulla,
Rufe, velit tenerum supposuisse femur,
Non si illam rarae labefactes munere vestis
Aut perluciduli deliciis lapidis.
Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
Valle sub alarum trux habitare caper.
Hunc metuunt omnes. neque mirum: nam mala valde est
Bestia, nec quicum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine cur fugiunt.

67 Nulli se dicit mulier mea nubere malle
Quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento et rapida scribere oportet aqua.

Si quoi, Virro, bono sacrorum obstitit hircus,
Aut si quem merito tarda podagra secat,
Aemulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,
Mirifice est a te nactus utrunque malum.
Nam quotiens futuit, totiens ulciscitur ambos:
Illam affligit odore, ipse perit podagra.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,
Lesbia, nec prae me velle tenere Iovem.
Dilexi tum te non tantum ut vulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit et generos.
Nunc te cognovi: quare etsi impensius uror,
Multo mi tamen es vilior et levior.
Qui potis est? inquis. quod amantem iniuria talis
Cogit amare magis, sed bene velle minus.

66, 21—30. *om D et Riccardianus.* 22. Ruffe *L.* 23. Nos illa mare *L, Parisinus, Laurentianus. correxit Avantius in Ald.* 1502. labefactos *Parisinus et Laurentianus.* 24. pro luciduli *iidem.* 28. nec cum qua *L, sed, quantum scio, solus.* nec cui cum *Laurentianus.*

67, 4. rabida *L.* 5. qua *L*, qua *D*, quo *Laurentianus.* viro *DL.* homini *Guarinus.* sacer alarum *Itali.* obstit *D.* 6. quam *DL.* secat *D*: secum *L.* 8. Morfice *D.* 9. futivit *D.* 11. Dicabis *D.* 13. tum *Laurentianus et margo L*: tunc *D*, num *L.* 14. natos *L.* et *L*: at *D.* 16. mi tamen es *Guarinus*: ita me nec —: *D*, ita me nec *L.* 17. Quid *D*, Quis *Laurentianus.* niquis *pr L.* telis *D solus.* 18. *Donat. Andr.* 4, 3, 3.

Desine de quoquam quicquam bene velle mereri
20 Aut aliquem fieri posse putare pium.
Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne:
Immo etiam taedet, si fit, obestque magis,
Ut mihi, quem nemo gravius nec acerbius urget,
Quam modo qui me unum atque unicum amicum habuit.

25 Gellius audierat patruum obiurgare solere,
Siquis delicias diceret aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdepsuit ipsam
Uxorem et patruum reddidit Harpocratem.
Quod voluit fecit: nam, quamvis inrumet ipsum
30 Nunc patruum, verbum non faciet patruus.

68 Rufe mihi frustra ac nequicquam credite amico
(Frustra? immo magno cum pretio atque malo),
Siccine subrepsti mei atque intestina perurens
Ei misero eripuisti omnia nostra bona?
5 Eripuisti, heu heu nostrae crudele venenum
Vitae, heu heu nostrae pestis amicitiae.
Sed nunc id doleo, quod purae pura puellae
Savia conminxit spurca saliva tua.
Verum id non impune feres: nam te omnia saecla
10 Noscent, et qui sis fama loquetur anus.

Gallus habet fratres, quorum est lepidissima coniunx
Alterius, lepidus filius alterius.

67, 19. quisquam *L*. 22. si fit obestque magis] *sic fere Avantius, nisi quod* taedet *bis posuit: mihi* si fit *in* stet, *quod libri habent, latere videbatur.* stetque (obestque *margo L*) magisque magis *DL*. 23. $\overline{\text{qm}}$ *i. e.* quoniam *D*, quae *L*. 24. amicum habet *DL*, habuit amicum *Laurentianus*. 25. Lellius *L*, Lelius *D*. obiurgia *Laurentianus et Riccardianus*, abiurgia *D*. flere *DL*. 27. perdespuit *DL*. *correxit Scaliger*. 28. et *L*: at *D*.

68. 69. *Has duas paginas Scaligero duce hic posui, quas libri collocant post* 70. 68, 1. Ruffe *L*. 2. uno *Laurentianus*. 3. subrecti *DL*, subrepti *Parisinus et Laurentianus*. 4. Mi *Laurentianus*, Sic *D*, Si *L*, *ex quo feci* Ei. miser *D*. 5. Aripuisti *D*. 6. pectus *DL*. 7 — 10. *libri ponunt post tria quae sequuntur disticha: huc revocavit Scaliger*. 7. purae *L*: puer *D*. 8. conminxit *Scaliger*: coniunxit *DL*. 9. Id verum non *DL*. 10. qui (quis *L*) sis (scis *D*) famulosque (famuloque *L*) tenus *DL*.

Gallus homo est bellus; nam dulces iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus nec se videt esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium.

11 Lesbius est pulcher: quid ni? quem Lesbia malit
Quam te cum tota gente, Catulle, tua.
Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,
Si tria natorum savia reppererit.

15 Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
Hiberna fiant candidiora nive,
Mane domo cum exis et cum te octava quiete
E molli longo suscitat hora die?
Nescio quid certe est: an vere fama susurrat
20 Grandia te medii tenta vorare viri?
Sic certe est: clamant Victoris rupta miselli
Ilia, et emulso labra notata sero.

Nemone in tanto potuit populo esse, Iuventi,
Bellus homo, quem tu diligere inciperes,
25 Praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
Hospes inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu praeponere nobis
Audes, et nescis quod facinus facias.

Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum
30 Aut aliud siquid carius est oculis,
69 Eripere ei noli, multo quod carius illi
Est oculis seu quid carius est oculis.

Lesbia mi praesente viro mala plurima dicit:
Hoc illi fatuo maxima laetitia est.

68, 11. ni quem *margo L*: inquam *DL*. 12. Quō *D*. 14. notorum *Scaliger*, amatorum *Itali*. suavia *D*. 17. domum *D*. exisset cum *L*. 18. Te *D*. suscitet *D*. ora *DL*. 20. tanta *L*. 21. Sed *D*. 22. Ille te (de *Laurentianus*) mulso *DL*. 23. Nemo me *D*. viventi *L*. 24. incipies *D*. 25. a *om apud Vibium Sequestr. in v.* Pisaurus. 27. Quid *L*. num *D*. 28. quid *L*. 29. sit *D*. 30. siquis *D*.
69, 4. Hec *D*, *Laurentianus*, *Riccardianus*.

5 Mule, nihil sentis. si nostri oblita taceret,
Sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,
Non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,
Irata est, hoc est, uritur et loquitur.

Chommoda dicebat, si quando commoda vellet
10 Dicere, et insidias Arrius hinsidias,
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
11 Credo, sic mater, sic Liber avunculus eius,
Sic maternus avus dixerat atque avia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:
Audibant eadem haec leniter et leviter,
15 Nec sibi postilla metuebant talia verba,
Cum subito affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris,
20 Nescio, sed fieri sentio et excrucior.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est. haec ego sic singula confiteor,
Totum illud formosa nego: nam nulla venustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
25 Lesbia formosa est, quae cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omnes surripuit Veneres.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum a me Lesbia amata mea es.

69, 5. Mulle *DL.* 6. Samia *pr L.* quod nunc garrit *Laurentianus.* canit *L.* 8. Invita *D solus.* coquitur *Lipsius.* 9. Commoda *DL. v. Quinctilian. inst.* 1, 5, 20. *p.* 57. 10. arrius . . . insidias *D*, arrius insidias haec *L*, arrius insidias *Laurentianus.* Et, Cum] *hoc distichon in libris ponitur post v.* 16. Et cum *D.* insidias *DL.* 11. ei est *D*, eius est *L.* 13. Hic *pr L.* syria *DL.* requierant *Laurentianus:* requiebant *D*, requierunt *L.* 14. Audiebant *L.* hoc *Laurentianus.* 17. posquam *D.* artius *Laurentianus*, arctius *DL.* 18. sed ionios *DL.* 21. est formosa est *D.* 24. corpore est *L.* 26. subripuit *D*, arripuit *L.* 28. a me *om D.* est *DL. correxit Scaliger.*

Nulla fides nullo fuit unquam foedere tanta,
30 Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.
70 Nunc est mens deducta tua, mea Lesbia, culpa,
Atque ita se officio perdidit ipsa suo,
Ut iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

5 Siqua recordanti benefacta priora voluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium,
Nec sanctam violasse fidem, nec foedere in ullo
Divum ad fallendos numine abusum homines,
Multa parata manent in longa aetate, Catulle,
10 Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nam quaecunque homines bene cuiquam aut dicere possunt
Aut facere, haec a te dictaque factaque sunt,
Omnia quae ingratae perierunt credita menti.
Quare iam te cur amplius excrucies?
15 Quin tu animo affirmas itaque istinc teque reducis,
Et deis invitis desinis esse miser?
Difficile est longum subito deponere amorem.
Difficile est, verum hoc qua lubet efficias:
Una salus haec est, hoc est tibi pervincendum:
20 Hoc facias, sive id non pote sive pote.
O dii, si vestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extremam iam ipsa morte tulistis opem,
Me miserum aspicite (et, si vitam puriter egi,
Eripite hanc pestem perniciemque mihi),
25 Hei mihi surrepens imos ut torpor in artus
Expulit ex omni pectore laetitias.
Non iam illud quaero, contra ut me diligat illa,

69, 29. ullo *L.* tanto *L.*

70, 1. Nunc *Cuiacianus vel errore felici vel de coniectura Itali:* Huc *DL.* me *D.* 2. prodidit *D.* 3. velleque tot tibi *DL*, queam *Itali.* 6. hominum *D.* 7. foedere nullo *DL.* 8. adusum *D.* 9. manenti in *L.* 11. ut *L.* 13. Omniaque *DL.* 14. cur te iam *L.* 15. Qui *DL.* itaque *Scaliger*: teque *D*, atque *L.* instinctoque *Laurentianus*, instintuque *D*, instincto *L. correxit Heinsius.* 16. Vt *L.* des *DL.* invito desinas *D.* 18. qualibet *Riccardianus*, quam lubet *L*, qualibus *D.* efficies *D.* 19. hoc est hoc et tibi *D.* 20. facies *L.* 22. Extrema *Laurentianus.* ipsam *idem.* 23. pueriter *L.* 25. Seu *DL.* ut *D:* in *L.* corpore in *DL.* 26. delitias *D.* 27. me ut me *Laurentianus.*

Aut, quod non potis est, esse pudica velit:
Ipse valere opto et tetrum hunc deponere morbum.
30 O dii, reddite mi hoc pro pietate mea.

71 Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
Prurit et abiectis pervigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
Ecqui scis quantum suscipiat sceleris?
5 Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys
Nec genitor Nympharum abluit Oceanus:
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
Non si demisso se ipse voret capite.

Gellius est tenuis: quid ni? cui tam bona mater
10 Tamque valens vivat tamque venusta soror
Tamque bonus patruus tamque omnia plena puellis
Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
Quantumvis quare sit macer invenies.

15 Nascatur Magus ex Gelli matrisque nefando
Coniugio et discat Persicum aruspicium:
Nam Magus ex matre et gnato gignatur oportet,
Si vera est Persarum impia relligio,
Gnatus ut accepto veneretur carmine divos
20 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
In misero hoc nostro, hoc perdito amore fore,
Quod te cognossem bene constantemve putarem
Aut posse a turpi mentem inhibere probro,

70, 29. et iterum *pr L.* 30. proprietate *L.*
71, 1. 3. facis is *D.* 2. Proruit *pr L.* 4. Et qui *D*, Ecquid *Laurentianus*, Et quid *L.* quamtum *D*, tantum *L.* 5. quamtum *D.* 7. quod *D.* 8. se ipso *D.* 9. Bellius *D.* 10. iuvat *D.* 12. mater *D.* 14. sit *Laurentianus*: sis *D*, fit *L.* 15. magnus *L.* 17. magnus *L.* 19. ut *L*: ait *D.* voveretur *D.* 20. Omne tum *pr L.* flamam *L.* 22. *prius* hoc *om Laurentianus.* 23. constantērve *L*, constanterque *D.* 24. Haud *D.* a *D*: aut *L.* mente *L.* probo *D.*

25 Sed neque quod matrem nec germanam esse videbam
Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamvis tecum multo coniungerer usu,
Non satis id causae credideram esse tibi.
Tu satis id duxti: tantum tibi gaudium in omni
30 Culpa est, in quacunque est aliquid sceleris.

72 Lesbia mi dicit semper male nec tacet unquam
2 De me: Lesbia me dispeream nisi amat.
Quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam
Assidue, verum dispeream nisi amo.

3 Nil nimium studeo, Caesar, tibi velle placere,
Nec scire utrum sis albus an ater homo.

5 Mentula moechatur. moechatur mentula: certe.
Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

Zmyrna mei Cinnae nonam post denique messem
Quam coepta est nonamque edita post hiemem,
Millia cum interea quingenta Hortensius uno
10
Zmyrna cavas satrachi penitus mittetur ad undas,
Zmyrnam cana diu saecula pervoluent.
At Volusi annales paduam morientur ad ipsam
Et laxas scombris saepe dabunt tunicas.

71, 26. Nam *pr L.* 27. coniugerer *D.* 29. satis induxti *DL.* 30. Culpa et in *D.*

72, 2. despeream *D*, dispereat *Gellius Schoppii* 6, 16. Quo, assidue] *hos versus om D, Laurentianus, Riccardianus, pr L et multi alii: addidere Itali ex Gellio.* sunt *L*, *Parisinus*: sin *Gellius Schoppii.* mea *Parisinus*, *Commelinianus et Mediolanensis* 24, *in quo hoc distichon post v.* 22 *ponitur:* ea *L et Gellius Schoppii.* vero *L.* 4. Nec si ore *L*, Ne nisi orem *D.* si *L.* salvus an alter *DL. v. Quinctilian. inst.* 11, 1, 38. *p.* 969. 6. ollera olla *D.* 7. 11. Zinyrna *D*, Zmirna *L. v. Philargyr. ad Virgil. ecl.* 9, 35 *et comment. Horatii Cruq. p.* 635. cine *D.* 8. cepta novamque *D.* 10. *interstitium in D, non in L.* 11. canas *DL.* 12. Zmirnam cana *L*, Zinyrna incana *D.* pervoluit *DL.* 13. amnales *D.*

15 Parva mei mihi sint cordi monumenta . . . . :
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris
Accidere a nostro, Calve, dolore potest,
Quo desiderio veteres renovamus amores
20 Atque olim missas flemus amicitias,
Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

Non (ita me dii ament) quicquam referre putavi,
Utrum os an culum olfacerem Aemilio.
25 Nihilo mundius hoc, nihiloque inmundior ille,
Verum etiam culus mundior et melior:
Nam sine dentibus est. hic dentis sesquipedalis,
Gingivas vero ploxemi habet veteris,
Praeterea rictum qualem defessus in aestu
30 Meientis mulae cunnus habere solet.

73 Hic futuit multas et se facit esse venustum,
Et non pistrino traditur atque asino?
Quem siqua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

5 In te, si in quenquam, dici pote, putide Victi,
Id quod verbosis dicitur et fatuis.

72, 15. laboris *D*. sodalis *Avantius in Ald.* 1502. 16. enthimaco *L*, enthimare *D*. 17. Di *D*. et gratum *L*. 18. Accipere *D*. calle *D*. 21. dolore est *L*, dolor est *Laurentianus*. 22. quanto *D*. 23. quicquid *L*. 25. Nihil *margo L*. mundior *D*, immundior *margo L*. nihiloque *margo L*: nihilo *D*, nobisque *L*. immundius *L*. illo *D*, *ex quo feci* ille; illud *L*. 27. hos *post* dentis *add D*, os *Riccardianus*. sexquipedalis *D*, seseque dedalis *L*. 28. ploxemi *vel* ploxeni *apud Quinctilian. inst.* 1, 5, 8. *p.* 53, ploximi *in fragm. Festi p.* 40, ploxini *apud Paulum*, ploxonio *L*, *interstitium in D*. 29. defessus *L*: merentis *D*, meientis *Riccardianus*. diffissus *Statius*. aestum *DL*. 30. Defessus *D*.

73, 1. Nec *D*. se fecit *L*. 2. petrino *D*. 5. in quenquam *margo L*: inquam quam *L*, inquam quod *D*. potest *D*. 6—9. *om D*, *sed*, *quod scio*, *solus*. 6. In *Riccardianus*.

Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis
Culos et crepidas lingere carpatinas.
Si nos omnino vis omnes perdere, Victi,
10 Hiscas: omnino quod cupis efficies.

Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuventi,
Suaviolum dulci dulcius ambrosia.
Verum id non impune tuli: namque amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce,
15 Dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
Tantillum vestrae demere saevitiae.
Nam simul id factum est, multis diluta labella
Abstersti guttis omnibus articulis,
Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
20 Tanquam commictae spurca saliva lupae.
Praeterea infesto miserum me tradere Amori
Non cessasti omnique excruciare modo,
Ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Saviolum tristi tristius helleboro.
25 Quam quoniam poenam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam
Flos Veronensum depereunt iuvenum,
Hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur, illud
30 Fraternum vere dulce sodalitium.
74 Cui faveam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis
Perfecta exigitur unica amicitia,
Cum vesana meas torreret flamma medullas.
Sis felix, Caeli, sis in amore potens.

73, 7. unus *pr L.* venia *Riccardianus.* 8. carpathias *idem.* 10. Discas *DL. correxit Vossius.* 11. Surripuit *L.* 12. ambrosio *L.* 14. me *om D.* 18. Abstersi guttis *D*, Guttis abstersi *L.* 19. Nec *L.* vestro *D.* 20. commictae *Vossius*: committe *Laurentianus*, coniucte *D*, coniunctae *L.* 22. Nunc *D.* 23. mihi *DL.* ambrosio *L.* 24. Suaviolum *D.* eleboro *DL.* 25. praeponis *DL.* 26. iam *om D.* 27. Melius aufelium et quintus auflenam *D.* 28. Veronensium *L*, treronensium *pr L.* depereant *D*, depereret *L*, depererant *Laurentianus.* 29. sorores *L.* est quod *om D.*

74, 1. cele *D.* 2. est igitur est *L.* Perspecta exigit hoc *Colocius, Minturnus et Perreius*, Per facta exhibita est *ego.* 3. vexana *D*, vessana *L.* 4. in *L*: mihi *D.*

5 Multas per gentes et multa per aequora vectus
Advenio has miseras, frater, ad inferias,
Ut te postremo donarem munere mortis
Et mutam nequicquam alloquerer cinerem,
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
10 Heu miser indigne frater adempte mihi.
Nunc tamen interea, prisco quae more parentum
Tradita sunt tristis munera ad inferias,
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atque in perpetuum, frater, ave atque vale.

15 Si quicquam tacito commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Meque esse invenies illorum iure sacratum,
Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

Aut sodes mihi redde decem sestertia, Silo,
20 Deinde esto quamvis saevus et indomitus:
Aut, si tè nummi delectant, desine quaeso
Leno esse atque idem saevus et indomitus.

Credis me potuisse meae maledicere vitae,
Ambobus mihi quae carior est oculis?
25 Non potui, nec, si possem, tam perdite amarem
Sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

Mentula conatur Pipleum scandere montem:
Musae furcillis praecipitem eiiciunt.

Cum puero bello praeconem qui videt esse,
30 Quid credat, nisi se vendere discupere?

74, 8. mutum *D.* 9. Quando quid *D.* 11. Nec *D.* interea hoc *L.* priscoque *L*, prisco de *D.* 12. tristi *L*, *interstitium in D.* munere *L.* 13. multa mea munera fletu *D.* 19. decem *om D.* sextertia *D.* 20. est ó *L*, es o *D.* 21. mīmi *DL*, numi *Laurentianus.* 23. Credis mi *D.* maladicere *D.* 24. mihi *L*: nobis *D.* 25. amare *L.* 26. cum tappone *L*: cum cappone *Laurentianus*, cuncta potes *D.* 27. Centula *D.* pipleium *Laurentianus.* scindere *L.* 28. furcillis *Laurentianus*: forcillis *L*, fortillis *D.* 29. bello *Itali*: obelio *D*, obellio *L.* esse *margo L*: ipse *DL.* 30. Qui *D.*

75 Si quicquam cupido optantique obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie.
Quare hoc est gratum nobis quoque carius auro,
Quod te restituis, Lesbia, mi cupido.
5 Restituis cupido atque insperanti ipsa refers te
Nobis. o lucem candidiore nota!
Quis me uno vivit felicior, aut magis ....
Optandus vita dicere quis poterit?

Si Comini arbitrio populari cana senectus
10 Spurcata impuris moribus intereat,
Non equidem dubito quin primum inimica bonorum
Lingua execta avido sit data vulturio,
Effossos oculos voret atro gutture corvus,
Intestina canes, cetera membra lupi.

15 Iucundum, mea vita, mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos perpetuumque fore.
Dii magni, facite ut vere promittere possit,
Atque id sincere dicat et ex animo,
Ut liceat nobis tota perducere vita
20 Aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

Aufilena, bonae semper laudantur amicae:
Accipiunt pretium, quae facere instituunt.
Tu, quod promisti mihi, quod mentita inimica es,
Quod nec das nec fers, saepe facis facinus.
25 Aut facere ingenuae est, aut non promisse pudicae,
Aufilena, fuit: sed data corripere

75, 1. quicquid *L*. ottigit *D*. 2. animi *D*. 3. est *om L*. hac 6. luce *DL*. 7. Quis me vivit uno uno felicior *D*. me est *L*, hac est *Parisinus*, me est *Laurentianus*. *fortasse* hac res Optandas. 9. Sic homini *DL*. arbitrio populari *Riccardianus*: populari *om D spatio relicto post* arbitrio, populari arbitrio *L*. tua *ante* cana *DL*, *quod Itali delendum esse viderunt*. 12. excepta *D*, exerta *L*. 15. Iocundum *D*. amore *pr L*. 16. Nunc *D*. 19. producere *codices Statii*. 20. Aternum *D*, Alternum *Laurentianus*. 22. quod *margo L*. 23. promisisti *DL*. 25. promissa *DL*.

Fraudando plus quam meretricis avarae,
Quae sese toto corpore prostituit.

Aufilena, viro contentas vivere solo,
30 Nuptarum laus e laudibus eximiis:
76 Sed cuivis quamvis potius succumbere par est,
Quam matrem fratres ex patruo.

Multus homo est Naso nec tecum multus homo sed
Descendit: Naso, multus es et pathicus.

5 Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Mecilia: facto consule nunc iterum
Manserunt duo, sed creverunt millia in unum
Singulum. fecundum semen adulterio.

Firmanus saltu non falso Mentula dives
10 Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupium, omne genus piscis, prata, arva ferasque.
Nequicquam: fructus sumptibus exuperat.
Quare concedo sit dives, dum omnia desint.
Saltum laudemus, dum modo ipse egeat.

15 Mentula, habes instar triginta iugera prati,
Quadraginta arvi: cetera sunt maria.
Cur non divitiis Croesum superare potis sit,
Uno qui in saltu totmoda possideat,
Prata, arva, ingentes silvas saltusque paludesque
20 Usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?

75, 27. efficit *add L*, effecit *Parisinus*, effici *Riccardianus*. 28. tota *L*. praestituit *D*. 29. Aufilenam *L*, Suphilomena *D*. contentas *Scaliger*: contentam *DL*. 30. e *Scaliger*: est *DL*. 76, 1. Sed cuius *DL*. pars est *L*. 2. *nullum interstitium in L*, efficere *Itali*. 3. nec *D*: neque *L*. sed *D*: que *L*. 6. *fortasse* Maeciliam. 8. Singula *Itali*. 9. saltu *Avantius in Ald*. 1502: salius *DL*. mensula *D*. 11. Aucupiam *L*, Aucipiam *Laurentianus*. 12. Nec quicquam sumptus fructibus *D*. 14. Saltem *DL*. *fortasse* dum domo ipse. 15. habet *DL*, *quod correxi*. inster *D*. 17. crhesum *D*. potuisset *L*. 19. saltusque paludesque *Laurentianus*: saltus paludesque *L*, altasque paludes *D*.

Omnia magna haec sunt, tamen ipse es maximus ultro,
Non homo, sed vero mentula magna minax.

Saepe tibi studioso animo venante requirens
Carmina uti possem mittere Battiadae,
Qui te lenirem nobis, neu conarere
Telis infestum mittere in usque caput,
Hunc video mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli, nec nostras hic valuisse preces.
Contra nos tela ista tua evitamus amictu:
At fixus nostris tu dabi supplicium.

76. 21. es *Italus in codice impresso Vaticano*: et *D*, si *L*. ultor *DL*. 23. animo *om D*. requirens *Avantius*: requires *DL*. 24. buttriadae *D*, batriadae *L*. 26. infesta *L*. mitteremusque *DL*. 27. Hunc ego video *D*. nunc mihi *L*. 28. hinc *L*. preceps *D*. 29. evitabimus *L*. amicta *DL*. 30. Affixus *L*. dabis *DL*. 1423 di 20. Novembr. *Parisinus*. Explicit liber Catulli Veronensis. Laus Deo omnipotenti. Gherardus Cerasius de Florentia scripsit pro Ioanne Cosme de Medicis. Amen. *Laurentianus*. Finis MCCCCLXIII *D*. Finit Liber Catulli poetae *L*.

FRAGMENTA.

1.

At non effugies meos iambos.

Commentator Horat. Cruq. carm. 1, 16, 24.

2.

Hunc lucum tibi dedico consecroque, Priape.
Qua domus tua Lampsaci est quaque Priape.
Nam te praecipue in suis urbibus colit ora
Hellespontia ceteris ostriosior oris.

Terentianus Maurus v. 2755. *Atilius Fortun. p.* 2675 *seq.* 2697. *Marius Victorinus p.* 2567. 2598 *seqq. Censorinus fr. de metr. p.* 2727.

3.

de meo ligurrire libido est.

Catullus Priapo (Priapeo): *Nonius* 2, 507.

4.

[Animula miserula properiter abiit.]

Nonius 11, 63. *Sereno ascribit Diomedes p.* 513.

5.

Lucida qua splendent summi carchesia mali.

Nonius 15, 28. Cinna, Lucida confulgent alti carchesia mali: *Isidorus orig.* 19, 2.

6.

salvete, deum gens, o bona matrum
Progenies, salvete iterum.

Interpr. Virgil. Veron. ad Aen. 5, 80. *conf. p.* 42, 30.

7.

Falleret indeprensus et irremeabilis error.

Est autem versus Catulli. *Servius ad Virgil. Aen.* 5, 591. *cf. p.* 46, 2.

8.

Cann*a*bia e*xc* . . . . . carbasus *Eu*ros
Umbrosa c . . . . an . . .

Carbasus et masculino et feminino genere dictus est. *Catullus: Interpr. Virgil. Veron. ad Aen.* 8, 34.

9.

Quo te carmine dicam, Rhaetica? Hanc uvam Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium: contra Catullus eam vituperat et dicit nulli rei aptam esse, miraturque cur eam laudaverit Cato. *Servius ad georg.* 2, 95.

10.

Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proximeque Virgilii incantamentorum amatoria imitatio. *Plinius hist. nat.* 28, 2. *s.* 4.

11.

Hinc etiam Catullus cávere dixit. *Servius ad Aen.* 4, 409.

12.

Notandum sane etiam de iride arcum genere masculino dicere Virgilium: Catullus et alii genere feminino ponunt. *Servius ad Aen.* 5, 610.

13.

Catullus hoc turben dicit, ut hoc carmen. *Servius ad Aen.* 7, 378.

P. 22, 15. *scr.* codicillos.' 33, 9. Hymenaee. 40, 4. chorus.
Not. 17, 20. *dele numerum.* 25, 2. *scr.* 3. 32, 19. Probra 36, 16. *secundus* 53, 28. messor *refer ad v.* 26. 65, 15. Suscitat et *D.*
Not. 1, 23. 6, 22. 10, 29. 26, 12. 32, 28. *Alexander Guarinus nepos intelligendus est, reliquis locis Baptista pater. Guarino avo codices non sinceri hexastichon libro praefixum ascribunt, in cuius versu* 5. *infinitivum* celebrare *exhibent.*

C. LICINII CALVI
CARMINUM FRAGMENTA.

1.

Durum rus fugis et laboriosum.
in poematis: *Gellius* 9, 12. Gallus poematis: *Nonius* 2, 491.

2.

Et talis Curius pereruditus.
hendecasyllabus: *Asconius ad Cicer. orat. in toga candida.*

3.

vaga candido Nympha quod secet ungui.
in poemate: *Charisius* 1, *p.* 120. Lilium *addit Broukhusius.*

4.

cum iam fulva cinis fuero.
in carminibus: *Charisius* 1, *p.* 78. *et Nonius* 3, 51, *ubi legitur* fueris.

5.

Forsitan hoc etiam gaudeat ipsa cinis.
in carminibus: *Charisius* 1, *p.* 78.

6.

Magnus, quem metuunt omnes, digito caput uno
Scalpit. quid credas hunc sibi velle? virum.
carmen: *Seneca controv.* 5, 30 *et* 3, 19. *schol. Lucani* 7, 726. *qui Martiali tribuit et habet* homines (omnes *Pithoeus edidit*) *et* quid dicas.

7.

Bithynia quicquid
Et paedicator Caesaris umquam habuit.
Suetonius in Caesare 49.

8.

C. Calvo (Caesar) post famosa epigrammata de reconciliatione per amicos agenti ultro ac prior scripsit. *Suetonius in Caesare* 73.

9.

Eumque (Tigellium) addictum iam tum puto esse Calvi Licinii Hipponacteo praeconio. *Cicero epist.* 7, 24.

10.

Hesperium ante iubar quatiens.
in epithalamio: *Priscianus* 5, *p.* 658.

11.

Cum gravis ingenti connivere pupula somno.
Priscianus 9, *p.* 866. urgenti *N. Heinsius.*

12.

partus gravido portabat in alvo.
Charisius 1, *p.* 61.

13.

Pollentemque deum Venerem.
Macrobius Saturn. 3, 8. *Servius ad Aen.* 2, 632.

14.

Et leges sanctas docuit et cara iugavit
Corpora conubiis et magnas condidit urbes.
alii dicunt favere nuptiis Cererem, quod prima nupserit Iovi et condendis urbibus praesit, ut Calvus docet: *Servius ad Aen.* 4, 58.

15.

hunc tanto munere digna.
Servius ad Aen. 11, 169.

16.

Ah virgo infelix, herbis pasceris amaris.
in Io: *Servius ad ecl.* 6, 47.

17.

Sol quoque perpetuos meminit requiescere cursus.
in Io: *Servius ad ecl.* 8, 4.

18.

Frigida iam celeri peragrata Borysthenis ora.
in Io: *Probus gramm. inst.* 1, *p.* 1394.

19.

Mens mea dira sibi praedicens omnia vecors.
in Io: *Probus gramm. inst.* 1, *p.* 1405.

Tibullus, Albius

ALBII TIBULLI

LIBRI QUATTUOR

EX RECENSIONE

CAROLI LACHMANNI.

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GE. REIMERI

A. 1829.

Copy 2

in calce libri Augusti

regalis
ric.
etiam. equitanico
om. Hb
elegyographor
omittit Hb
supra scriptum

Albius Tibullus eques Romanus, insignis forma cultuque corporis observabilis, ante alios Corvinum Messalam originem (*l.* oratorem) dilexit, cuius et contubernalis Aquitanico bello militaribus donis donatus est. hic multorum iudicio [et maxime Quinctiliani, viri in studia [et] litterarum acerrimae licentiae,] principem inter elegiographos obtinet locum. epistolae quoque eius amatoriae, quanquam breves, omnino utiles sunt. obiit adolescens. [tempore Virgilii, ut indicat epigramma *infra scriptum*.

Epitaphium Tibulli

pag. superiore

Te quoque Virgilio comitem non aequa, Tibulle,
Mors iuvenem campos misit ad Elysios,
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores misero
Aut caneret forti regia bella pede.]

Finis

Tibulli elegiarum decoris epitaphium

Sub teneris annis teneriorum lusor amorum
Decedens dura hac urne tibullus humo

PRAEFATIO.

Mirum plerisque videbitur, quod haec nova Tibulli carminum recensio Scaligeranae prope similior facta est quam Broukhusianae, cui qui me praecessere grammtici satis fideliter adhaeserunt. scilicet Scaliger, cum neque artem per regulas descriptam teneret et minutiora pro generosi illius saeculi more fere negligeret, summam tamen hic ut in ceteris litterarum partibus et ingenii virtute et sollertia consecutus erat, itaque libros optimos tamquam fidissimos duces habens ab audacia correctorum sibi diligenter caverat. at post eum grammatici cum elegantias et ratiunculas venari et bene observatis pravo iudicio uti consuevissent, nec iam ut antea boni codices in honore essent, sed per se sapiens iudicium, tunc illa pestis ingruit, quae integerrima horum carminum membra depasta est, minus sana corripuit, pro vulneribus emplastra et foedissimas cicatrices reliquit. ego vero omnia sub severam legem revocanda esse existimavi, ut singula ver-

ba ac paene litteras a quam veterrimis memoriis repeterem, coniecturae autem seu nunc sive ante quattuor saecula natae ne in apertis quidem vitiis locum concederem nisi certae. in quo quam saepe humanae naturae fragilitate peccaverim, non possum dicere: ceterum si in arte videbor ab Imm. Bekkero profecisse, et ipse laetabor neque ille, ut spero, intercedet. ac, quia a prioribus criticis pleraque rationibus nimis operose conquisitis satis disputata esse intelligebam, et hunc parvum libellum, qui iam in bina volumina extendi consuevit, tandem in se contrahendum iudicabam, placuit etiam illos, quos dicit Huschkius (analect. litter. p. 329), minutulos commentarios imitari, ex quibus, quos quaeque scriptura auctores habeat, nulla mora minimoque errandi periculo intelligi potest.

Itaque, cum non tam nova et prioribus criticis incognita quam fidissima quaeque emendandi libri praesidia circumspicerem, ea autem, quae nihil proprii boni ferrent nisi quod coniectura quaesitum esse appareret, contemnerem, ex multo maiore, quod mihi praesto erat, instrumento codices saeculi quinti decimi, si numerum spectes, quinque, si auctoritatem, tres solos quibus uterer selegi. horum primum [*A*], qui erat archiepiscopi Eboracensis, scriptus anno 1425, Nicolaus Heinsius excerpsit in schedis quibusdam, quibus una alios quattuor Anglicanos complexus est (inter mss. occid. bibliothecae Diezia-

nae n. 55[d] fol. 15 seqq.), littera E notatum, collatum cum exemplari editionis Mureti (a. 1562). huic auctoritate par est [*B*] Parisiensis regius 7989 chartaceus anni 1423, cuius scripturas a Dissenio et ab Huschkio consignatas ex eorum commentariis petivi: est etiam ubi ab iis discesserim auctoritate Car. Ben. Hasii v. cl., qui mira humanitate codicem mea causa denuo inspicere dignatus de locis non paucis dubitantem me confirmavit. post hos tribus recentissimis usus sum, quorum consensus [*C*] magni faciendus est, quamquam in singulis nihil fidei est aut ponderis. primi (is membranaceus fuit) scripturas [*c*] Broukhusius marginibus exemplaris Gryphiani a. 1551 intulit, qui eum ab Ioanne de Witt acceptum littera B significare solet: secundum ac tertium, chartaceos ac foedos aspectu, bibliotheca regia Berolinensis inter copias Santenianas tenet (mss. occid. Diez. 39[b] et 21), alterum [*d*] olim N. Heinsii, qui eo a Carolo Dato donatus erat, alterum [*e*] olim Askewianum 416. illum anno 1465 scriptum Heinsius in marginibus exemplaris editionis Aldinae Perreiani appellat D: ab hoc Askewiano I. H. Vossius quoties vulgares scripturas confirmari scribit, toties fallitur.

Atque hi sive quinque sive potius tres libri ut et recentes sunt et interpolati, quippe qui vel totos versus a Thoma Seneca Camerte et ab Ioanne Aurispa fictos exhibeant, ita iis aut meliores aut antiquiores nemo annis abhinc ducen-

tis et amplius vidit, ut, siquis vel centum libros coegerit, nullam tamen maiorem fidem ulli scripturae conciliaturus sit: ceterum qui tempus inutiliter terere volent, facili opera et mendas portentis similes et doctorum Italorum commenta innumera coacervare poterunt; ad quod genus eorum pleraque omnia referenda sunt, quae Statius Broukhusius Vossius ex suis excripserunt et ego, ne exempla deessent, ex Wittiano Datiano et Askewiano ubi secum dissentiunt. quid quod neque Nestor Novariensis aut Albertus ab Eybe melioribus libris usi sunt quam his novitiis ex uno fonte deductis, neque aut saeculo quarto decimo quisquam carmina Tibulli legit aut, quantum reperire potui, multis retro saeculis. nam Vincentius Bellovacensis saeculi tertii decimi scriptor neque ipse horum carminum volumen habuit (quod si habuisset, Tibullum in speculo historiali non praeteriret), sed excerptas ex libro primo secundo ac tertio sententias, quarum magnam partem in speculum doctrinale contulit. atque eadem excerpta, membrana pervetusta, in Iosephi quoque Scaligeri manus venerunt, quorum scripturas manu eius notatas Heinsius sua in exemplar editionis Aldinae a. 1515 Perreianum transcripsit, unde ego repetii [*E*]. Heinsius eis fere v. A ascripsit, c. A 3, 6, 33. 35, ter (1, 5, 61. 2, 1, 8. 6, 19) facili errore v posuit, quae nota est Cuiaciani recentioris. ab his excerptis cum ego Frisingensia a Iano Gebhardo

semel (p. 5) commemorata non diversa esse suspicarer, quaesivi siquid eius modi Monachii lateret: Bernh. Ios. Docenius rescripsit *excerptionem Tibulli* esse in codice quodam Frisingensi saeculi XI. atque huius optimi viri manu factum apographum accepturus eram, nisi eum morbo diuturno oppressum mors abstulisset: nunc thesauro hoc a nobis indicato utatur cui non invidebitur.

Sed Scaliger ceteris criticis longe felicior membranam pervetustam et emendatissimam ab Iacobo Cuiacio commodatam accepit, quae nisi ita truncata fuisset ut a 3, 4, 65 demum incideret, in priore horum carminum parte non tanta mendarum multitudo relicta esset. huius quoque libri usum excerptis Scaligeri ab Heinsio in eundem Ant. Perreii codicem illatis debemus, qui eum litteris cc notavit. mihi, quia Cuiaciani scripturam non nisi ubi excerpta erat certo indicare poteram [*F*], multis in locis adiicere visum est quae Scaliger tacitus edidisset; in quibus nequis eum semper illum codicem secutum esse existimet, frequens editionis Aldinae a. 1502, cuius exemplum operis videtur dedisse describendum, et alterius Cuiaciani longe illo recentioris consensus efficit.

Praeter Scaligerum unus (nam de Ioh. Ioviano Pontano nihil certi constat) libro nostris antiquiore usus esse videri potest Franciscus Puccius, quem scimus anno 1502 exemplar Regiense

Pomosisque ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut saeva falce Priapus aves.
Vos quoque, felicis quondam nunc pauperis agri
20 Custodes, fertis munera vestra, Lares.
Tunc vitula innumeros lustrabat caesa iuvencos:
Nunc agna exigui est hostia parva soli.
Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
Clamet 'io messes et bona vina date',
25 Iam modo non possum contentus vivere parvo
Nec semper longae deditus esse viae,
Sed Canis aestivos ortus vitare sub umbra
Arboris ad rivos praetereuntis aquae.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentes
30 Aut stimulo tardos increpuisse boves,
Non agnamve sinu pigeat fetumve capellae
Desertum oblita matre referre domum.
At vos exiguo pecori, furesque lupique,
Parcite: de magno est praeda petenda grege.
35 Hic ego pastoremque meum lustrare quot annis
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis, divi, nec vos e paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
40 Pocula, de facili composuitque luto.
Non ego divitias patrum fructusque requiro,
Quos tulit antiquo condita messis avo:
Parva seges satis est, satis est, requiescere lecto
Si licet et solito membra levare toro.
45 Quam iuvat immites ventos audire cubantem
Et dominam tenero detinuisse sinu

1, 18. saevas *e*. 19. felicis *C*: felices *AB*. 20. al. Cultores *margo c*. nostra *B*. 21. innostros *d*. 22. est *om d*. parva] magna *Scaliger 'ex veteri membrana', hoc est ex libris quibusdam Mureti*. 24. Clamat *A*. 25. Possum quippe ego iam *E*. non] nunc *ce*, *fortasse* si: *conf*. 1, 2, 71. 29. bidentem *Regiensis*. 30. tardas *pr d*. 33. Et *Vincentius sp. d*. 5, 81. 34. magno est-grege *ABce et Vinc*.: magno-grege est *d*. 37. Vos quoque adeste dei *E*. nec *AC et ita Scaliger*: neu *B*. e *AB cum Scaligero*: de *C*. 43. Parva satis mensa est *AP*, *vel* Parva seges satis est *A*. 44. Si licet *E Scaligero teste, Heinsio negante apud Broukhusium p*. 442: Scilicet *ABC*. solo *E*. 45. audisse *vel* audire *A*. 46. detinuisse *A*: continuisse *BC*, *vel* continuisse *A*.

Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
Securum somnos imbre iuvante sequi!
Hoc mihi contingat: sit dives iure, furorem
Qui maris et tristes ferre potest pluvias.
O quantum est auri pereat potiusque smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella vias.
Te bellare decet terra, Messala, marique,
Ut domus hostiles praeferat exuvias:
Me retinent vinctum formosae vincla puellae,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari curo, mea Delia: tecum
Dum modo sim, quaeso segnis inersque vocer.
Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
Te teneam moriens deficiente manu.
Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto,
Tristibus et lacrimis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro praecordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuvenis poterit de funere quisquam
Lumina, non virgo, sicca referre domum.
Tu Manes ne laede meos, sed parce solutis
Crinibus et teneris, Delia, parce genis.
Interea, dum fata sinunt, iungamus amores:
Iam veniet tenebris Mors adoperta caput,
Iam subrepet iners aetas, neque amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc levis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet et rixas inseruisse iuvat.
Hic ego dux milesque bonus: vos, signa tubaeque,
Ite procul, cupidis vulnera ferte viris.
Ferte et opes: ego composito securus acervo
Despiciam dites despiciamque famem.

1, 47. cum effuderit *d.* 48. imbre *EP:* igne *ABC.* levante *ce*, al. iuvante *margo c.* 49. iure] inire *c*, rure *E Scaligero in castigationibus testante, non Heinsio, cui Scaligeri coniectura visa est.* 50. et caeli nubila ferre potest *E.* 51. potius pereatque *vulgo, ex libro uno Statii.* 54. hostiles *C, vel* hostiles *A*: exiles *AB.* 59. Te *Bd*: Et *Ace.* 60. Te *Bd*: Et *Ace.* 64. luncta *BPd.* 66. non] nec *A.* 68. Delia *om d.* 70. venerit *ce.* adoperte *d.* 71. iners] mors *d.* neque *Ac*: nec *Bde.* licebit *de.* 72. capiti *ABd:* capite *Pce.* 77. compositos *d.* 78. Despiciam dites *BP:* Dites despiciam *AC.*

conquiritur quod ianua sit clausa et ad ianuam atq. amasiam militis utitur blanditiis Pka

furores 2 Adde merum vinoque novos compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina victa sopor:
perfusum Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amor.
5 Nam posita est nostrae custodia saeva puellae,
Clauditur et dura ianua firma sera.
verberet Ianua difficilis dominae, te verberet imber,
Te Iovis imperio fulmina missa petant.
uni pr. m. Ianua, iam pateas uni mihi, victa querelis,
omnes pr. m. 10 Neu furtim verso cardine aperta sones.
Et mala siqua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas: capiti sint precor illa meo.
(quam q̃) Te meminisse decet, quae plurima voce peregi
quom Supplice, cum posti florida serta darem.
15 Tu quoque ne timide custodes, Delia, falle.
Audendum est: fortes adiuvat ipsa Venus.
Illa favet, seu quis iuvenis nova limina tentat,
Seu reserat fixo dente puella fores:
deducere Illa docet furtim molli decedere lecto,
20 Illa pedem nullo ponere posse sono,
Illa viro coram nutus conferre loquaces
Blandaque compositis abdere verba notis.
omnes Nec docet hoc omnis, sed quos nec inertia tardat
Nec vetat obscura surgere nocte timor.
quom En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse venus.
25 Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret aut rapta praemia veste petat.

2, 3. percussum *Bde.* 4. requiescet *e.* amor *BC et rec A*: amans *pr A et Regiensis*, vel amans *P.* 6. fulta *P.* 7. dominae *Ade:* domini *Bc.* 10. soles *d.* 13. voce] al. nocte *margo B.* 14. florea *vulgo de coniectura Broukhusii.* 17. temptat *d.* 18. falso *B.* 19. furti *d.* decedere *ABc*: discedere *e*, distedere *d.* descendere *vulgo de coniectura Dousae.* 22. abdere *BPc et corr e:* addere *Ad.* modis *c.* 23. Haec *e.* docet *e et Regiensis:* decet *ABcd.* En ego] *hic versus vulgo omittitur de sententia Scaligeri.* Seeurum in tenebris me facit esse Venus *A et rec c*, Ille deus certae dat mihi signa viae *B*, Praesidio noctis sentio adesse deam *C (hunc versum codex Dresdensis ascribit Senecae). antiqui codices hoc versu vacabant, et hic qui legitur* [Securum] *supposititius est, Aurispae, ut aiunt. Pontanus sic reposuit*, Usque meum custos ad latus haeret Amor *P.* 25. 26. *om A. omissionis causa est in defectu pentametri superioris: conf.* 4, 1, 39. 40 *AP.*

Quisquis amore tenetur, eat tutusque sacerque
Qualibet: insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis,
30 Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
Non labor hic laedit, reseret modo Delia postes
Et vocet ad digiti me taciturna sonum.
Parcite luminibus, seu vir seu femina fiat
Obvia: celari vult sua furta Venus.
35 Neu strepitu terrete pedum, neu quaerite nomen,
Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Siquis et imprudens aspexerit, occulat ille
Perque deos omnes se meminisse neget:
Nam fuerit quicunque loquax, is sanguine natam,
40 Is Venerem e rapido sentiet esse mari.
Nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi verax
Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de caelo ducentem sidera vidi,
Fluminis haec rapidi carmine vertit iter,
45 Haec cantu finditque solum Manesque sepulcris
Elicit et tepido devocat ossa rogo:
Iam tenet infernas magico stridore catervas,
Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet, haec tristi depellit nubila caelo;
50 Cum libet, aestivo convocat orbe nives.
Sola tenere malas Medeae dicitur herbas,
Sola feros Hecatae perdomuisse canes.
Haec mihi composuit cantus, quis fallere posses:
Ter cane, ter dictis despue carminibus.
55 Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,
Non sibi, si in molli viderit ipse toro.
Tu tamen abstineas aliis: nam cetera cernet
Omnia: de me uno sentiet ipse nihil.
Quid credam? nempe haec eadem se dixit amores
60 Cantibus aut herbis solvere posse meos,
Et me lustravit taedis, et nocte serena

2, 28. nec *de*. decet] iuvat *P*. 31. hinc laedit reserat *d*. 32. addiciti *d*. 33. fiat *ABc*: fias *de*. 35. Heu *de*, Ne *Bc*. 36. Heu *de*. 40. e *om c*. rabido *P*. sentiat *C*. 44. Fulminis *de*. 45. fuditque *d et pr e*. 46. trepido *e*. 47. tenet *ABde*: ciet *c*. 49. 50. lubet *e*. 50. aestivas convocat ore nives *P*. 52. Hecatae *vel* Hecate *BC*; Hecates *A*? *Regiensis*. 54. exspue *A*, despue *vel* expue *P*. 55. quiquam *d*. 58. ille *c*. 59. si *e*.

Concidit ad magicos hostia pulla deos.
Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset,
Orabam, nec te posse carere velim.
65 Ferreus ille fuit, qui, te cum posset habere,
Maluerit praedas stultus et arma sequi.
Ille licet Cilicum victas agat ante catervas,
Ponat et in capto Martia castra solo,
Totus et argento contextus, totus et auro,
70 Insideat celeri conspiciendus equo,
Ipse boves mea si tecum modo Delia possim
Iungere et in solito pascere monte pecus:
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis et inculta sit mihi somnus humo.
75 Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest, cum fletu nox vigilanda venit?
Nam neque tum plumae nec stragula picta soporem
Nec sonitus placidae ducere possit aquae.
Num Veneris magnae violavi numina verbo,
80 Et mea nunc poenas impia lingua luit?
Num feror incestus sedes adiisse deorum
Sertaque de sanctis deripuisse focis?
Non ego, si merui, dubitem procumbere templis
Et dare sacratis oscula liminibus,
85 Non ego tellurem genibus perrepere supplex
Et miserum sancto tundere poste caput.
At tu, qui laetus rides mala nostra, caveto
Mox tibi: non unus saeviet usque deus.
Vidi ego, qui iuvenum miseros lusisset amores,
90 Post Veneris vinclis subdere colla senem
Et sibi blanditias tremula componere voce
Et manibus canas fingere velle comas:

2, 64. al. Optabam *margo c.* 68. rapto *d.* 69. totus contectus *B.* 71. mea] modo *B.* si *ABce*: sit *d.* sim *vulgo de coniectura Scaligeri.* modo] mea *B.* possim *BCP*: possum *A.* 72. in solo *vulgo de coniectura Scaligeri. v.* 1, 1, 46. *Virgil. Aen.* 9, 214. 73. tenuisse *B.* 74. et] in *P.* 77. tum *AC*: tunc *B*, nunc *P.* sopore *B.* 78. possit *c*: posset *ABde.* 80. nunc *Ade*: num *Bc.* 82. deripuisse *Itali*: *libri* diripuisse *vel* dirripuisse. 85. pedibus *de. sed* genibus *margo e.* prorepere *P.* 88. non unus *ABce*: ne vanus *d. Huschkius* non vacuus, *i. non vacans, non cessans, quo loquendi genere Propertius solus utitur.* 89. iuvenem *cd.* miseros iuvenum damnasset *Vincentius Bellov. sp. d.* 5, 14. lesisset *de.*

Stare nec ante fores puduit caraeve puellae
Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuvenis turba circumterit arta,
Despuit in molles et sibi quisque sinus.
At mihi parce, Venus: semper tibi dedita servit
Mens mea: quid messes uris acerba tuas?

3 Ibitis Aegaeas sine me, Messala, per undas,
O utinam memores ipse cohorsque mei:
Me tenet ignotis aegrum Phaeacia terris:
Abstineas avidas, Mors precor atra, manus.
Abstineas, Mors atra, precor: non hic mihi mater
Quae legat in maestos ossa perusta sinus,
Non soror, Assyrios cineri quae dedat odores
Et fleat effusis ante sepulcra comis,
Delia non usquam; quae me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi
Rettulit e triviis omina certa puer.
Cuncta dabant reditus: tamen est deterrita nunquam,
Quin fleret nostras respiceretque vias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quaerebam tardas anxius usque moras.
Aut ego sum causatus aves aut omina dira,
Saturni aut sacram me tenuisse diem.
O quotiens ingressus iter mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem!
Audeat invito nequis discedere Amore,
Aut sciat egressum se prohibente deo.
Quid tua nunc Isis mihi, Delia, quid mihi prosunt
Illa tua totiens aera repulsa manu,

2, 95. circumstitit *d*, circumstetit *e*. 98. tuae *e*.
3, 4. precor atra *A et Regiensis*: modo nigra *Bd*, violenta *c*, violanda *e*. 7. honores *et in margine* odores *c*. 9. usquam est *vulgo*. cum] *vulgo* quam *de coniectura Dousae*. 12. omnia *Acd*. 13. est] haud *P*. numquam *Bc*: nusquam *Ad et margo c*, quicquam *e*, *vel* quicquam *A*, frustra est *P*. 14. Quin *primus Aldus* 1502: Cum *libri*. 17. aut *Scaliger*: *libri* dant. 18. aut *Regiensis*: *om ABC*. 19. quotiens *semper libri*. iter *om d*. 21. ne quis *Regiensis*: neu quis *ABC*. 24. aera *vel* sistra *A*.

25 Quidve, pie dum sacra colis, pureque lavari
Te (memini) et puro secubuisse toro?
Nunc, dea, nunc succurre mihi (nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis),
Ut mea votivas persolvens Delia voces
30 Ante sacras lino tecta fores sedeat
Bisque die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in Pharia.
At mihi contingat patrios celebrare Penates
Reddereque antiquo menstrua tura Lari.
35 Quam bene Saturno vivebant rege prius quam
Tellus in longas est patefacta vias!
Nondum caeruleas pinus contempserat undas,
Effusum ventis praebueratque sinum,
Nec vagus ignotis repetens conpendia terris
40 Presserat externa navita merce ratem.
Illo non validus subiit iuga tempore taurus,
Non domito fraenos ore momordit equus,
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arva, lapis.
45 Ipsae mella dabant quercus, ultroque ferebant
Obvia securis ubera lactis oves.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec ensem
Inmiti saevus duxerat arte faber.
Nunc Iove sub domino caedes et vulnera semper,
50 Nunc mare, nunc leti mille repente viae.
Parce, pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia verba deos.
Quod si fatales iam nunc explevimus annos,
Fac lapis incriptis stet super ossa notis.
55 'Hic iacet inmiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra dum sequiturque mari.'
Sed me, quod facilis tenero sum semper Amori,
Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
Hic choreae cantusque vigent, passimque vagantes

3, 25. dum] deumque *B*. 26. succubuisse *Ad*. 29. Ut *B*: Et *AC*. persolves *d*. 34. Reddere et *B*. mascula *Bd*. 37. conspexerat *B*. 38. Effussum *B*. 47. nec] non *d*. ensem *C et pr A*: enses *B et rec A*. 49. et *ABC*: nunc *Itali*. 50. reperte *d*. 51. pater] precor *d*. me *om d*. 54. inscriptis *ABcd*: inscriptus *e. vulgo* his scriptus *de coniectura Fruterii*. sit *A*. 55. amore *de*. 58. in *BC*; ad *A*.

60 Dulce sonant tennui gutture carmen aves,
Fert casiam non culta seges, totosque per agros
Floret odoratis terra benigna rosis:
At iuvenum series teneris inmixta puellis
Ludit, et assidue praelia miscet Amor.
65 Illic est, cuicunque rapax mors venit amanti,
Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant:
Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
70 Saevit, et huc illuc impia turba fugit:
Tunc niger in porta serpentum Cerberus ore
Stridet et aeratas excubat ante fores.
Illic Iunonem tentare Ixionis ausi
Versantur celeri noxia membra rota,
75 Porrectusque novem Tityus per iugera terrae
Assiduas atro viscere pascit aves.
Tantalus est illic, et circum stagna; sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim:
Et Danai proles, Veneris quod numina laesit,
80 In cava Lethaeas dolia portat aquas.
Illic sit, quicunque meos violavit amores,
Optavit lentas et mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctique pudoris
Assideat custos sedula semper anus.
85 Haec tibi fabellas referat positaque lucerna
Deducat plena stamina longa colo,
Ac circa gravibus pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tum veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
90 Sed videar caelo missus adesse tibi.
Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
Obvia nudato, Delia, curre pede.

3, 61. Ferte cassiam *d.* totusque *d.* 63. At *Ade*: Hac *Bc*, Hic *Itali.* speties *e.* 67. Ac *e*, Hac *c*, 68. nigra] nocte *de.* 71. Tunc *ABC.* 73. temptare *Bd.* 75. Porreptusque *d.* Titios *A*, tycios *B*, Tityus *C.* 77. 78. *post* 80 *ponit d.* 77. arcem *d.* 79. quod *ABe*: quae *cd.* 81 — 92. *om d spatio relicto.* 81. est *pr e.* 83. Casta precor coniunx maneas *Vincentius Bell. sp. d.* 4, 99. 6, 3. 84. Assiderat *Vincentius* 4, 99. 86. pleno *B.* 87. At *A?* 89. Tum *c*: Tunc *ceteri.* ne *Ae.* 91. Nunc *B.*

Hoc precor, hunc illum nobis Aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

Ad priapum de amoribus puerorum et exercet pecuniam pro venere petenda. Rubrica.

4 'Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
Ne capiti soles, ne noceantque nives:
Quae tua formosos cepit sollertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est,
5 Nudus et hibernae producis frigora brumae,
Nudus et aestivi tempora sicca Canis.'
Sic ego: tum Bacchi respondit rustica proles,
Armatus curva sic mihi falce deus.
'O fuge te tenerae puerorum credere turbae:
10 Nam causam iusti semper amoris habent.
Hic placet, angustis quod equum compescit habenis:
Hic placidam niveo pectore pellit aquam:
Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
15 Sed ne te capiant, primo si forte negabit, fane recuset
Taedia: paulatim sub iuga collo dabit. colla
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aqua:
Annus in apricis maturat collibus uvas,
20 Annus agit certa lucida signa vice.
Nec iurare time: Veneris periuria venti
Irrita per terras et freta summa ferunt.
Gratia magna Iovi: vetuit pater ipse valere,
Iurasset cupide quicquid ineptus amor:
25 Perque suas impune sinit Dictynna sagittas dictynna
Affirmes, crines perque Minerva suos.
At si tardus eris, errabis: transiet aetas.

93. Tunc *A*.
4, 1 Sic] hic *e*, *vel* hic *P*. 4. nitet nec *C*. 5. tempora *de*, vel frigora *margo e*. 7. tum] tunc *BC*. respondet *primus*, *ni fallor*, *Broukhusius*. 8. sic *ABPcd*: sit *e*. 12. muto *et in margine* niveo *e*. 13. Hic *ABCP*: Hunc *Regiensis*. 14. stet *Regiensis*. 15. ne te *ABC*: *vulgo* te ne *ex libro Sfortiae et duobus aliis eo peioribus*. negarit *vulgo de coniectura Heinsii*. 22. summa] longa *A*. 25. sinet *ex Colbertino Broukhusius*. 27. transiet] *Heinsius* 'transiit *v. c. F*' *hoc est vetus codex apud Falcoburgium, qui sua sumpsit a Luca Fruterio.*

Quam cito non segnis stat remeatque dies!
Quam cito purpureos deperdit terra colores,
30 Quam cito formosas populus alba comas!
Quam iacet, infirmae venere ubi fata senectae,
Qui prior Eleo est carcere missus equus!
Vidi iam iuvenem, premeret cum serior aetas,
Maerentem stultos praeteriisse dies.
35 Crudeles divi! serpens novus exuit annos: annus pr. m.
Formae non ullam fata dedere moram.
Solis aeterna est Phoebo Bacchoque iuventa: iuventus
Nam decet intonsus crinis utrumque deum.
Tu, puero quodcunque tuo tentare libebit, licebit
40 Cedas: obsequio plurima vincit amor. Cedas
Neu comes ire neges, quamvis via longa paretur
Et Canis arenti torreat arva siti, aestiva
Quamvis praetexens picea ferrugine caelum picta
Venturam admittat imbrifer arcus aquam. hymbrifer
45 Vel si caeruleas puppi volet ire per undas,
Ipse levem remo per freta pelle ratem.
Nec te paeniteat duros subiisse labores
Aut opera insuetas atteruisse manus,
Nec, velit insidiis altas si claudere valles, Hec
50 Dum placeas, humeri retia ferre negent.
Si volet arma, levi tentabis ludere dextra:
Saepe dabis nudum, vincat ut ille, latus. Aessum
Tunc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
55 Rapta dabit primo, mox offeret ipse roganti, post
Post etiam collo se implicuisse volet. velit

4, 28. senis *B*. remeatve *vulgo de coniectura Heinsii*. 30. alba *corr d et Itali*: alta *ABde cum Regiensi*, ante *c*. 33. ego *post* Vidi *inter versus c*. senior *Bd*, segnior vel sevior *margo d*. 36. ullam *Ac*: illam *Bde*. 37. Phoebo Bacchoque *CP*: Baccho Phoeboque *AB*. iuventa *BPd*: iuventus *Ace*, iuventas *corr e*. 38. intonsum *B*, intonsis *c*. 39. temtare *B*. licebit *A*. 40. Credas *Bc*. vincet *AB*. 42. torqueat *c*. 43. picea *d et Itali*: picta *ABce*. 44. admittat *Ade*: amiciat *Bc*, annutet *P*. arquus *d*. 48. opera *ABc* (*conf. Virgil. ge.* 1, 277. 2, 472): operi *d*, opere *e*. 50. humeri-negent *BC*; humeris-neges *A*? 53. tunc cara *B*? 55. *fortasse* Apta dabit, *ne sit imperfecta repetitio*, apta dabit, rapta dabit, *similis illi* 1, 3, 4. abstineas Mors modo nigra manus, abstineas Mors atra precor. mox *Ac*: post *Bde*. offeret *P*: afferet *ABC*, *id est* at feret. ille volenti *de*.

Heu male nunc artes miseras haec saecula tractant:
Iam tener assuevit munera velle puer.
At tua, qui Venerem docuisti vendere primus,
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
Pieridas, pueri, doctos et amate poetas,
Aurea nec superent munera Pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sint,
Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musae, vivet, dum robora tellus,
Dum caelum stellas, dum vehet amnis aquas,
At qui non audit Musas, qui vendit amorem,
Idaeae currus ille sequatur Opis
Et tercentenas erroribus expleat urbis
Et secet ad Phrygios vilia membra modos.
Blanditiis vult esse locum Venus ipsa; querelis
Supplicibus, miseris fletibus illa favet.
Haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore:
Sed Titium coniunx haec meminisse vetat.
Pareat ille suae: vos me celebrate magistrum,
Quos male habet multa callidus arte puer.
Gloria cuique sua est: me, qui spernentur, amantes
Consultent: cunctis ianua nostra patet.
Tempus erit, cum me Veneris praecepta ferentem
Deducat iuvenum sedula turba senem.
Heu heu quam Marathus lento me torquet amore!
Deficiunt artes, deficiuntque doli.
Parce, puer, quaeso, ne turpis fabula fiam,
Cum mea ridebunt vana magisteria.

Delia nec vino nec alia venere noluerit mederi amori: et demum Iuam et praecia denuntiates execratur. Rosa.

Asper eram et bene discidium me ferre loquebar:
At mihi nunc longe gloria fortis abest.

4, 57. damnant *de*, tractant *margo e*. 59. At tibi *P*, Iam tu *ABce*, Iam tua *d*. 60. Quisquis est *d*. 63. est *om d*. Nisi] non ni *B*. 65. vivent *B*. 70. afrigios *d*. 71. modum *de*. lenus *d*. 72. fletibus *Statius*: flentibus *libri*. 73. tacio *Bd*. Titio *P citans Horat. ep.* 1, 3, 9. 10. 74. tacium *Bd*. 75. Pereat *d*. 77. qui me *B*. 78. multis *de*. 79. canentem *de*. 80. Deducat *c*: Diducat *AB*, Seducat *e*, Se ducat *d*. credula *c*. 81. He heu *B*. lento Marathus *vulgo*. 83. *vel* turbis *A*. 84. Quom me *d*.
5, 1. discidium *c*: dissidium *ABde*. 2. sortis *B*.

Namque agor, ut per plana citus sola verbere turben,
Quem celer assueta versat ab arte puer.
Ure ferum et torque, libeat ne dicere quicquam
Magnificum post haec: horrida verba doma.
Parce tamen, per te furtivi foedera lecti,
Per Venerem quaeso compositumque caput.
Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
Te dicor votis eripuisse meis,
Ipseque te circum lustravi sulfure puro,
Carmine cum magico praecinuisset anus:
Ipse procuravi ne possent saeva nocere
Somnia, ter sancta deveneranda mola:
Ipse ego velatus filo tunicisque solutis
Vota novem Triviae nocte silente dedi.
Omnia persolvi: fruitur nunc alter amore,
Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem vitam, si salva fuisses,
Fingebam demens, sed renuente deo.
Rura colam, frugumque aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole calente teret,
Aut mihi servabit plenis in lintribus uvas
Pressaque veloci candida musta pede,
Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
Garrulus in dominae ludere verna sinu.
Illa deo sciet agricolae pro vitibus uvam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
Illa regat cunctos, illi sint omnia curae:
At iuvet in tota me nihil esse domo.
Huc veniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahat arboribus:
Et tantum venerata virum, hunc sedula curet,

5, 3. ago *d.* turben *Charisius* 1, *p.* 117: turbo *libri.* 5. ne *BCP*: nec *A.* 6. post haec *ABc*: posthac *de.* 7. tamen] puer *et in margine* tamen *e.* per te *Pc*: parce *ABd et in litura e.* 9. quom *d.* 11. Ipse *d.* te *ABC*: ter *vulgo incerto auctore.* 16. Voca *B.* Triviae *de*: creme *B*, circum *Ac*, veneri *Regiensis.* 24. condita *c*, pinguia *margo e.* 27. Ille *A.* vitibus *vel* fructibus *A.* 28. et *ante* spicas *add ABce, om d, delevit P.* sipicas *d.* 30. At iuvet *Itali*: Adiuvet *libri. vulgo* Et iuvet *incerto auctore.* 31. cui] quo *d.* 32. detrahat *AC*: detrahet *B.* 33. sedula] assecula. *ita legi Pontanus, i. ancilla P. immo* asseclula, *quomodo recte scriptum est in exemplari Perreiano.*

Huic paret atque epulas ipsa ministra gerat.
35 Haec mihi fingebam, quae nunc Eurusque Notusque
Iactat odoratos vota per Armenios.
Saepe ego tentavi curas depellere vino:
At dolor in lacrimas verterat omne merum.
Saepe aliam tenui: sed iam cum gaudia adirem,
40 Admonuit dominae deseruitque Venus.
Tunc me discedens devotum femina dixit,
Et pudet et narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc verbis, facie tenerisque lacertis
Devovet et flavis nostra puella comis.
45 Talis ad Haemonium Nereis Pelea quondam
Vecta est fraenato caerula pisce Thetis.
Haec nocuere mihi, quod adest huic dives amator:
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes atque ore cruento
50 Tristia cum multo pocula felle bibat:
Hanc volitent animae circum sua fata querentes
Semper, et e tectis strix violenta canat:
Ipsa fama stimulante furens herbasque sepulcris
Quaerat et a saevis ossa relicta lupis,
55 Currat et inguinibus nudis ululetque per urbes,
Post agat e triviis aspera turba canum.
Evenient: dat signa deus: sunt numina amanti,
Saevit et iniusta lege relicta Venus.
At tu quam primum sagae praecepta rapacis
60 Desere: nam donis vincitur omnis amor.
Pauper erit praesto tibi praesto, pauper adibit
Primus et in tenero fixus erit latere,
Pauper in angusto fidus comes agmine turbae
Subiicietque manus efficietque viam,
65 Pauper ad occultos furtim deducet amicos
Vinclaque de niveo detrahet ipse pede.

5, 34. illa *de*. 38. verteret *e*. 39. quom *d*. 40. destituitque *de*. 41. discedens devotum *ABC*: devotum descendens *Regiensis*. 42. et] *vulgo* heu *de coniectura Scaligeri*. meam *viri docti, recte, puto*. 43. haec *de*. niveisque *de*. 45. quae *ante* Pelea *add ABC, delevit P*. 48. Venit messitium *d*. 51. facta *d*. 52. e] in *A*. 56. e] et *d*. 57. Evenient] Et venient *B*, Eveniet *Ace*, Et veniet *d*. amantum *e*. 59. sagae] verge *d*. 60. omnis amans *e*, amans omnes *d*. 61. tibi praesto] semper te *E*. 62. et in duro limine fixus erit *E*. 65. deducet *ABC*: deducit *Regiensis*. 66. detrahet *ABC*: detrahit *Regiensis*. ille *B*.

Heu canimus frustra, nec verbis victa patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu, qui potior nunc es, mea fata timeto:
Versatur celeri Fors levis orbe rotae.
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus ac crebro prospicit ac refugit,
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus et ante ipsas excreat usque fores.
Nescio quid furtivus amor parat. utere quaeso,
Dum licet: in liquida nat tibi linter aqua.

Conqueritur ad amorem quod delia amet et virum admonet quod ibi non credat, et laudat deliae matrem Rfa.

6 Semper, ut inducar, blandos offers mihi vultus,
Post tamen es misero tristis et asper, Amor.
Quid tibi saevitiae mecum est? an gloria magna est
Insidias homini composuisse deum?
Nam mihi tenduntur casses: iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fovet.
Illa quidem tam multa negat, sed credere durum est:
Sic etiam de me pernegat usque viro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes: heu heu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit causas, ut sola cubaret,
Cardine tum tacito vertere posse fores:
Tum succos herbasque dedi, quis livor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus.
At tu, fallacis coniunx incaute puellae,
Me quoque servato, peccet ut illa nihil.
Neu iuvenes celebret multo sermone, caveto,

5, 67. fatiscit *vulgo ex libro Sfortiae et Thuaneo.* 69. nunc es] vinces *e.* me *d.* fata *Muretus*: furta *libri.* timeto *vel* caveto *A.* 70. sors *de.* rotae] cito *E.* 72. aut crebro *A.* 74. exereat *Ad*, excubat *e.* usque *Regiensis*: ipse *ABC.* 76. nat *A*: nam *BC.*

6, 1. inducas *et in margine* inducar *c.* 2. est *d.* 3. saeve puer *vulgo*: *ita 'alii' Mureto teste.* est mecum *B.* est *in fine versus om primus Aldus* 1515. 4. hominum *d.* 5. Nam *ABC*: Iam *vulgo.* 7. est *om d.* 8. quod neget illa *c ex Ovidio trist.* 2, 448. 10. heu *semel B.* 11. tunc *B*: nunc *AC* ut *ABc et margo e*: qua *de. vulgo* cur *inde ab Ald.* 1502, *ni fallor.* 12. tum *de*: tunc *AB*, nunc *c.* 13. Tum *Pde*: Tunc *ABc.* 16. nihil] minus *Itali ex Ovidio trist.* 2, 458. 17. Non *et in margine* Neu *e.*

Neve cubet laxo pectus aperta sinu,
Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
20 Ne trahat et mensae ducat in orbe notas.
Exibit quam saepe, time, seu visere dicet
Sacra Bonae maribus non adeunda deae.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras:
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
25 Saepe, velut gemmas eius signumque probarem,
Per causam memini me tetigisse manum:
Saepe mero somnum peperi tibi, at ipse bibebam
Sobria supposita pocula victor aqua.
Non ego te laesi prudens: ignosce fatenti.
30 Iussit Amor: contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere vera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus? tua si bona nescis
Servare, frustra clavis inest foribus.
35 Te tenet, absentes alios suspirat amores
Et simulat subito condoluisse caput.
At mihi servandam credas: non saeva recuso
Verbera, detracto non ego vincla pedum.
Tum procul absitis, quisquis colit arte capillos,
40 Effluit effuso cui toga laxa sinu:
Quisquis et occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante via.
Sic fieri iubet ipse deus, sic magna sacerdos
Est mihi divino vaticinata sono.
45 Haec ubi Bellonae motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens verba torta timet:
Ipsa bipenne suos caedit violenta lacertos
Sanguineque effuso spargit inulta deam,

6, 18. laxo *corr e*: lasso *ABce*, lassa *d*. 21. seu] *i. quamvis P.* 23. aram *c*. 25. signumve *vulgo ex uno Eboracensi*. 31. iam] nunc *de*. 32. quoi *d*. 33. si] sit *d*. 34. Servare frustra *ABPcd*: Frustra servare *e*, Servare ah frustra *Regiensis*. 37. recuso *om d*. 38. detracto *B et Regiensis*: *ceteri* detrecto. 39. Tum *de*: *ceteri* Tunc. colis *vulgo de coniectura Guyeti*. 40. Et fluit *de*. 41. posset *de*. crimen posset *Regiensis*. 42. aut] atque *P*. 45. Haec tibi *e*. mota *B*. 46. non *AP*: non et *Bde*, nec *P*, nec et *c*. amens *ACP*: amans *B et corr e*. 47. violenta *APde*: violata *Bc*. 48. Sanguine et *B*.

Statque latus praefixa veru, stat saucia pectus,
Et canit eventus, quos dea magna monet.
'Parcite, quam custodit Amor, violare puellam,
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes, ut vulnere nostro
Sanguis, ut hic ventis diripiturque cinis.'
Et tibi nescio quas dixit, mea Delia, poenas:
Si tamen admittas, sit precor illa levis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me movet atque iras aurea vincit anus.
Haec mihi te adducit tenebris multoque timore
Coniungit nostras clam taciturna manus,
Haec foribusque manet noctu me affixa proculque
Cognoscit strepitus me veniente pedum.
Vive diu mihi, dulcis anus: proprios ego tecum,
Sit modo fas, annos contribuisse velim.
Te semper natamque tuam te propter amabo:
Quicquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta, doce, quamvis non vitta ligatos
Impediat crines nec stola longa pedes.
Et mihi sint durae leges, laudare nec ullam
Possim ego, quin oculos appetat illa meos,
Et siquid peccasse putet, ducarque capillis
Inmerito pronas proripiarque vias.
Non ego te pulsare velim, sed, venerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus:
Nec saevo sis casta metu, sed mente fideli:
Mutuus absenti te mihi servet amor.
At, quae fida fuit nulli, post victa senecta
Ducit inops tremula stamina torta manu
Firmaque conductis adnectit licia telis
Tractaque de niveo vellere ducta putat.

6, 50. invitus *A*. movet *de*. 52. Nec *A*. 53. Attigerit] *ita* colit *v*. 39. Attigeris *Itali*. 54. vento *c*. 56. lenis *d*. 58. monet *de*. 59. Haec me deducit *B et Regiensis*. 64. Sit mihi *de*. 66. agit *ABde*: agat *c*. meus *B*. 69. sint *BCP*: sunt *A*. 70. Possim *P*: Possum *ABC*. 71. putet *P*: putat *ABc*, putor *de*, puter *Itali*. ducarque *Pe*: ducorque *ABcd*. 72. pronas *P*: proprias *ABC*. proripiarque *Pe*: proripiorque *ABcd*. 75. Nec *libri et Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 99: Ne *idem* 6, 3. sed] si *d*. 77. Ast *Acd*. 78. Ducat *c*, Ducat *e*. stamina certa *d*. 80. ducta putat] fila parat *P*. *ita Ald*. 1502.

Hanc animo gaudente vident iuvenumque catervae
Commemorant merito tot mala ferre senem,
Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
Spectat et infidis quam sit acerba monet.
Haec aliis maledicta cadant: nos, Delia, amoris
Exemplum cana simus uterque coma.

7

Hunc cecinere diem Parcae fatalia nentes
Stamina non ulli dissoluenda deo;
Hunc fore, Aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite victus Atax.
Evenere: novos pubes Romana triumphos
Vidit et evinctos brachia capta duces:
At te victrices lauros, Messala, gerentem
Portabat niveis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos: Tarbella Pyrene
Testis et Oceani litora Santonici,
Testis Arar Rhodanusque celer magnusque Garumna,
Carnoti et flavi caerula lympha Liger.
An te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
Caeruleus placidis per vada serpis aquis,
Quantus et aetherio contingens vertice nubes
Frigidus intonsos Taurus arat Cilicas?
Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes
Alba Palaestino sancta columba Syro,
Utque maris vastum prospectet turribus aequor
Prima ratem ventis credere docta Tyros,
Qualis et, arentes cum findit Sirius agros,

6, 82. senes *d*. 84. infelix *rec A*. quam *P et pr A*? quod *BC et rec A*. 86. simus *Bce et pr A*: stemus *d et rec A*.
7. Genethliacon Messalae *P*. 1. Hanc *B*. parte *d*. 2. non nulli *d*. 3. Nunc *cd*. Equitanas *Ac*, quitanas *B*. spargere *c*. 4. Atax *vel* Arabs *A*. 5. Et venere *d*. 6. evictos *Ac*, invictos *B*. 8. Portabit *d*. niveis *de*: nitidis *ABc*. 9. honor *Bde*. Tarbella *Scaliger*: tua bella *libri*.
10. Sanctonici *ABd*. 11. arax *c*, atax *d*, arax *e*, erit *vel* Arar *A*. garunna *d*. 12. Carnuti *Scaliger*. 13. An *P*: At *ceteri*. tacitus *d*. 14. Caeruleis placidus *vulgo de coni. Statii*. 15. et] ab *de*, et *margo e*. aethereo *Bcd*. cingens *d*. 16. alat *vulgo de coni. Italorum*. 20. recta *c*. 21. quum fundit *e*.

Fertilis aestiva Nilus abundet aqua?
Nile pater, quanam possim te dicere causa
Aut quibus in terris occuluisse caput?
25 Te propter nullos tellus tua postulat imbres,
Arida nec Pluvio supplicat herba Iovi.
Te canit atque suum pubes miratur Osirim
Barbara, Memphiten plangere docta bovem.
Primus aratra manu sollerti fecit Osiris
30 Et teneram ferro sollicitavit humum,
Primus inexpertae commisit semina terrae
Pomaque non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere vitem,
Hic viridem dura caedere falce comam:
35 Illi iucundos primum matura sapores
Expressa incultis uva dedit pedibus.
Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
Movit et ad certos nescia membra modos,
Bacchus et agricolae magno confecta labore
40 Pectora tristitiae dissoluenda dedit.
Bacchus et afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curae nec luctus, Osiri,
Sed chorus et cantus et levis aptus amor,
45 Sed varii flores et frons redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes
Et Tyriae vestes et dulcis tibia cantu
Et levis occultis conscia cista sacris.
Huc ades et centum ludos Geniumque choreis
50 Concelebra et multo tempora funde mero:
Illius et nitido stillent unguenta capillo,
Et capite et collo mollia serta gerat.
Sic venias hodierne: tibi dem turis honores,

7. 22. abundat *C*, abundet *corr e*. 23. quo nam *c*. possim *AB*: possum *C*. 27. Osirin *A*? 28. Memphitem *libri*. 30. teneram] cinerem *schol. Iuvenal.* 8, 29. 35. iocundos *Bd*. sopores *Ade*. 40. tristitia *P*. dabit *c*. 41. afflictus *d*. offert *B*. 42. compede *APde*: cuspide *Bc*, *vel* cuspide *A*. pulsa *AB*: pressa *P*, *vel* victa *A*, vincta *e*, iuncta *d*, multa *c*. 43. sint *de*. nec *AC*: non *B*. osiris *c*, osiri *d*. 44. aptus] actus *C*. 45. variis *de*. 46. sed] quoque *Regiensis*. lucea *d*. 29. ludis *rec A*. 50. et *om d*. 51. et *ABd*: e *ce cum Regiensi*. 53. *vel* hodierna *P*. dem *BC*: dum *A*? *et Regiensis*.

Liba et Mopsopio dulcia melle feram.
At tibi succrescat proles, quae facta parentis
Augeat et circa stet veneranda senem.
Nec taceat monumenta viae, quem Tuscula tellus
Candidaque antiquo detinet Alba Lare.
Namque opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola, e magna cum venerit urbe
Serus inoffensum rettuleritque pedem.
At tu, Natalis multos celebrande per annos,
Candidior semper candidiorque veni.

Conqueritur de pholoe dilecta a marathro exhortatur eam ad concubitum cum puero Ryra.

8 Non ego celari possum, quid nutus amantis
Quidve ferant miti lenia verba sono.
Nec mihi sunt sortes nec conscia fibra deorum,
Praecinit eventus nec mihi cantus avis:
Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine verberibus.
Desine dissimulare: deus crudelius urit,
Quos videt invitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos
Saepeque mutatas disposuisse comas,
Quid succo splendente genas ornare, quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam vestes, frustra mutantur amictus,
Ansaque compressos colligit arta pedes.

7, 54. messapio *e*, mesapio *c*, mossopia *B*, mesopia *d*. melle *Pe*: mella *ABed*. 55. subcrescat *A*?*B*. proles] virtus *c*. 56. venerata *C*. 57. Ne *Bd et margo e*, Haec *e*. quem *Regiensis*: quam *A*, quae *BC*. 58. Candida quem *vulgo de coniectura Broukhusii*. 60. acta *c*. 61. canet *vulgo ex Vaticano Statii*. e *c*?: om *ABde cum Regiensi*.

8, 1. celari *A*? *cum Regiensi*: celare *BC*. possim *primus Scaliger forte dedit*. *in aliis sic legitur*, Non ego celarim, possit quid nutus amantis' *P. sic Ald.* 1502. amoris *CP*. 2. ferat *B*. levia *AC*. 6. Praedocuit *A*. vulneribus *C*. 9. prodest molles caluisse *Vincentius Bellov. sp. d.* 5, 14. 10. Saepe *d*, Saepe et *Vincentius*. 11. succo *E*: suco *c*, fuco *ABde*. genas *Itali*: comas *libri*. ornasse *Italii*, onerasse *vulgo de coniectura Scaligeri*. 12. doctos *d*. 13. nam *d*. 14. arcta *B*: arte *AC*. *aliter* Arctaque constrictos cogit aluta pedes' *P. sic Ald.* 1502.

Illa placet, quamvis inculto venerit ore
Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
Devovit tacito tempore noctis anus?
Cantus vicinis fruges traducit ab agris,
Cantus et iratae detinet anguis iter,
Cantus et e curru Lunam deducere tentat,
Et faceret, si non aera repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmen nocuisse, quid herbas?
Forma nihil magicis utitur auxiliis:
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento
(Persequitur poenis tristia facta Venus),
Munera nec poscas: det munera canus amator,
Ut foveas molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuvenis, cui levia fulgent
Ora nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos,
Et regum magnae despiciantur opes.
At Venus invenit puero succumbere furtim,
Dum timet et teneros conserit usque sinus,
Et dare anhélanti pugnantibus humida linguis
Oscula et in collo figere dente notas.
Non lapis hanc gemmaeque iuvant, quae frigore sola
Dormiat et nulli sit cupienda viro.
Heu sero revocatur amor seroque iuventa,
Cum vetus infecit cana senecta caput.
Tum studium formae est: coma tum mutatur, ut annos

8, 15. Illa *libri*: Ipsa *vulgo iam inde ab edit. maiore* 1472. 17. pallentibus *AC*: palentibus *B*. pollentibus *vulgo incerto auctore*. 19. deducit *de*. 20. *citat Charisius* 1, *p*. 70. 21. e] est *d*. e caelo deducere lumina tentat *rec A*. temptat *d*. 23. querar *C*. 28. Prosequitur *corr c cum Regiensi*. 29. nec *C*: ne *AB*. 30. foveas *A*: foveat *BC*. 31. levia] mollia *C*, *aliter* mollia *P*. 32. aspera] *aliter* hispida *P*. 34. despirantur *d*. 35. inveniet *vulgo de coniectura Scaligeri*. succumbere *C*: concumbere *AB*. 36. tumet *vulgo de coniectura Scaligeri*. 37. anhelantim *Regiensis*. 38. fingere *A*. 39. iuvent *vulgo de coniectura Scaligeri*. 40. capienda *de*. 41. iuventa *AB*: iuventus *C*, iuventas *Regiensis*. 42. Quom *c*. 43. Nunc *E et Vincentius Bellov. sp. d*. 5, 14. forma *B*. est *ABC et Vincentius*: *vulgo omissum libro Sfortiae auctore*. tum *A*: tunc *BC*, nunc *E et Vincentius*, *vel* cum *P*. in annos *Vincentius*.

Dissimulet viridi cortice tincta nucis:
45 Tollere tum cura est albos a stirpe capillos
Et faciem dempta pelle referre novam.
At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere: non tardo labitur illa pede.
Neu Marathum torque: puero quae gloria victo est?
50 In veteres esto dura, puella, senes.
Parce precor tenero; non illi sontica causa est,
Sed nimius luto corpora tingit amor.
Vel miser absenti maestas quam saepe querelas
Coniicit et lacrimis omnia plena madent!
55 'Quid me spernis?' ait. 'poterat custodia vinci;
Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota Venus furtiva mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum;
Et possum media quamvis obrepere nocte
60 Et strepitu nullo clam reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem
Et fugit ex ipso saeva puella toro?
Vel cum promittit, subito sed perfida fallit,
Est mihi nox multis evigilanda malis.
65 Dum mihi venturam fingo, quodcunque movetur,
Illius credo tunc sonuisse pedem.'
Desistas lacrimare, puer: non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt, Pholoe, monoo, fastidia divi,
70 Nec prodest sanctis tura dedisse focis.
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
Nescius ultorem post caput esse deum:
Saepe etiam lacrimis fertur risisse dolentis

8, 44. Dissimules *d.* iuncta *Vincentius.* 45. tum *C*: tunc *AB*, nunc *Regiensis et Vincentius.* e stirpe *Vincentius Kobergeri* 1486. 47. primum *d.* 49. Neu *Scaliger*: Seu *ABC*, Heu *Regiensis*, aliter Seu *P.* torque *A*: torques *BC.* est *Broukhusius omisit primus.* 51. prequor *d.* sontica *rec A cum Regiensi*: sentica *C*, sentita *B*, rustica *pr A.* 52. luto *Itali*: luteo *libri.* corpore *d et pr e.* 53. Ut *de.* 'aliter Veh' *P. ita Muretus, Itali* Vae. maestas] miseras *de.* 55. Cur *ce*, Quur *d.* spernit *vulgo ex libris nonnullis Statii.* 56. cupidas *d.* 57. levis *e, vel* levis *P.* 58. ut ne *A.* 59. possum *ABCP*: possim *Regiensis.* 61. possunt *C.* 63. quom *cd.* se *d.* 64. malis] *aliter* modis *P. sic Itali et Aldus.* 66. pedem *C*: pedes *AB ut* 1, 6, 62. 71. miseras *c.* 73. lacrimis *AP*: lacrimas *BC.*

Et cupidum ficta detinuisse mora:
Nunc omnis odit fastus, nunc displicet illi
Quaecunque opposita est ianua dura sera.
At te poena manet, ni desinis esse superba.
Quam cupies votis hunc revocare diem!

Dilecti pueri fidem precio corruptam conqueritur multa devovent in eum Ita.

Quid mihi, si fueras miseros laesurus amores,
Foedera per divos, clam violanda, dabas?
Ah miser, etsi quis primo periuria celat, Ita
Sera, tamen tacitis Poena venit pedibus.
Parcite, caelestes: aequum est impune licere
Numina formosis laedere vestra semel. formos
Lucra petens habili tauros adiungit aratro
Et durum terrae rusticus urget opus,
Lucra petituras freta per parentia ventis
Ducunt instabiles sidera certa rates:
Muneribus meus est captus puer. at deus illa
In cinerem et liquidas munera vertat aquas.
Iam mihi persolvet poenas, pulvisque decorem
Detrahet et ventis horrida facta coma,
Uretur facies, urentur sole capilli,
Deteret invalidos et via longa pedes.
Admonui quotiens auro ne pollue formam:
Saepe solent auro multa subesse mala.
Divitiis captus siquis violavit amorem,
Asperaque est illi difficilisque Venus.
Ure meum potius flamma caput et pete ferro
Corpus et intorto verbere terga seca. sera
Nec tibi celandi spes sit peccare paranti: Hec Hc. parenti
Est deus, occultos qui vetat esse dolos.

8, 75. nec *d.* 76. apposita *vulgo ex libro Sfortiae.* 77. nisi *c.* 78. remeare *c.*

9, 1. miseros *P et libri praeter Vicetinam, in qua est* teneros. amantes *P.* 3. An *vel* Ah miseret si *schol. Stat. Theb.* 5, 689. Ha miser est si *A.* 9. petituras *ABce*: perituros *vel* petituras *P.* petiture asper fraeta parentia *d.* 10. Ducant *A.* 11. ac deus *c.* 13. *vel* persolves *P. ita Ald.* 1502. 14. Deteret *margo d.* 16. Detrahet *et in margine* teret *e.* 19. O viciis *B.* 23. Ne *Vincentius Bellov. sp. d.* 5, 35. celandi pes *E et Vincentius*: celanti fas *ABC.* 24. Est *E et Vincentius*: Sit *ABC.* vetat *BE et Vincentius*: vetet *AC.*

25 Ipse deus tacito permisit lene ministro,
Ederet ut multo libera verba mero:
Ipse deus somno domitos emittere vocem
Iussit et invitos facta tegenda loqui.
Haec ego dicebam: nunc me flevisse loquentem,
30 Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tunc mihi iurabas nullius divitis auri
Pondere, non gemmis, vendere velle fidem,
Non tibi si pretium Campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
35 Illis eriperes verbis mihi sidera caeli
Lucere et puras fulminis esse vias.
Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usque genas.
Quid faciam, nisi et ipse fores in amore puellae?
40 Sed precor exemplo sit levis illa tuo.
O quotiens, verbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli!
Saepe insperanti venit tibi munere nostro
Et latuit clausas post adoperta fores.
45 Tum miser interii, stulte confisus amari:
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
Et me nunc nostri Pieridumque pudet.
Illa velim rapida Vulcanus carmina flamma
50 Torreat et liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam vendere cura est
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis,
55 Et cum furtivo iuvenem lassaverit usu,

9, 25. lene *Bd et margo e*: leva *Ace*, saepe; *quod non placet P*. saepe *Itali*, lena *vulgo ex uno Statii. possis legere* nonne. 28. immites *ce*, invitos *margo e*. 29. nec me *d*. 31. Tunc *ABc*, *vel* Tunc *P*; Tu *de*. nullius *A*: nullo tibi *BC*, *vel* nullo tibi *A*, nullo te *primus Aldus* 1502. 35. erriperet *B*. caelo *vulgo ex Vaticano Statii*. 36. fulminis *de*; fluminis *ABc*, *vel* fluminis *P*. 39. faciam *APce*: faceres *Bd*. 40. Sed *AC*; Sit *B*. sit *AC*; sic *B*. 44. Et *P*: Sed *ABC*. 45. amori *A*. 48. Et *BC*: Ut *A*? At *vulgo incerto auctore*. 51. Sit procul a nobis formam cui *E et Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 163. 5, 99. curae est *A*? cura *omisso* est *Vincentius Kobergeri* 5 (6), 99. *ubi Duacenses scripseruut* qui vendere curat. 52. grande *cd*. 53. te] tu *C*, *vel* tu *P*. 55. laxaverit *C*.

Tecum interposita languida veste cubet.
Semper sint externa tuo vestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus;
Nec lasciva soror dicatur plura bibisse
60 Pocula vel plures emeruisse viros.
Illam saepe ferunt convivia ducere Baccho,
Dum rota Luciferi provocet orta diem:
Illa nulla queat melius consumere noctem
Aut operum varias disposuisse vices.
65 At tua perdidicit: nec tu, stultissime, sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte movet.
Tune putas illam pro te disponere crines
Aut tenues denso pectere dente comas?
Ista haec persuadet facies, auroque lacertos
70 Vinciat et Tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi, sed iuveni cuidam vult bella videri,
Devoveat pro quo remque domumque tuam.
Nec facit hoc vitio, sed corpora foeda podagra
Et senis amplexus culta puella fugit.
75 Huic tamen accubuit noster puer: hunc ego credam
Cum trucibus Venerem iungere posse feris.
Blanditiasne meas aliis tu vendere es ausus,
Tune aliis demens oscula ferre mea?
Tunc flebis, cum me vinctum puer alter habebit
80 Et geret in regno regna superba tuo.
At tua tum me poena iuvet, Venerique merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
'Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat et grata sis, dea, mente rogat.'

10 Quis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus et vere ferreus ille fuit!

9, 60. vel *BCP:* quam *A.* 64. Atque *P.* 66. Quom *d.* trahit *e*, thait *d*, movet *margo e.* 67. putes *P.* crines] corpus *B.* 68. pectine nocte *c.* 69. Illa haec *P*, Istam (*an* Istam haec?) *B.* 71. quidam *d.* 73. Non *CP.* 75. Hunc *Bc.* hunc ergo *e.* 77. alii *B.* 79. victum *A.* 80. gerat *d.* regno *ABCP:* gremio *Regiensis.* suo *d et pr e.* 81. tum me *A*?; dum me *Bde*, me dum *c.* veneri ipsa *corr e.* 83. fallacis *d.*

10. 'Quis fuit. *hoc est principium secundi libri in codicibus vetustioribus, et est de amore Nemesis. Elegia prima' P, a quo dissentit praeter ceteros Vincentius Bellovacensis, qui primos duos versus libro primo ascribit sp. d.* 4, 137.

Tum caedes hominum generi, tum praelia nata,
Tum brevior dirae mortis aperta via est.
An nihil ille miser meruit? nos ad mala nostra
Vertimus, in saevas quod dedit ille feras.
Divitis hoc vitium est auri, nec bella fuerunt,
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non vallus erat, somnumque petebat
Securus varias dux gregis inter oves.
Tunc mihi vita foret, vulgi nec tristia nossem
Arma nec audissem corde micante tubam:
Nunc ad bella trahor, et iam quis forsitan hostis
Haesura in nostro tela gerit latere.
Sed patrii servate Lares: aluistis et idem,
Cursarem vestros cum tener ante pedes.
Neu pudeat prisco vos esse e stipite factos:
Sic veteris sedes incoluistis avi.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus aede deus.
Hic placatus erat, seu quis libaverat uvam
Seu dederat sanctae spicea serta comae:
Atque aliquis voti compos liba ipse ferebat
Postque comes purum filia parva favum.
At nobis aerata, Lares, depellite tela,
Hostiaque e plena mystica porcus hara.
Hanc pura cum veste sequar myrtoque canistra
Vincta geram, myrto vinctus et ipse caput.
Sic placeam vobis: alius sit fortis in armis,
Sternat et adversos Marte favente duces,

10, 3. Tum *C*; Tunc *AB*, tum *ABC*: tunc *Regiensis*. 4. Tum *BC*; Tunc *A*. 5. Forsan et ille nihil meruit *E*. An *ABPce*: At *d*. 8. quom *c*, dum *A*? 11. noscem *B*. 12. tremente *C*. 13. et nunc quis *e*, et nc quis *d*. 15. Dii *vel* Sed *A*. 17. e *Bc*; ex *A*, a *de*. 18. veteris *Itali*; veteres *libri*. sedes] *vel* aedes *P*. 19. quom *d*. 21. libatus *de*, placatus *margo e*. libaverat *vel* portaverat *A*. uva *B*. 23. ipse *A*?; ipsa *ABC*. 25. 26. At nobis aerata. *Pontanus in hunc locum interiiciebat hos versus*. A nobis aerata, Lares, depellite tela, Heu [Neu *vel* Non *Itali*] petat hostili missa sagitta manu, Heu [Neu *Itali*] gladio celer instet eques, prosit mihi et aris Quaeque tuli supplex munera quaeque feram. Turc pio caleantque foci pinguisque trahatur Hostia de plena mystica porcus hara *P*. 26. Hostiaque e *ABC*: Hostia erit *P*. mystica *A et Regiensis*: rustica *Bce*, rusticas *d*. 27. Hanc] *al*. Hunc *P*. *ita Ald*. 1502. 30. adverso *B*.

Ut mihi potanti possit sua dicere facta
Miles et in mensa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis arcessere mortem?
Imminet et tacito clam venit illa pede.
Non seges est infra, non vinea culta, sed audax
Cerberus et Stygiae navita puppis aquae:
Illic percussisque genis ustoque capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parva pigra senecta casa!
Ipse suas sectatur oves, at filius agnos,
Et calidam fesso conparat uxor aquam.
Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,
Temporis et prisci facta referre senem.
Interea Pax arva colat. Pax candida primum
Duxit araturos sub iuga panda boves,
Pax aluit vites et succos condidit uvae,
Funderet ut nato testa paterna merum:
Pace bidens vomerque vigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs,
Rusticus e lucoque vehit, male sobrius ipse,
Uxorem plaustro progeniemque domum.
Sed Veneris tunc bella calent, scissosque capillos
Femina perfractas conqueriturque fores:
Flet teneras subtusa genas, sed victor et ipse
Flet sibi dementes tam valuisse manus.
At lascivus Amor rixae mala verba ministrat,
Inter et iratum lentus utrumque sedet.
Ah lapis est ferrumque, suam quicunque puellam
Verberat: e caelo deripit ille deos.

10, 32. immensa *B*. 33. arcessere *P et Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 78: arcescere *A et margo e*, accersere *Bc*, accrescere *de*. 34. dum *et in margine* clam *e*. 36. puppis *vel* pupis *ABC*; turpis *Itali*. 37. Illic] *'vel hic' P*. percussisque] *Heinsius* 'percissisque VA' *tamquam ex E: at Scaliger 'liber scriptus* percissisque [perscissisque *ed.* 1600]', *quomodo Cuiacianum recentiorem appellare solet*. 39. Quin pacius *B*. hic est *ABC et Vincentius sp. d.* 4 (5), 78: enim est *P*. 40. Oculit *Vincentius Kobergeri* 1486. 41. at *de*: ac *B*, ut *Ac*. 43. sum *c*, sit *d*. 45. colit *e*. 46. aratores *P*. panda *B*; curva *AC*. 49. Parce *d*. Pace (ce *rec in litura*) nitens vomer viderit *B*. nitet *E*. ac *C*. 51. et *d*. lutoque *B*, *'e luto. ac spumanti de musto' P*. ipse] *vel* ipse *A*: ipso *ABC*. 52. domus *P*. 53. cadent *d*. 60. deripit *Itali*: *libri* diripit *vel* dirripit.

Sit satis e membris tenuem perscindere vestem,
Sit satis ornatus dissoluisse comae,
Sit lacrimas movisse satis: quater ille beatus
Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui saevus erit, scutumque sudemque
Is gerat et miti sit procul a Venere.
At nobis, Pax alma, veni spicamque teneto,
Perfluat et pomis candidus ante sinus.

10, 61. rescindere *vulgo de coniectura Heinsii*. 62. ornatus *BC*: ornatas *A*. comae *BC*: comas *A*. 64. Quoi *vulgo de coniectura Dousae*. 65. quae *d*. scriptumque sudemque *d*. 68. Prefluat *B*, Profluat *P*.

ALBII TIBULLI LIBER SECUNDUS.

Incipit secundus liber de agricultura et venere in veneranda Pya.

1 Quisquis adest, valeat: fruges lustramus et agros,
Ritus ut a prisco traditus extat avo.
Bacche, veni, dulcisque tuis e cornibus uva
Pendeat, et spicis tempora cinge, Ceres.
5 Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et grave suspenso vomere cesset opus.
Solvite vincla iugis: nunc ad praesepia debent
Plena coronato stare boves capite.
Omnia sint operata deo: non audeat ulla
10 Lanificam pensis imposuisse manum.
Vos quoque abesse procul iubeo, discedat ab aris,
Cui tulit hesterna gaudia nocte Venus.
Casta placent superis: pura cum veste venite
Et manibus puris sumite fontis aquam.
15 Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras
Vinctaque post olea candida turba comas.
Dii patrii, purgamus agros, purgamus agrestes:
Vos mala de nostris pellite limitibus,
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
20 Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tum nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingeret ardenti grandia ligna foco,
Turbaque vernarum, saturi bona signa coloni,
Ludet et ex virgis extruet ante casas.

II, 1. Sacrum ambarvale *P*. 1. valeat] faveat *Scaliger. vulgo* Quisquis ades faveas *de coniectura Dousae.* 2. ut aprico *d.* 4. tempore *d.* 8. coronato vertice stare boves *E et Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 35. 9. sunt *Bde et Vincentius.* 11. discedat *AB et corr e cum Vincentio sp. d.* 4, 34. 35. 161: discedite *ed, vel* discedite *P*, discedere *e.* 12. Cui *ABce et Vincentius*: Qui *d*, Quis *Itali.* externa *AB.* 18. vestris *B.* 20. segnior *C.* 21. Tum *P*: Tunc *ceteri.* plenus *d.* 22. Ingeret *B*: Ingerat *AC.* 23. saturi *Regiensis:* satyri *A*, satiri *C*, sacri *B.* 24. ante *BC*: arte *A et corr e.*

25 Eventura precor: viden ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra deos?
Nunc mihi fumosos veteris proferte Falernos
Consulis et Chio solvite vincla cado.
Vina diem celebrent: non festa luce madere
30 Est rubor, errantes et male ferre pedes.
Sed 'bene Messalam' sua quisque ad pocula dicat,
Nomen et absentis singula verba sonent.
Gentis Aquitanae celeber Messala triumphis
Et magna intonsis gloria victor avis,
35 Huc ades aspiraque mihi, dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia caelitibus.
Rura cano rurisque deos. his vita magistris
Desuevit querna pellere glande famem:
Illi compositis primum docuere tigillis
40 Exiguam viridi fronde operire domum,
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
Servitium et plaustro supposuisse rotam.
Tunc victus abiere feri, tunc consita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas,
45 Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores
Mixtaque securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
Deponit flavas annua terra comas.
Rure levis verno flores apis ingerit alveo,
50 Compleat ut dulci sedula melle favos.
Agricola assiduo primum satiatus aratro
Cantavit certo rustica verba pede
Et satur arenti primum est modulatus avena
Carmen, ut ornatos diceret ante deos,

1, 25. prequor *d.* vides *B*, rudem *c.* extis] herbis *C.* 27. formosos *A.* phalernos *P.* 29. non] nec *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 35. 158. *altero loco Duacenses dederunt* non. 30. Est *om Vincentius Kobergeri* 4 (5), 158. 31. ducat *d.* 33. aquitanae *Regiensis*: equitanae *ABC.* 34. avis *Scaliger*: ades *libri.* victor ades gloria *d.* 38. Destituat *P.* quernam *d.* 39. primi *c.* 40. domum] casam *P et Regiensis.* 41. primi *ABC*: primum *P.* ferentur *d.* 45. Antea *Bce.* nunc *Regiensis.* 46. secuto *B.* est *om Vincentius sp. d.* 4, 97. *habet* 4, 158. 48. annua *vel* aurea *A.* 49. ingerit] ingerat *ABCP.* alvo *B.* 50. et *B.* 51. satiatus, *i. defessus* P. 54. ornatus *A.* diceret *P*: duceret *ABC.*

55 Agricola et minio suffusus, Bacche, rubenti
Primus inexperta duxit ab arte choros.
Huic datus a pleno, memorabile munus, ovili
Dux pecoris hircus auxerat hircus oves.
Rure puer verno primum de flore coronam
60 Fecit et antiquis imposuit Laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida vellus ovis.
Hinc et femineus labor est, hinc pensa colusque,
Fusus et apposito pollice versat opus:
65 Atque aliqua assiduae textrix operata Minervae
Cantat, et applauso tela sonat latere.
Ipse interque greges interque armenta Cupido
Natus et indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primum se exercuit arcu:
70 Hei mihi, quam doctas nunc habet ille manus!
Nec pecudes, velut ante, petit: fixisse puellas
Gestit et audaces perdomuisse viros.
Hic iuveni detraxit opes, hic dicere iussit
Limen ad iratae verba pudenda senem:
75 Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
Ad iuvenem tenebris sola puella venit
Et pedibus praetentat iter suspensa timore,
Explorat caecas cui manus ante vias.
Ah miseri, quos hic graviter deus urget! at ille
80 Felix, cui placidus leniter afflat Amor.
Sancte, veni dapibus festis, sed pone sagittas
Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate deum pecorique vocate
Voce: palam pecori, clam sibi quisque vocet.
85 Aut etiam sibi quisque palam: nam turba iocosa
Obstrepit et Phrygio tibia curva sono.

1, 55. e minio *d*, est nimio *e*. 56. ab urbe *P*. thoros *B*. 58. auxerat *AB et corr e*: hauxerat *cd*, hauserat *pr e*. *vulgo* duxerat *de coniectura Mureti*. opes *Wassenberghius*. 59. prior *cd*. primu *d*. de rure *de*. 61. exhibiture *d et pr e*. 63. femineis *d et pr e*. 65. textis *vulgo de coniectura Fruterii*. Minervae *Itali*: minervam *libri*. 66. et *om d*. *aliter* applauso *P cum Regiensi*: appulso *ABC*. *vel* pectine tela sonat *A*. 67. interque greges *P*: quoque inter agros *ABC*. 71. veluti *d*. 72. Gaudet *c*. 73. iuvenis *A*. opus *B et pr e*. 78. quoi *d*. 80. qui *d*. efflat *c*. 82. precor *ABC*: procul *pr B*. 83. diem *d*.

Ludite: iam Nox iungit equos, currumque sequuntur
Matris lascivo sidera fulva choro,
Postque venit tacitus fulvis circumdatus alis
90 Somnus et incerto Somnia nigra pede.

2 Dicamus bona verba: venit Natalis ad aras:
Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.
Urantur pia tura focis, urantur odores,
Quos tener e terra divite mittit Arabs.
5 Ipse suos Genius adsit visurus honores,
Cui decorent sanctas mollia serta comas.
Illius puro destillent tempora nardo,
Atque satur libo sit madeatque mero,
Annuat et, Cerinthe, tibi, quodcunque rogabis.
10 En age, quid cessas? annuit ille: roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores:
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris, totum quaecunque per orbem
Fortis arat valido rusticus arva bove,
15 Nec tibi, gemmarum quicquid felicibus Indis
Nascitur, Eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt. utinam strepitantibus advolet alis
Flavaque coniugio vincula portet Amor,
Vincula, quae maneant semper, dum tarda senectus
20 Inducat rugas inficiatque comas.
Hic veniat Natalis avis prolemque ministret,
Ludat et ante tuos turba novella pedes.

1, 87. nam *C.* 88. choro *Regiensis*: toro *vel* thoro *ABC.* 89. tacitis *Bcd et pr e.* fuscis *Itali*, furvis *Heinsius et, qui Pontani solet inventa sequi, Guelferbytanus secundus.* 90. incertos *d.* nigra *ABCP*: *vel* vana *A.*

2, 4. e *Bce*: et *d*, a *A.* 5. adsit Genius *Pde.* missurus *c.* 6. decorant *A.* mollia *AB*: florea *c*, *aliter* florea *P.* 7. Illius e puro *e.* pura *Bd.* distillent *libri.* 8. sit transeatque *c.* 9. cherinte *Pe*, *vel* cherinte *A*, chorinte *c*, cornute *ABd et margo e.* 10. adnuet *vulgo secundum excerpta Lipsii. conf.* venit 1, cadunt 17. 13. malluerit *B.* quicumque *c et pr e*, quocunque *d.* 15. felicius *e.* Indis *Itali*: *libri* undis. 17. cadant *e.* utinam] *vulgo* viden'ut *de coniectura Guyeti et Heinsii.* trepidantibus *vulgo de coniectura Italorum.* 19. Vincula quae (*vel* que) et *BC.* moneant *e.* 21. Hic *Bde*: Huc *Ac*, Haec *P.* Hac *vulgo de coniectura Heinsii.* veniat *ABce*: veniet *Pd.* venias *vulgo de coniectura Heinsii.* avis *BCP*: anus *A.* avi *vulgo de coniectura Heinsii. conf. anthol. Lat.* 3, 260, 6. ministres *vulgo de coniectura Heinsii.* 22. Ludit et *d*, Laudat et *c*, Et ludat *B.*

3 Rura meam, Cerinthe, tenent villaeque puellam:
Ferreus est, heu heu, quisquis in urbe manet.
Ipsa Venus latos iam nunc migravit in agros,
Verbaque aratoris rustica discit Amor.
5 O ego, cum aspicerem dominam, quam fortiter illic
Versarem valido pingue bidente solum
Agricolaeque modo curvum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arva serenda boves!
Nec quererer, quod sol graciles exureret artus,
10 Laederet et teneras pustula rupta manus.
Pavit et Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara intonsae profueruntve comae,
Nec potuit curas sanare salubribus herbis:
Quicquid erat medicae vicerat artis amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere vaccas

Et miscere novo docuisse coagula lacte,
Lacteus et mixtus obriguisse liquor.
15 Tum fiscella levi detexta est vimine iunci,
Raraque per nexus est via facta sero.
O quotiens illo vitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror!
O quotiens ausae, caneret dum valle sub alta,

3, 1. Rure *d*. Rura tenent Cornute (*aliter* Cherinte) meam *P*. chorinte *c*, corinthe *e*, cornute *ABd et margo e*. 2. heu heu *ABde*: heu *c*, eheu *vulgo*. 3. laetos *vulgo ex libris veteribus Mureti*. 4. araturis *e*. 5. quum *c*. dominam adspicerem *vulgo incerto auctore*. 9. quod *om d*. 10. et] *vulgo* aut *inde ab Ald*. 1515, *itaque Itali*. 11. armenti *Be*. 12. praefueruntve *e*, profuerintve *d*, praefuerintve *pr e*. Ipse deus, Et miscere, Lacteus] *hi versus vulgo omittuntur de sententia Scaligeri*. tabulis *d*. Et potum fessas (*aliter* pastas *P*) ducere fluminibus *A*. *huic Muretus in vetere libro ascriptum legit* versus Aurispae. 'Et potum pastas. *hic versus suppositititius est: vacant enim hoc loco veteres codices, nec quae sequuntur satis cohaerent* [*Perreius addit 'et apparet plures desiderari versus'*]. *Pontanus hunc locum hiis supplevit versibus*. Ipse deus solitus stabulis expellere vaccas In nemora et pastas inde referre domum, Ipse et spumanti fertur mulctralia succo Implesse expressis primus ab abetibus [*ceteri Itali* uberibus] Et miscere novo' *P*. vel (*sic A*: Seneca supplevit *B*) Creditur ad mulctram (mulcram *B*) constituisse prius *ABC*. Lacteus et] Quo fertur *margo e et Itali*. mixtus] *aliter* mustis *P*. *fortasse* mixtu subriguisse. 15. Tum *e*: Tunc *ceteri*. texte est de *Ac*. 17. 19. Ah *P*.

20 Rumpere mugitu carmina docta boves!
Saepe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit et a templis irrita turba domum:
Saepe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa noverca prius.
25 Quisquis inornatumque caput crinesque solutos
Aspiceret, Phoebi quaereret ille comam.
Delos ubi nunc, Phoebe, tua est, ubi Delphica Pytho?
Nempe amor in parva te iubet esse casa.
Felices olim, Veneri cum fertur aperte
30 Servire aeternos non puduisse deos.
Fabula nunc ille est: sed cui sua cura puella est,
Fabula sit mavult quam sine amore deus.
At tu, quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat ut nostra sint tua castra domo,

35 Ferrea non Venerem, sed praedam, saecula laudant:
Praeda tamen multis est operata malis.
Praeda feras acies cinxit discordibus armis:
Hinc cruor, hinc caedes mors propiorque venit.
Praeda vago iussit geminare pericula ponto,
40 Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.
Praedator cupit inmensos obsidere campos,
Ut multa innumera iugera pascat ove;
Cui lapis externus curae est, urbisque tumultus
Portatur validis mille columna iugis,
45 Claudit et indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hibernas piscis adesse minas.

3, 22. a] ad *d. vulgo* e *auctore incerto.* 23. horrore *c et pr e.* 27. nunc] num *e.* phito *BC*, phiton *A.* 28. patria *e.* 29. quom *c.* 33. est *Bc.* tristi cui *e*, tristiqui *d.* 34. Imperitat *vulgo incerto auctore.* 35. Venerem] pacem *E.* 37. cingit *A?* finxit *c et pr e.* crudelibus *C.* 38. cruor *ABPd*: furor *ce.* morsque propinqua *E.* 39. campo *ce*, ponto *margo e.* 40. Cum tribuit dubiae bellica rostra rati *E.* Dellica *d.* manibus *ce*, ratibus *margo e.* 41. coepit *d et pr e.* obsidere *Regiensis et, nisi fallor, E*: obsistere *ABC.* 42. Et *Bc.* multa *BCE:* multo *A et corr e.* innumera *BEcd*: innumeram *A*, innumeras *e.* iugera *BCE:* iugere *A et corr e.* ove *BEcd*: ovem *A*, oves *e.* 43. Qui *d.* aeternus *C*, externus *corr e.* urbisque *ABC*: urbique *P.* tumultu *corr e.* 44. mille] multa *c.*

At tibi laeta trahant Samiae convivia testae
Fictaque Cumana lubrica terra rota.
Heu heu divitibus video gaudere puellas:
Iam veniant praedae, si Venus optat opes;
Ut mea luxuria Nemesis fluat utque per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa
Texuit, auratas disposuitque vias:
Illi sint comites fusci, quos India torret,
Solis et admotis inficit ignis equis:
Illi selectos certent praebere colores
Africa puniceum purpureumque Tyros.

Nota loquor: regnum ipse tenet, quem saepe coegit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At tibi dura seges, Nemesim qui abducis ab urbe,
Persolvat nulla semina certa fide.
Et tu, Bacche tener, iucundae consitor uvae,
Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristibus agris
Abdere: non tanti sunt tua musta, pater.
O valeant fruges, ne sint modo rure puellae:
Glans alat, et prisco more bibantur aquae.
Glans aluit veteres, et passim semper amarunt:
Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
Tum, quibus aspirabat Amor, praebebat aperte
Mitis in umbrosa gaudia valle Venus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua: si fas est, mos precor ille redi.

3, 47. mihi *E.* laete *e.* 51. orbem *A.* 52. conspiciunda *e*, inspitiunda *d.* 53. Ille *A.* gerat *Aldus* 1502: gerit *libri.* choa *ABde*, coha *c.* 55. sunt *A.* 57. cernent *c.* 58. puniceos *cd et pr e.* 59. ipsa *de.* iste *Heynius.* quem *vel* quae *A*: quae *BC*, *aliter* qui *P.* 60. gypsatos *vel* luxatos *A*, bissatos *ce.* carastra *e.* 61. seges] *vulgo* Ceres *de coniectura Heinsii.* Nemesin *Huschkius hic et* 2, 5, 111. 6, 27. *contra libros nostros.* qui *ABde:* quae *c*? *et Itali, ab Aldo inde vulgo lectum.* abducit *B.* 62. Resolvat *A.* certa *P*: terra *ceteri.* 63. iocundae *Bd.* 64. phebe *de*, bacche *margo e.* 67. valeat *B.* 71. Tunc *BC.* 75. Detur ut accedam dominae pro velle loquarque *A.* vel (*sic A:* Seneca supplevit *B*) Ah (Vah *c*) pereant artes et mollia rura (iura *C*) colendi *ABC.* Ah

Horrida villosa corpora veste tegant.
Nunc si clausa mea est, si copia rara videndi,
Heu miserum, laxam quid iuvat esse togam?
Ducite: ad imperium dominae sulcabimus agros:
Non ego me vinclis verberibusque nego.

4 Hic mihi servitium video dominamque paratam:
Iam mihi, libertas illa paterna, vale.
Servitium sed triste datur, teneorque catenis,
Et nunquam misero vincla remittit Amor.
Et seu quid merui seu quid peccavimus, urit.
Uror io: remove, saeva puella, faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
Quam mallem in gelidis montibus esse lapis,
Stare vel insanis cautes obnoxia ventis,
Naufraga quam vasti tunderet unda maris!
Nunc et amara dies et noctis amarior umbra est:
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi nec carminis auctor Apollo:
Illa cava pretium flagitat usque manu.
Ite procul, Musae, si non prodestis amanti:
Non ego vos, ut sint bella canenda, colo,
Nec refero solisque vias et qualis, ubi orbem
Complevit, versis Luna recurrit equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quaero:
Ite procul, Musae, si nihil ista valent.
At mihi per caedem et facinus sunt dona paranda,

pereant artes. *in codice impresso Puccii* [*hoc est in Regiensi*] *erat hic versiculus*, Mos precor ille redi, patientur rursus ut olim, *quem tamen ille ait in vetustioribus codicibus desiderari, atque a Pontano repositum fuisse* O valeant cultus et tinctae murice lanae' *P.* 76. tegat *de*, tegam *rec margo e*, legam *B*? 77. Huc *e*. vivendi *c*. 78. laxam *AB et corr e*: lassam *c*, lapsam *de*. iuvet *A*. 80. negem *e*.

4, 1. Hic] Sic *ABcd*, ..ic *e*. dominamve *de*. 2. paterve *B*. veni *rec A*. 4. remittit *c*: remittet *ABPde*. 5. uror *rec A*. 7. possem *de*, possum *c*. 9. cautex *ce*. 10. vitrei *B*. 12. nam *ABC*: nunc *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 138. *vulgo* iam *de coniectura Italorum*. tempore *d et pr e*. 15. non] *vulgo* nil *ex Florentino Statii*. 17. et qualis *Regiensis*: aequalis *BC*, nec qualis *AP*. ubi *Bde*: ut *APc*. urbem *c*, 18. recurrat *vulgo ex libris interpolatis*.

Ne iacean clausam flebilis ante domum:
Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis:
Sed Venus ante alios est violanda mihi.
25 Illa malum facinus suadet dominamque rapacem
Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat, quicunque legit viridesque smaragdos
Et niveam Tyrio murice tingit ovem.
Hic dat avaritiae causas et Coa puellis
30 Vestis et e rubro lucida concha mari.
Haec fecere malas: hinc clavim ianua sensit
Et coepit custos liminis esse canis.
Sed, pretium si grande feras, custodia victa est,
Nec prohibent claves, et canis ipse tacet.
35 Heu quicunque dedit formam caelestis avarae,
Quale bonum multis attulit ille malis!
Hinc fletus rixaeque sonant, haec denique causa
Fecit ut infamis hic deus esset Amor.
At tibi, quae pretio victos excludis amantes,
40 Eripiant partas ventus et ignis opes:
Quin tua tum iuvenes spectent incendia laeti,
Nec quisquam flammae sedulus addat aquam.
Seu veniet tibi mors, nec erit qui lugeat ullus,
Nec qui det maestas munus in exequias.
45 At bona quae nec avara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum:
Atque aliquis senior veteres veneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo
Et 'bene' discedens dicet 'placideque quiescas,
50 Terraque securae sit super ossa levis.'
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi vera?
Illius est nobis lege colendus Amor.

4, 23. sacris] focis *C*. fanis] donis *A*, sacris *C*. 24. alias *pr B*. 28. avem *c*. 29. Praebet avaritiae causas pretiosa potentum *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 102. 145. causam *de*. choa *ABC*. 30. e *ABC et Vincentius*: *vulgo* a *incerto auctore*. 31. clavim *Charisius* 1, *p*. 101: clavem *libri*. 33. victa] cceca *B*. 36. addidit *vel* abdidit *Itali*. ille *P*: ipse *ABC*. 37. sanant *c*. hinc *d*. 39. pretio *om d*. 40. Diripiant *primus Broukhusius ex libris nullius auctoritatis*. *vel* partes *P*. 41. tum *c*: tunc *ceteri*. 42. Neu *P*. 43. veniet *AB*: veniat *CP*. neque *primus Muretus*. 44. incestas *d*. obsequias *B*. 48. dabat *d*. 49. valideque *C*, placideque *margines de*. 50. super astra *c*. 51. quid prosunt *C*.

Quin etiam sedes iubeat si vendere avitas,
Ite sub imperium sub titulumque, Lares.
55 Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni,
Quicquid et herbarum Thessala terra gerit,
Et quod, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupidae stillat ab inguine equae,
Si modo me placido videat Nemesis mea vultu,
60 Mille alias herbas misceat illa, bibam.

5 Phoebe, fave: novus ingreditur tua templa sacerdos:
Huc age cum cithara carminibusque veni.
Nunc te vocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere verba meas.
5 Ipse triumphali devinctus tempora lauro,
Dum cumulant aras, ad tua sacra veni.
Sed nitidus pulcherque veni: nunc indue vestem
Sepositam, longas nunc bene pecte comas,
Qualem te memorant Saturno rege fugato
10 Victori laudes concinuisse Iovi.
Tu procul eventura vides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati provida cantet avis,
Tuque regis sortes, per te praesentit aruspex,
Lubrica signavit cum deus exta notis;
15 Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla
Abdita quae senis fata canit pedibus!
Phoebe, sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, et ipse precor quod canat illa doce.
Haec dedit Aeneae sortes, postquam ille parentem
20 Dicitur et raptos sustinuisse Lares,
Nec fore credebat Romam, cum maestus ab alto
Ilion ardentes respiceretque deos.
(Romulus aeternae nondum firmaverat urbis
Moenia, consorti non habitanda Remo,

4, 55. curae *e*. 56. dedit *Regiensis*, *vel* gerit *P*, *vel* dedit *A*.
5, 2. cithera *B*. 4. Nunc puer *e*. verba] plectra *P*. meas] tuas *B*. *puto* mea. 9. te referunt *C*. 11. deditus *Ac et corr e*: debitus *Bde*. 15. Sibylla est *vulgo inde ab Ald*. 1515. 17. sine dicere *e*. 18. quod] quos *C*, quid *A*? *certe Muretus*. 20. raptos *A*: captos *BC*. 21. *al*. Haec *P*. 23. firmaverat *B*, *vel* firmaverat *P*: formaverat *C*, fundaverat *A*.

25 Sed tunc pascebant herbosa Palatia vaccae
Et stabant humiles in Iovis arce casae.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbrae
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatque vagi pastoris in arbore votum,
30 Garrula silvestri fistula sacra deo,
Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:
Nam calamus cera iungitur usque minor.
At qua Velabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulsa per vada linter aqua.
35 Illa saepe gregis ditis placitura magistro
Ad iuvenem festa est vecta puella die,
Cum qua fecundi redierunt munera ruris,
Caseus et niveae candidus agnus ovis.)
'Impiger Aenea, volitantis frater Amoris,
40 Troica qui profugis sacra vehis ratibus,
Iam tibi Laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam vocat errantes hospita terra Lares.
Illic sanctus eris, cum te veneranda Numici
Unda deum caelo miserit Indigetem.
45 Ecce super fessas volitat Victoria puppes,
Tandem ad Trojanos diva superba venit.
Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris:
Iam tibi praedico, barbare Turne, necem.
Ante oculos Laurens castrum murusque Lavini est
50 Albaque ab Ascanio condita longa duce.
Te quoque iam video, Marti placitura sacerdos
Ilia, Vestales deseruisse focos,
Concubitusque tuos furtim vittasque iacentes
Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
55 Carpite nunc, tauri, de septem montibus herbas,
Dum licet: hic magnae iam locus urbis erit.
Roma, tuum nomen terris fatale regendis,

5, 27. umbra *A*. 31. qui *d*. 32. Et *P*. 34. pulsa *Itali*: *libri* pulla. 35. Illaque *B*. diti *Muretus*. 39. *una elegia cum superiore coniungitur P. alii Itali eadem elegia, sed fragmentum. Perreius vacat hic vetus codex, multi faciunt principium alterius elegiae. nostri ABC novam hinc ordiuntur sive elegiam sive, quo nomine multi librarii per totum volumen usi sunt, epistolam.* 40. Troica *ABC*: Troia *vulgo*. profugus *et in margine* gis *e*. 47. rutilis *Be*. 49. castris *BP*. murisque Latini est *P*.

Qua sua de caelo prospicit arva Ceres,
Quaque patent ortus et qua fluitantibus undis
60 Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem tunc se mirabitur et sibi dicet
Vos bene tam longa consuluisse via.
Vera cano: sic usque sacras innoxia laurus
Vescar, et aeternum sit mihi virginitas.
65 Haec cecinit vates et te sibi, Phoebe, vocavit,
Iactavit fusas et caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpessia dixit
Herophile, Phoebo grataque quod monuit,
Quasque Albana sacras Tiberis per flumina sortes
70 Portarit sicco pertuleritque sinu,
(Hae fore dixerunt belli mala signa cometen,
Multus ut in terras deplueretque lapis;
Atque tubas atque arma ferunt strepitantia caelo
Audita et lucos praecinuisse fugam;
75 Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos
Et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes
Fataque vocales praemonuisse boves)
Haec fuerant olim: sed tu iam mitis, Apollo,
80 Prodigia indomitis merge sub aequoribus,
Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omine quo felix et sacer annus erit.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni;
Distendet spicis horrea plena Ceres,

5, 61. tunc] nunc *pr e.* tum, *quod vulgo legitur, Scaliger forte, dum hos versus alio transponit, scripserat.* 62. longa-via *Scaliger*: longam-viam *libri.* 63. canam *de, in e supra posito* o. 64. Noscar *Bd.* 66. Iactavitque *cd.* caput] pectus *c.* 57. amaltheo *d.* marpesia *ABce*; marsepia *d.* Mermessia *vulgo de coniectura Salmasii.* 68. Heriphile *BC*, Eriphile *A.* grata quod admonuit *BC.* 69. Quasque *AP*: Quosque *d*, Quodque *Bce.* Albuna *vulgo de coniectura Scaligeri. rectius* Aniena *et* Tiburs *Itali.* 70. pertuleritque *C*: perlueritque *AB.* 71. *vel* Hae *P*: Haec *ABC.* cometem *BC.* 72. ut *Itali*: et *libri.* deplueretque *P*: deplueritque *ABd et corr e*, depuleritque *c et pr e.* 73. strepitantia *ABCP*: crepitantia *corr c.* 74. praetimuisse *A*, pertimuisse *e*, pertinuisse *cd.* 75. defessum *de*, defectum *margo e.* 76. palentes *B.* nubibus *Pce.* amnis *Bd*, annis *pr e.* 79. fuerunt *d.* fuerint *vulgo de coniectura Broukhusii.* 81. Ut *B.* 82. eat *P.* 83. ubi] *vulgo* io *de coniectura Heinsii.* 84. Distentet *APde.*

85 Oblitus et musto feriet pede rusticus uvas,
Dolia dum magni deficiantque lacus.
At madidus Baccho sua festa Palilia pastor
Concinet: a stabulis tunc procul este lupi.
Ille levis stipulae solemnis potus acervos
90 Accendet, flammas transilietque sacras,
Et fetus matrona dabit, natusque parenti
Oscula comprensis auribus eripiet,
Nec taedebit avum parvo advigilare nepoti
Balbaque cum puero dicere verba senem.
95 Tunc operata deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua levis umbra cadit,
Aut e veste sua tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit et ante calix.
At sibi quisque dapes et festas extruet alte
100 Cespitibus mensas cespitibusque torum.
Ingeret hic potus iuvenis maledicta puellae,
Post modo quae votis irrita facta velit:
Nam ferus ille suae plorabit sobrius idem
Et se iurabit mente fuisse mala.
105 Pace tua pereant arcus pereantque sagittae,
Phoebe, modo in terris erret inermis Amor.
Ars bona: sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Heu heu quam multis ars dedit illa malum!
Et mihi praecipue. iaceo cum saucius annum
110 Et faveo morbo, cum iuvat ipse dolor,
Usque cano Nemesim, sine qua versus mihi nullus
Verba potest iustos aut reperire pedes.
At tu (nam divum servat tutela poetas),
Praemoneo, vati parce, puella, sacro,
115 Ut Messalinum celebrem, cum praemia belli

5, 85. fervet *e*. 86. deficientque *Regiensis*. 87. Ac *BC*. 91. petenti *A*. 92. comprensis *Itali*: compressis *libri*. naribus *P*. 93. vigilare *C*. 95. Tunc et operta *B*. 96. unda *C*, umbra *margo e*. cadit *BC*: cadet *A?P*. 97. sua] sacris *P et margo e*. 98. ante *C*: ipse *AB*. 99. extruat *Bcd*. 101. hic] et *C*. 102. venit *A*. 103. iurabit *d et* plo *supra posito e*. 105. pereantque arcus *vulgo ex libro Sfortiae*. modo 106. nec *e*. 108. Eheu *P*, Heu *d*. ipsa *B*, ista *C*. 109. iaceo *Scaliger*: taceo *libri*. quom *e*. 110. *vel* foveo morbum *A*. cum] tam *vulgo de coniectura Passeratii*. 111. Vixque *vulgo, quod habent Itali et primus Aldus dedit* 1515. 112. iussos *e*. haud *e*. reperisse *C*.

Ante suos currus oppida victa feret,
Ipse gerens lauros: lauro devinctus agresti
Miles 'io' magna voce 'triumphe' canet.
Tum Messala meus pia det spectacula turbae
Et plaudat curru praetereunte pater.
Annue: sic tibi sint intonsi, Phoebe, capilli,
Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

6 Castra Macer sequitur; tenero quid fiet Amori?
Sit comes et collo fortiter arma gerat?
Et seu longa virum terrae via seu vaga ducent
Aequora, cum telis ad latus ire volet?
Ure, puer, quaeso, tua qui ferus otia liquit,
Atque iterum erronem sub tua signa voca.
Quod si militibus parces, erit hic quoque miles,
Ipse levem galea qui sibi portet aquam.
Castra peto, valeatque Venus valeantque puellae:
Et mihi sunt vires, et mihi facta tuba est.
Magna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausae fortia verba fores.
Iuravi quotiens rediturum ad limina nunquam!
Cum bene iuravi, pes tamen ipse redit.
Acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
Si licet, extinctas aspiciamque faces!
Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis et insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto, sed credula vitam
Spes fovet et fore cras semper ait melius.
Spes alit agricolas, Spes sulcis credit aratis
Semina, quae magno fenore reddat ager:

5, 116. vincta *e*. feret] ferent *ABd*, forent *ce*, geret *margo e*. 117. lauros *C*: laurus *AB*. 119. Tum *de*: Tunc *ABc*, *vel* Tunc *P*. 121. sic sint intonsi tibi *de*. 122. perpetua *B*.
6, 1. mater *B*. 2. Si *A*. ferat *C*. 5. ferus] puer *de*, ferus *margo e*. 6. Et verum *margo e*. errorem *Bd*. 8. portat *ce*, potet *rec A*. 11. loquenti *C*. 14. Quom *d*. ipse] inde *ce*. 16. Si licet *A*: Scilicet *BC*. Ilicet *vulgo ex codice Schefferi*. 17. dura *AC*. 19. Finirent multi letho mala *E*. fovissem *d et pr e*. 20. fore cras semper ait melius *BC*: melius cras fore semper ait *A?E et Vincentius Bellov. sp. d*. 4, 110. 21. aratris *c*. 22. Seminaque ut magno *d et pr e*. reddet *B*.

Haec laqueo volucres, haec captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus:
25 Spes etiam valida solatur compede vinctum
(Crura sonant ferro, sed canit inter opus):
Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa.
Hei mihi, ne vincas, dura puella, deam.
Parce, per immatura tuae precor ossa sororis:
30 Sic bene sub tenera parva quiescat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulcro
Et madefacta meis serta feram lacrimis,
Illius ad tumulum fugiam supplexque sedebo
Et mea cum muto fata querar cinere.
35 Non feret usque suum te propter flere clientem:
Illius ut verbis, sis mihi lenta veto,
Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,
Maestaque sopitae stet soror ante torum,
Qualis ab excelsa praeceps delapsa fenestra
40 Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominae luctus renoventur acerbi:
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lacrimis oculos digna est foedare loquaces:
Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
45 Lena vetat miserum Phryne furtimque tabellas
Occulto portans itque reditque sinu:
Saepe, ego cum dominae dulces a limine duro
Agnosco voces, haec negat esse domi:
Saepe, ubi nox promissa mihi est, languere puellam
50 Nuntiat aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mihi perdita fingit,
Quisve meam teneat, quot teneatve modis:
Tunc tibi, lena, precor diras: satis anxia vivas,
Moverit e votis pars quotacunque deos.

6, 24. Quom *d.* 25. validi *d.* 32. ferant *B.* 35. tuum *e*, tuam *d.* 37. Nec *e*, Hec *d.* mihi *d.* nova *ce.* semina *e.* 39. fenestra est *c.* 42. sim *d.* 45. vetat] *Pontanus* necat *legit. forte legi potest* Lena vetat miserum recipi? *P.* mihi vocat *legendum videri dixi ad Propertium p.* 182. Phryne *Itali*: phirne *ABcd*, hirne *e.* 46. positas *e.* 47. diro *BPe*, dyro *c*, dire *d.* 49. mihi promissa est *Ac.* 59. pertimuisse *de.* 51. si mens *A*, sed mens *Regiensis.* 53. dure *Regiensis.*

ALBII TIBULLI
LIBER TERTIUS.

1 Martis Romani festae venere kalendae
(Exoriens nostris hic fuit annus avis),

III. *Vincentius Bellovacensis quoscumque versus ex hoc libro petitos affert, libro secundo Tibullii ascribit. Hic liber inscriptus* [*immo* scriptus] *videtur Lygdami nomine, qui amabat Neaeram. alioqui amicas Tibulli solas duas, Deliam et Nemesim, agnoscit Ovidius P. Haec carmina qui Tibullum Lygdami nomine composuisse censent, sed adolescentem necdum ad eam, quam libro primo ostendit, virtutem enisum, eos huic poetae iniuriam facere existimo, quem, ante annum ab u. c.* 723 *(in hunc enim partem libri primi referendam esse constat) scribentem, nimis inepto consilio maritum Neaerae natum finxisse velint belli Mutinensis tempore* (5, 18), *hoc est tum ad summum undecennem. multo his rectius iudicant, qui haec carmina non Tibullo sed alii poetae ascribunt. ei* Lygdamum *et amico Tibulli* Cerinthum *nomen fecisse puto qui hunc librum cum secundo et quarto edidit, post obitum Tibulli, nisi fallor: certe Ovidius neque in epistolis neque in epicedio Tibulli ex eis quicquam imitatus est, quod tamen postea saepe fecit. sed hic Lygdamus, quisquis fuit, in usu quorundam vocabulorum a Tibullo secessit. eius modi est, quod alter* o pereat *dixit, alter* ah pereat, *hic particula* autem *utitur, a qua ille abstinet (haec enim Huschkius p.* 335 *et Vossius p.* 475 *observarunt), eius modi, quod Lygdamus* 1, 14 *praeter Tibulli morem* etenim *posuit et* 4, 18 mundum *pro caelo. praeterea Fridericus Iacobus, unicus linguae Latinae particularum investigator, monuit me Lygdamum coniunctionibus* dum, quod *et* ubi *usum non esse,* quamvis *autem* 6, 29 *cum indicativo,* postquam 4, 41 *cum plusquamperfecto coniunxisse, cum Tibullus* quamvis *cum coniunctivo,* postquam *cum perfecto copulare consuevisset. nihilo minus hic poeta nullum alium sibi quam Tibullum, in arte quem sequeretur, proposuit: hunc opere suo ita effinxit, ut in Tibulli domo scriptum iures: denique hunc etiam versuum faciendorum magistrum habuit. in versu pentametro artem huic cum illo communem ad Propertium olim ostendi p.* 23: *nunc hoc adiiciam, eum ipso Tibullo castiorem hexametros nullos post quartum trochaeum incisos posuisse. nam Tibullus cum primis annis vel Lucretii et Virgilii curam superans ea incisione ita tantum modo usus esset si in quinta decima versus mora vocabulum monosyllabum collocasset* (I, 1, 71. 2, 23. 75. 4, 61. 6, 27), *postea hac ipsa exceptione spreta, ad quam non nisi bis recurrit* (I, 9, 39. IV, 2, 17), *ceterorum exemplo paulum remisit* (I, 9, 83. IV, 5, 15. 8, 3. 13, 13. II, 3, 13. 4, 11. 5, 25. 29. 31. 87. 6, 23).

1, 2. hinc *vulgo ex Cuiaciano recentiore.*

Et vaga nunc certa discurrunt undique pompa
Perque vias urbis munera perque domos:
5 Dicite, Pierides, quonam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neaera tamen.
Carmine formosae, pretio capiuntur avarae:
Gaudeat, ut digna est, versibus illa meis.
Lutea sed niveum involat membrana libellum,
10 Pumicet et canas tondent ante comas
Summaque praetexat tenuis fastigia chartae,
Indicet ut nomen littera facta, tuum,
Atque inter geminas pingantur cornua frontes:
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
15 Per vos, auctores huius mihi carminis, oro
Castaliamque umbram Pieriosque lacus,
Ite domum cultumque illi donate libellum,
Sicut erit: nullus defluat inde color.
Illa mihi referet, si nostri mutua cura est
20 'An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum meritam longa donate salute
Atque haec submisso dicite verba sono.
'Haec tibi vir quondam, nunc frater, casta Neaera,
Mittit et accipias munera parva rogat,
25 Teque suis iurat caram magis esse medullis,
Sive sibi coniunx sive futura soror.
Sed potius coniunx: huius spem nominis illi
Auferet extincto pallida Ditis aqua.'

2 Qui primus caram iuveni carumque puellae
Eripuit iuvenem, ferreus ille fuit.
Durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Vivere et erepta coniuge qui potuit.

1, 5. non certe *d et a supra posito e.* 10. Pumex *P.* arte *e.* 11. praetextat *e*, protexit *AB.* carta *d.* 12. tuum] meum *margo c. fortasse* puer. 15. Par *B.* eius *et in margine* huius *d.* 16. Castaliam umbrosam *B.* 19. referet *ABcd*: refert *pr e*, referat *corr e.* nostri si *C.* 20. 'An maneam *Pontanus' P.* corpore *e.* 21. 'meritam *v. c.' P*: meritum *ABce*, al. myrtum *margo e*, nympham *d.* longa *C*: larga *AB.* 22. At *d.* haec *om pr e.*
2, 1. primum *P.* carumve *C.*

5 Non ego firmus in hoc, non haec patientia nostro
Ingenio: frangit fortia corda dolor:
Nec mihi vera loqui pudor est vitaeque fateri
Tot mala perpessae taedia nata meae.
Ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram
10 Candidaque ossa super nigra favilla teget,
Ante meum veniat longos incompta capillos
Et fleat ante meum maesta Neaera rogum.
Sed veniat carae matris comitata dolore:
Maereat haec genero, maereat illa viro.
15 Praefatae ante meos Manes animamque precatae
Perfusaeque pias ante liquore manus,
Pars quae sola mei superabit corporis, ossa
Incinctae nigra candida veste legent,
Et primum annoso spargent collecta Lyaeo,
20 Mox etiam niveo fundere lacte parent,
Post haec carbaseis humorem tollere ventis
Atque in marmorea ponere sicca domo.
Illic quas mittit dives Panchaia merces
Eoique Arabes, pinguis et Assyria,
25 Et nostri memores lacrimae fundantur eodem:
Sic ego componi versus in ossa velim.
Sed tristem mortis demonstret littera causam
Atque haec in celebri carmina fronte notet.
'Lygdamus hic situs est: dolor huic et cura Neaerae,
30 Coniugis ereptae, causa perire fuit.'

2, 5. haec patientia nostro *ABCP*: hoc patiemur et aequo *Regiensis*. 'illud non haec patientia nostro *posuit Pontanus' P. sed codices A et B prius quam Pontanus nasceretur scripti sunt.* 6. frangit-dolor *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 112. 7. Haec *de cum Regiensi.* verba *Regiensis.* 8. 'tot superesse meae', 10. 'vel super. *sic leguntur hi duo versiculi in codice Aldi' P.* 9. Ergo ego *A*? *rec c.* quom *d.* 10. supra *c et Regiensis.* 11. longos veniat *de.* 13. veniet *P.* 15. precatae *P, vel* precatae *A*: rogate *vel* rogatae *ABC.* 17. Pars quoque *de.* 18. 19. legant *et* spargant *vulgo a Mureto inde.* 21. haec *om d*, hac *c.* garbaseis *B.* ventis] vittis *vel* velis *Itali*, linis *vel* villis *I. H. Vossius.* 23. Illuc *vulgo a Mureto inde.* panchaicha *B.* 24. pinguis *c et Itali*: dives *ABde.* 27. demonstrent *A*? *d.* 29. cura *A*? *P*: causa *BC.* Neaerae *Itali*: *libri* neaera.

3 Quid prodest caelum votis implesse, Neaera,
Blandaque cum multa tura dedisse prece,
Non ut marmorei prodirem e limine tecti,
Insignis clara conspicuusque domo,
5 Aut ut multa mei renovarent iugera tauri
Et magnas messes terra benigna daret,
Sed tecum ut longae sociarem gaudia vitae
Inque tuo caderet nostra senecta sinu
Tunc cum permenso defunctus tempore lucis
10 Nudus Lethaea cogerer ire rate?
Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri,
Arvaque si findant pinguia mille boves?
Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis,
Taenare sive tuis, sive Caryste tuis,
15 Et nemora in domibus sacros imitantia lucos
Aurataeque trabes marmoreumque solum?
Quidve in Erythraeo legitur quae litore concha
Tinctaque Sidonio murice lana iuvat,
Et quae praeterea populus miratur? in illis
20 Invidia est: falso plurima vulgus amat.
Non opibus mentes hominum curaeque levantur:
Nam Fortuna sua tempora lege regit.
Sit mihi paupertas tecum iucunda, Neaera:
At sine te regum munera nulla volo.
25 O niveam, quae te poterit mihi reddere, lucem!
O mihi felicem terque quaterque diem!
At si, pro dulci reditu quaecunque voventur,
Audiat aversa non meus aure deus,
Nec me regna iuvant nec Lydius aurifer amnis

3, 2. tulisse *B*. 5. renoventur *pr e*. 7. sociarent *BCP*. 9. quom *d*. permenso *ABC*: promenso *P*, permensae *corr e*. praemensae *vulgo inde ab Ald.* 1502. tempora *corr e*. 10. coger *d*. 11. Quid prodesse potest pondus grave *E et Vincentius Bellov. sp. d.* 5, 73. 6, 2. 12. Prataque *Vincentius loco priore*. fundant *e*. 14. 15. *om Vincentius*. 14. Traenare *et* thariste *B*. 17. in ericteo *A*, inerithri eo *d*. quae in *B*. 18. sidonia *d*. 20. Invidia est *E*, *Pontanus P*: Invida quae *ABC*. volgus *E teste Scaligero in castigationibus*. habet *e*. 21. lavantur *d*. 22. regit *P*: gerit *ABC*. 23. Sed *A*, Sic *c*? iocunda *Bcd*. 24. At *C*: Et *AB et corr e*. 25. poterit quae te *c*. 27. At mihi pro *d*. 28. aversa *c*: adversa *ABde*. 29. Non *Ac et Vincentius Bell. sp. d* 5, 73. 81. iuvant *ABC et Vincentius*: iuvent *P*. non *Vincentius*.

Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Haec alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge posse frui.
Adsis et timidis faveas, Saturnia, votis,
Et faveas concha, Cypria, vecta tua.
Aut si fata negant reditum tristesque sorores,
Stamina quae ducunt quaeque futura neunt,
Me vocet in vastos amnes nigramque paludem
Dives in ignava luridus Orcus aqua.

4 Dii meliora ferant, nec sint insomnia vera,
Quae tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul, vani, falsumque avertite visum:
Desinite in votis quaerere velle fidem.
Divi vera monent, venturae nuntia sortis
Vera monent Tuscis exta probata viris:
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte
Et pavidas mentes falsa timere iubent:
Et natum in curas hominum genus omina noctis
Farre pio placant et saliente sale?
Et tamen, utcunque est, sive illi vera moneri,
Mendaci somno credere sive volent,
Efficiat vanos noctis Lucina timores

3, 31. Hoc *Vincentius loco altero.* capiunt *Vincentius priore loco, altero* cupiunt. 32. Securo vitae munere *Vincentius.* 33. Adsisque et *d.* 34. cyprea *d.* 36. canunt *vulgo de coniectura Heinsii.* nec neunt *codex Foroiul. versionis vulgatae Matth.* 6, 28. 38. Divis *d.* ignara *e*, ignaram *d.* luridis *d.* orchus *Bcd.*

4, 1. Qui *d.* velint *corr c.* insomnia *d, aliter* insomnia *P*: mihi somnia *ABce.* 2. hesterna *ABe:* externa *cd.* extrema *vulgo ex Cuiaciano recentiore.* pexima *B.* 3. vani *B et rec A*: vanum *C et pr A.* 4. Desine *d.* in votis] *vulgo* in vobis *de coniectura Scaligeri.* in somnis *Itali,* inventis *Statius.* 5. 6. movent *c.* 7. 8. *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 113. 9. At *vulgo de coniectura Mureti.* natum *B*: varium *A*, vatum *cd*, vanum *Pe et rec A.* in curas *c*: maturas *B*, ventura *Ae, al.* ventura *rec c*, metuens *d et rec A.* omina *Bc*: omnia *Ade, aliter* omnia *P.* noctis *rec in litura B.* 10. *Servius ad Aen.* 5, 745. 11. Sed *vulgo ex Thuaneo Guyeti solo.* utrunque *de.* moneri *ABPd et pr e:* moveri *c*, monenti *rec e.* 12. velint *Bde, vel* volent *margo e.*

Et frustra inmeritum pertimuisse velit,
15 Si mea nec turpi mens est obnoxia facto
Nec laesit magnos impia lingua deos.
Iam Nox aetherium nigris emensa quadrigis
Mundum caeruleo laverat amne rotas,
Nec me sopierat menti deus utilis aegrae:
20 Somnus sollicitas deficit ante domos.
Tandem, cum summo Phoebus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies.
Hic iuvenis casta redimitus tempora lauro
Est visus nostra ponere sede pedem.
25 Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec videt illud opus.
Intonsi crines longa cervice fluebant,
Stillabat Syrio myrtea rore coma.
Candor erat, qualem praefert Latonia Luna,
30 Et color in niveo corpore purpureus,
Ut iuveni primum virgo deducta marito
Inficitur teneras ore rubente genas,
Et cum contexunt amarantis alba puellae
Lilia et autumno candida mala rubent.
35 Ima videbatur talis illudere palla:
Namque haec in nitido corpore vestis erat.
Artis opus rarae, fulgens testudine et auro
Pendebat laeva garrula parte lyra.
Hanc primum veniens plectro modulatus eburno,
40 Felices cantus ore sonante dedit:
Sed postquam fuerant digiti cum voce locuti,
Edidit haec dulci tristia verba modo.
'Salve, cura deum: casto nam rite poetae
Phoebusque et Bacchus Pieridesque favent:
45 Sed proles Semeles Bacchus doctaeque sorores

4, 14. praetimuisse *vulgo de coniectura Gebhardi.* 15. Sic *Bd et corr e.* 16. magicos *B.* 17. aethereum *BC.* emensa *de*: emersa *ABc.* 21. quom *d.* perspexit *c.* 22. fessa *c.* 23. lauru *vulgo de coniectura Broukhusii.* 25. quisquam *d.* 26. *fortasse* heroum nec tulit ulla domus. 28. Syrio *Itali*: tyrio *vel* tirio *ABC.* myrtea, mirtea, myrthea, mirthea *libri.* 33. Et *ABde*: Ut *c*, Aut *P.* quom *d*, quam *A.* 34. ut *vulgo de coniectura Broukhusii.* autunno *C.* 35. Lima *d*, Lima *pr e.* 41. *vel* digitis *P.* 42. dulci tristia *Broukhusius*: tristi dulcia *libri.* sono *de.* 45. Semeles *ABde*: semelae *c.*

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens:
At mihi fatorum leges aevique futuri
Eventura pater posse videre dedit.
Quare ego quae dico non fallax accipe vates,
60 Quodque deus vero Cynthius ore feram.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella viro,
Pro qua sollicitas caelestia numina votis,
Quae tibi securos non sinit ire dies,
65 Et cum te fusco Somnus velavit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus,
Carminibus celebrata tuis formosa Neaera
Alterius mavult esse puella viri,
Diversasque suas agitat mens impia curas,
80 Nec gaudet casta nupta Neaera domo.
Ah crudele genus nec fidum femina nomen!
Ah pereat, didicit fallere siqua virum.
Sed flecti poterit: mens est mutabilis illis:
Tu modo cum multa brachia tende prece.
66 Saevus Amor docuit validos tentare labores,
Saevus Amor docuit verbera saeva pati.
Me quondam Admeti niveas pavisse iuvencas
Non est in vanum fabula ficta iocum:
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora
70 Nec similes chordis reddere voce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar avena
Ille ego Latonae filius atque Iovis.
Nescis quid sit amor, iuvenis, si ferre recusas
Immitem dominam coniugiumque ferum.
75 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas:
Vincuntur molli pectora dura prece.

4, 46. non] nec *d.* 47. cuicunque *B.* 49. non] nox *d.* 50. Quodque *AP*: Quidque *BC.* feram *Broukhusius*: ferat *libri.* 55. quom *d.* 58. maluit *Bd.* 59. suas] *vulgo* tuis *de coniectura Lipsii.* mens anxia *P.* 60. Ne *d.* 63. illis *C*: illi *AB.* 64. prece *P*: fide *ABC. conf.* 3, 6, 46. *Propert.* 1, 18, 18. 65. *litteris minoribus B.* Saevus amor docuit. *suppositititius est hic versus. Pontanus sic reposuit ex v. c.* ['*ab illo, ut asserebat, codice*' *Perreius*] Flere nec ante pedes pudeat dominamque vocare' *P.* validos tentare labores *F*: dominae fera verba minantis *ABC.* 66. potuit *c.* saeva *F*: posse *ABC.* 67. niveos-iuvencos *c.* 69. ne *A.* 70. Ne *A.* 71. cantus *c et cum Aldo Scaliger*: cantum *BPde et, nisi fallor, A.*

Quod si vera canunt sacris oracula templis,
Haec illi nostro nomine dicta refer.
'Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse:
Felix hoc, alium desine velle virum."
Dixit, et ignavus deiluxit corpore somnus.
Ah ego ne possim tanta videre mala.
Nec tibi crediderim votis contraria vota
Nec tantum crimen pectore inesse tuo:
Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti
Nec flammam volvens ore Chimaera fero
Nec canis anguinea redimitus terga caterva,
Cui tres sunt linguae tergeminumque caput,
Scyllaque virgineam canibus succincta figuram,
Nec te conceptam saeva leaena tulit,
Barbara nec Scythiae tellus horrendave Syrtis,
Sed culta et duris non habitanda domus
Et longe ante alias omnes mitissima mater
Isque pater quo non alter amabilior.
Haec deus in melius crudelia somnia vertat
Et iubeat tepidos irrita ferre Notos.

Vos tenet, Etruscis manat quae fontibus unda,
Unda sub aestivum non adeunda Canem,
Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis, prima
Cum se purpureo vere remittit humus:
At mihi Persephone nigram denuntiat horam:
Inmerito iuveni parce nocere, dea.
Non ego tentavi nulli temeranda deorum

4, 78. nomina *Regiensis*, *aliter* nomina *P*. 79. Non *d*. 80. hoc *F teste in castigationibus Scaligero*: *Heinsius non annotavit*. *ceteri* ac. 81. pectore *cum Aldo Scaliger*. 82. ne *ABCP*: non *Aldus et Scaliger*. possim *ABPc*: possem *e*, possum *d cum Aldo et Scaligero*. 84. pectori *Scaliger dedit tacitus*. 87. Non *A*. consanguinea *AB*. catena *B*. 88. Qui *d*. 89. Scyllave *Heynius et Vossius soli*. succincta *F*: submixta *ABc*, comitata *de*. 92. *aliter* diris *P*. 93. alias *ABC*: alios *cum Aldo Scaliger*. 95. crudelis *P et Regiensis*. 96. impia *BC et Regiensis*, *aliter* irrita *P*.

5, 1. Vos *BP et Scaliger*: ..os *C*, Nos *A*. 4. Quom *d*. hyems *cum Aldo Scaliger*. 5. At *ACP cum Aldo et Scaligero*: Ah *B*. thissiphone *e*, thesiphone *d*. 7. deorum] piorum *Itali*, virorum *Scaliger ex Cuiaciano recentiore*.

Audax laudandae sacra docere deae,
Nec mea mortiferis infecit pocula succis
10 Dextera nec cuiquam trita venena dedit,
Nec nos sacrilegi templis admovimus ignes,
Nec cor sollicitant facta nefanda meum,
Nec nos insanae meditantes iurgia mentis
Impia in adversos solvimus ora deos:
15 Et nondum cani nigros laesere capillos,
Nec venit tardo curva senecta pede.
Natalem primo nostrum videre parentes,
Cum cecidit fato consul uterque pari.
Quid fraudare iuvat vitem crescentibus uvis
20 Et modo nata mala vellere poma manu?
Parcite, pallentes undas quicunque tenetis
Duraque sortiti tertia regna dei.
Elysios olim liceat cognoscere campos
Lethaeamque ratem Cimmeriosque lacus,
25 Cum mea rugosa pallebunt ora senecta
Et referam pueris tempora prisca senex.
Atque utinam vano nequicquam terrear aestu!
Languent ter quinos sed mea membra dies.
At vobis Tuscae celebrantur numina lymphae
30 Et facilis lenta pellitur unda manu.
Vivite felices, memores et vivite nostri,
Sive erimus seu nos fata fuisse velint.
Interea nigras pecudes promittite Diti
Et nivei lactis pocula mixta mero.

5, 8. celandae *P.* 10. trita *F*: certa *ceteri. vulgo* tetra *de coniectura Scaligeri.* 11. sacrilegi *Fc*: sacrilegis *d et pr c*, sacrilegos *AB et corr e.* amovimus *B.* ignes *Regiensis*: egris *B*, aegros *AC*, ergo *F Heinsio teste*: *Scaliger in castigationibus* ergo ex egros, *alterius Cuiaciani scriptura*, *elici posse scribit.* 12. Sollicitant pectus facta nefanda reum *Vincentius Bellovacensis sp. d.* 4, 107. 13. meditantis *BC et cum Aldo Scaliger.* mentis *ABPde et corr c*: linguae *c et cum Aldo Scaliger.* 15. Saepe quidem *Vincentius sp. d.* 5, 100. 16. Saepe venit tacito *Vincentius.* 17. primo nostri *d.* nostri primum *vulgo ex libris paucis nec bonis. deus est Natalis.* 18. Quo *d.* 19. 20. *Vincentius sp. d.* 4, 94. 21. umbras *cum Aldo Scaliger, aliter* umbras *P.* 22. *aliter* sortiri *P.* fortia *e.* 23. Eliseos *de.* 24. chimeriosque *c*, chimereosque *d.* 25. Quom *d.* 26. pueri *B.* 27. necquicquam terreat *e.* 28. quinas *d.* 29. Atque *B.* vobis *Pc et Scaliger*: nobis *ABde.* celebrentur *de.* nymphae *Ae.* 32. volent *vulgo ex uno Statii.*

6 Candide Liber, ades (sic sit tibi mystica vitis
Semper, sic hedera tempora vincta feras),
Aufer et ipse meum pariter medicando dolorem:
Saepe tuo cecidit munere victus amor.
5 Care puer, madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis prona funde Falerna manu.
Ite procul durum curae genus, ite labores:
Fulserit hic niveis Delius alitibus.
Vos modo proposito dulces faveatis amici,
10 Neve neget quisquam me duce se comitem:
Aut si quis vini certamen mite recusat,
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos deus, ille ferocem
Contudit et dominae misit in arbitrium,
15 Armenias tigres et fulvas ille leaenas
Vicit et indomitis mollia corda dedit.
Haec Amor et maiora valet, sed poscite Bacchi
Munera: quem vestrum pocula sicca iuvant?
Convenit ex aequo nec torvus Liber in illis,
20 Qui se quique una vina iocosa colunt:
Non venit iratus nimium nimiumque severus:
Qui timet irati numina magna, bibat.
Quales his poenas qualis quantusque minetur,
Cadmeae matris praeda cruenta docet.
25 Sed procul a nobis hic sit timor, illaque, siqua est,
Quid valeat laesi sentiat ira dei.
Quid precor ah demens? venti temeraria vota,

6, 1. sic] nec *pr e.* 2. semper sic edera *BC et Scaliger*: Sic edera semper *A*? geras *Itali.* 3. pariter] semper *e.* medicande *Statius.* 4. arax *et in margine* amor *e.* 6. Et] *vulgo* I *de coniectura Scaligeri* [*exemplo Perreiano non Perreii manu ascriptum est, sed multo recentiore, quae Scaligerum sequi solet. eadem* 4, 5, 1 *ascripsit* Qui mihi te, *eadem* 4, 1, 39 Nam quis te *et alia permulta*]. 7. curae durum genus *Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 75. 8. Pulserit *Bd*, Pulserat *e.* 11. Nut *d*, At *P.* recusat *BCP:* recuset *A et cum Aldo Scaliger.* 12. cum *Bc.* 14. Contulit *d et pr e.* 15. Armenas *B.* 17. valet *Fruterius, itaque unus Statii*: volet *ceteri.* 19. illis *BC*: illo *A*, illos *cum Aldo Scaliger.* 21. Non venit *ABde*: Iam venit *c? et cum Aldo Scaliger.* Cum venit *Itali. immo* Convenit-severos. severis *vulgo de coniectura Livineii.* 23. hic *e.* qualis *F*: deus hic *ceteri.* quantusque *F*: quantasque *Pc*, quantumque *ABe*, quantum *d.* 27. ha *d.*

Aeriae et nubes diripienda ferant.
Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neaera,
30 Sis felix, et sint candida fata tua.
At nos securae reddamus tempora mensae:
Venit post multos una serena dies.
Hei mihi, difficile est imitari gaudia falsa,
Difficile est tristi fingere mente iocum,
35 Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria verba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curae:
Odit Lenaeus tristia verba pater.
Gnosia, Theseae quondam periuria linguae
40 Flevisti ignoto sola relicta mari:
Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus
Ingrati referens impia facta viri.
Vos ego nunc moneo: felix, quicunque dolore
Alterius disces posse carere tuo.
45 Nec vos aut capiant pendentia brachia collo
Aut fallat blanda sordida lingua prece.
Etsi perque suos fallax iuravit ocellos
Iunonemque suam perque suam Venerem,
Nulla fides inerit: periuria ridet amantum
50 Iuppiter et ventos irrita ferre iubet.
Ergo quid totiens fallacis verba puellae
Conqueror? ite a me, seria verba, procul.
Quam vellem tecum longas requiescere noctes
Et tecum longos pervigilare dies,
55 Perfida nec merito nobis inimica merenti,
Perfida, sed, quamvis perfida, cara tamen!

6, 28. Aereae nubes *de.* 30. Sic *d.* facta *Ade.* 32. multas *Ade.* 33. *Hinc novum carmen ordiuntur ABC: Muretus Scaligero obsequente coniunxit.* Si mihi *B*, Hei quam *E*, Heu quam *Vincentius sp. d.* 4, 111. 35. Non *E.* 37. tristes *de.* 41. minorque *d*, minor ante *B.* 42. fata *c.* 43. Vos quoque *B.* 44. didicit *E et Vincentius Bellov. sp. d.* 4, 28. 5, 37. cavere *EF et Vincentius.* suum *E et Vincentius*, toros *F.* 45. Non vos decipiant *E*, Ne nos decipiant *Vincentius sp. d.* 4, 163. 46. Nec capiat *E et Vincentius.* prece *E et Vincentius*: *ceteri* fide. 47. iurabit *B.* iurarit *vulgo de coniectura Fruterii.* 49. meritis *et in margine* inerit *e*, veneri *rec A.* 51. quid *A? certe Muretus et Ald.* 1515: qui *BC et cum Ald.* 1502 *Scaliger.* 52. procul *P*: precor *ABC et cum Aldo Scaliger.* 53. longas tecum *vulgo ex Ald.* 1515. 55. inimica *ABC et cum Aldo Scaliger*: nec amica *Regiensis.* 56. tu mihi *ante* cara *add d.*

Naida Bacchus amat: cessas, o lente minister?
Temperet annosum Marcia lympha merum.
Non ego, si fugiat nostrae convivia mensae
Ignotum cupiens vana puella torum,
Sollicitus repetam tota suspiria nocte.
Tu puer, i, liquidum fortius adde merum.
Iam dudum Syrio madefactus tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.

6, 57. Naida *C et cum Aldo Scaliger*: Naiada *B*. 58. Temperat *A*. 59. ego] te *B*. fugiet *B*, fugit *c*. 62. Tu] I *P*. i *F*: et *ACP*, es *B*, *alii* et *B*. 63. Syrio *Itali*: tyrio *Ace et cum Aldo Scaliger*, tyria *Bd*. 65 — 70. *v. lib.* 4, 12.

ALBII TIBULLI
LIBER QUARTUS.

1 Te, Messala, canam, quanquam me et cognita virtus
Terret, ut infirmae nequeant subsistere vires,
Incipiam tamen. a meritis si carmina laudes,
Deficiant: humilis tantis sim conditor actis,
5 Nec tua praeter te chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non maiora supersint.
Est nobis voluisse satis, nec munera parva
Respueris. etiam Phoebo gratissima dona
Cres tulit, et cunctis Baccho iucundior hospes
10 Icarus, ut puro testantur sidera caelo
Erigoneque Canisque, neget ne longior aetas.
Quin etiam Alcides deus ascensurus Olympum
Laeta Molorcheis posuit vestigia tectis,
Parvaque caelestis placavit mica, nec illis
15 Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus parvus labor, ut tibi possim
Inde alios aliosque memor componere versus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in inmenso desederit aere tellus,
20 Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem,

IV. *cum libro tertio coniungitur in BC.*
1, 1. me et *de coniectura scripsi*: mea *ABC*, tua *P*, me *vulgo ex Cuiaciano recentiore. ex F nihil notatum.* cognita *vel* vivida *A*. 2. nequeant *F*: valeant *ceteri.* ut *concedentis est.* 3. a *ABC*: at *F*, ac *P*. meritas *P*. carmine *C. conf. carm. ad Pison.* 202. 4. tantis humilis *B*. *aliter* humiles *P. ita Regiensis.* 5. praeter te *ABde et Scaliger cum Cuiaciano recentiore*: te praeter *c*. 9. Detulit *margo e.* iocundior *cd.* 10. et *de*, ut *margo e.* pura *B*. 11. neget *om d.* ne *om B*. 12. etiam *om d.* 13. tectis *Itali*: terris *libri.* 14. placavit *Itali*: peccavit *d*, pacavit *ceteri.* 18. opus dicat *P.* dicat *Bde*: dictat *AFc et corr e.* 19. *aliter* in immensum *P. ita B.* desederit *FPc*: descenderit *ABde.* *aliter* aera *P. ita AB.* 20. defluxerit *C.*

Et vagus, e terris qua surgere nititur, aer,
Huic et contextus passim fluat igneus aether,
Pendentique super claudantur ut omnia caelo:
At, quodcunque meae poterunt audere Camenae,
25 Seu tibi par poterunt seu, quod spes abnuit, ultra
Sive minus (certeque canent minus), omne vovemus
Hoc tibi, nec tanto careat mihi carmine charta.
Nam, quanquam antiquae gentis superant tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
30 Nec quaeris quid quaque index sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis vincere honores,
Quam tibi maiores maius decus ipse futuris:
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna volumina versu,
35 Convenientque tuas cupidi componere laudes
Undique quique canent vincto pede quique soluto.
Quis potior, certamen erit: sim victor in illis,
Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Nam quis te maiora gerit castrisve forove?
40 Nec tamen hic aut hic tibi laus maiorve minorve,
Iusta pari premitur veluti cum pondere libra,
Prona nec hac plus parte sedet nec surgit ab illa,
Qualis, inaequatum si quando onus urget utrinque,
Instabilis natat alterno depressior orbe.
45 Nam seu diversi fremat inconstantia vulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere verbis.
Non Pylos aut Ithace tantos genuisse feruntur
Nestora vel parvae magnum decus urbis Ulixen,

1, 21. e] *vulgo* a *de coniectura Barthii.* 22. et] ut *P.* flat *d.* 24. At *P et cum Aldo Scaliger*: Et *ABC et Cuiacianus recentior.* quocunque *A.* 25. sed quid *de.* ultro *vulgo contra libros.* 26. vovemus *CEP*: movemus *AB.* 27. ne *AC.* carmine *ABFce*: carmina *d*, nomine *P*, pondere *margo e.* 30. quid quaque index *F*: quid qua iudex *ABCP.* 32. futuris *BCP*: futurus *A et cum Aldo Scaliger.* 35. *aliter* titulis *P. ita Regiensis.* stemmate *vulgo, quod habent Itali.* 36. iuncto *c*, victo *d.* 37. potior *C*: potius *AB et cum Aldo Scaliger.* 39. *hunc versum hic deletum inserit ante* 45 *P.* Nam quis te *F*: Quisque tibi *B*, Quis tibi nam *C*, Namque tibi *vel* Quisque tibi *A*, Nec quisquam *P.* castrisve *A*: chartisve *BCFP.* 40. *om A.* hic aut hic *CF*: hic *B.* hinc aut hinc *vulgo incerto auctore.* 41. premit *B.* 42. surget *de.* 44. alterna *P.* 47. Sic *d.* 49 ulixem *cd*, ulissem *Be.*

50 Vixerit ille senex quamvis, dum terna per orbem
Saecula fertilibus Titan decurreret horis,
Ille per ignotas audax erraverit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis.
Nam Ciconumque manus adversis reppulit armis,
55 Nec valuit lotos coeptos avertere cursus,
Cessit et Aetnaeae Neptunius incola rupis
Victa Maroneo foedatus lumina Baccho:
Vexit et Aeolios placidum per Nerea ventos:
Incultos adiit Laestrygonas Antiphatenque,
60 Nobilis Artacie gelida quos irrigat unda:
Solum nec doctae verterunt pocula Circes,
Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis
Aptaque vel cantu veteres mutare figuras:
Cimmerion etiam obscuras accessit ad arcis,
65 Quis nunquam candente dies apparuit ortu,
Seu supra terras Phoebus seu curreret infra:
Vidit, ut inferno Plutonis subdita regno
Magna deum proles levibus discurreret umbris,
Praeteriitque cita Sirenum litora puppi.
70 Illum inter geminae nantem confinia mortis
Nec Scyllae saevo conterruit impetus ore,
Cum canibus rapidas inter fera serperet undas,
Nec violenta suo consumpsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
75 Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.

1, 51. decurrerit *cum Aldo Scaliger.* 53. includitur *ABC et cum Aldo Scaliger*: excluditur *Regiensis.* 55. Nec *C*: Non *AB et cum Aldo Scaliger.* lotos *F et Italus in Gryph.* 1534 *in bibliotheca Vaticana*: cyclops *ceteri. alii Itali* Cessit et Aetnaeae, Nec valuit Cyclops, Victa Maroneo. coeptos] captos *F*, tempus *B.* advertere *B*, vertere *d.* 59. Antiphatenque *cum Aldo Scaliger*: antiphatemque *cd.* 60. artatiae *Regiensis*, atraciae *C*, artacre *A*, artaere *B*, Arsaciae *P.* gelida *Itali*: gelidae *P*, gelidos *ceteri.* erigit *F.* 63. Apta vel *d.* 64. Cimmerion *BP et cum Aldo Scaliger.* Cimmeriorum *vulgo de coniectura Broukhusii.* 66. Seu *ABC*: Sive *cum Aldo Scaliger.* supra *AC et Scaliger cum Aldo et Cuiaciano recentiore*: super *B.* 67. et *C.* Plutoni subdita regna *cum Aldo Scaliger.* 68. umbris *AP et cum Aldo Scaliger*: undis *BC et Cuiacianus recentior.* 70. inter geminae *F*: tergeminae *ceteri.* nante *B.* confinio *P.* 71. ore *FP*: orbe *ceteri.* 72. rapidas *Bde et cum Aldo Scaliger*: rabidas *Ac.* fera *P*: freta *ceteri.* 73. more *B et cum Aldo Scaliger*: in ore *AC et Cuiacianus recentior.* 75. si *om d et pr e.*

Non violata vagi sileantur pascua Solis,
Non amor et fecunda Atlantidos arva Calypsus,
Finis et erroris miseri Phaeacia tellus.
Atque haec seu nostras inter sunt cognita terras,
80 Fabula sive novum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius, tua dum facundia, maior.
Iam te non alius belli tenet aptius artes,
Qua deceat tutam castris praeducere fossam,
Qualiter adversos hosti defigere cervos,
85 Quemve locum ducto melius sit claudere vallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores,
Ut facilisque tuis aditus sit et arduus hosti,
Laudis et assiduo vigeat certamine miles.
Quis tardamve sudem melius celeremve sagittam
90 Iecerit aut lento perfregerit obvia pilo?
Aut quis equum celeremve arto compescere fraeno
Possit et effusas tardo permittere habenas,
Inque vicem modo directo contendere passu,
Seu libeat, curvo brevius contendere gyro,
95 Quis parma, seu dextra velit seu laeva, tueri,
Sive hac sive illac grandis venit impetus hastae
Amplior, aut signata cita loca tangere funda?
Iam simul audacis venient certamina Martis,
Adversisque parent acies concurrere signis,
100 Tum tibi non desit faciem componere pugnae,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,

1, 77. calypsos *C.* 78. erroris *F*: errorum *ceteri.* misero *P.* 81. fecundia *d.* 82. Iam *Itali*: Nam *libri omnes.* 83. praeducere *ABCFP.* 84. cervos *Itali:* nervos *libri.* 87. Et *A.* sit *om d.* 88. ut *P.* 91. Aut *B et cum Aldo Scaliger*: At *C*, Et *A.* celerem arctato *vulgo de coniectura Italorum. haud scio an* celeremque *cum Ayrmanno scribendum sit*; *nisi totum vocabulum ex v.* 89 *huc venit.* 93. dirrepto *d.* passu *ABF*: cursu *C.* 94. Nunc *P.* brevius *B*: levius *vel* melius *vel* brevius *A*, melius *C et cum Aldo Scaliger.* compellere *vel* convertere *vulgo de coniectura Broukhusii et Crusii.* 95. Quis parma seu *ABCFP.* 96. grandis venit] veniat gravis *vulgo, quod a Scaligero in annotatione forte positum operae M. Patissonii invexerunt.* 97. Amplior aut *ABFc et corr e*: Amplior seu *de.* cita] velit *C.* 98. venient *AB et Regiensis*: veniant *Scaliger dedit*, veniunt *C.* 99. parent *ABCF*: parant *vulgo ex Aldinis. conf.* 3, 2, 20. 100. Tum *C:* Tunc *ceteri.* 102. ut *F*: in *ABC.* concurrat *C*, seu currat *P.*

Seu libeat duplicem seiunctim cernere Martem,
Dexter uti laevum teneat dextrumque sinister
105 Miles sitque duplex gemini victoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes:
Nam bellis experta cano. testis mihi victae
Fortis Iapydiae miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes
110 Testis Arupinis et pauper natus in armis,
Quem si quis videat vetus ut non fregerit aetas,
Terna minus Pyliae miretur saecula famae.
Centum fecundos Titan renovaverit annos,
Ipse tamen velox celerem super edere corpus
115 Gaudet equum validisque sedet moderator habenis.
Te duce non alias conversus terga domator
Libera Romanae subiecit colla caternae.
Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
Instant, compertum est veracibus ut mihi signis,
120 Quis Amythaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine vestem
Indueras oriente die duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis
Et fera discordes tenuerunt flamina venti,
125 Curva nec assuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Nulla nec aerias volucris perlabitur auras
Nec quadrupes densas depascitur aspera silvas,
Quin largita tuis sunt muta silentia votis.
130 Iuppiter ipse levi vectus per inania curru

1, 103. duplici-Marte *vulgo de coniectura Salmasii.* seiunctim *Salmasius*: seu iunctum *libri.* 104. Dexter uti *F*: Dextraque ut in *e*, Dexteraque ut *AB, vel* Dexteraque ut *A*, Dextraque ut *cd.* sinister *BCF*: sinistra *A et corr e.* 105. geminis-castris *vulgo de coniectura Italorum.* 108. iapidiae *CF*: iapigiae *AB et margo e.* 110. Arupinis *F:* arupinus *rec A?*, et arpinis *B et pr A*, et hirpinis *C*, in alpinis *P.* Arupinas *vulgo de coniectura Scaligeri.* et] *fortasse* est. arvis *Itali.* *post* 112. *add* Nam (Namque *Muretus*) senex longae peragit dum saecula vitae *c, om Bde et cum Aldo Scaliger. ex A Heinsius annotavit* 112. saecula famae. 113. renovaverat *C et pr A*, renoverat *B.* 115. validusque *rec A.* 116. domata *P.* 121. subtemine *vulgo a Scaligero inde.* 122. annis *B.* 127. Nulla *C*: Ulla *AB et cum Aldo Scaliger.* aereas *Bde.* 129. muta *P*: multa *ceteri.*

Affuit et caelo vicinum liquit Olympum
Intentaque tuis precibus se praebuit aure
Cunctaque veraci capite annuit: additus aris
Laetior eluxit structos super ignis acervos.
Quin hortante deo magnis insistere rebus
Incipe: non idem tibi sint aliisque triumphi.
Non te vicino remorabitur obvia Marte
Gallia nec latis audax Hispania terris
Nec fera Theraeo tellus obsessa colono,
Nec qua vel Nilus vel regia lympha Choaspes
Profluit aut rapidus, Cyri dementia, Gyndes
Aret Arecteis haud una per ostia campis,
Nec qua regna vago Tomyris finivit Araxe,
Impia nec saevis celebrans convivia mensis
(Ultima vicinus Phoebo tenet arva) Padaeus:
Quaque Hebrus Tanaisque Getas rigat atque Magynos.
Quid moror? Oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi adversis regio sese offeret armis.
Te manet invictus Romano Marte Britannus
Teque interiecto mundi pars altera sole.
Nam circumfuso consistit in aere tellus
Et quinque in partes toto disponitur orbe.
Atque duae gelido vastantur frigore semper:
Illic et densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemque nivemque,
Quippe ubi non unquam Titan super egerit ortus.

1, 131. Affluit *d.* 133. aditus *C*, abditus *Scaliger et corr e.* 134. Purior *C.* 136. non *cum Aldo Scaliger*: nunc *ABC.* sint *P et cum Aldo Scaliger:* sunt *ABC. possis et* erunt *scribere.* 138. audax] avidas *C.* terras *C.* 139. thereo *P*, terêo *rec A*, tetereo *AFc*, tetero *B*, tartareo *de.* possessa *P.* 140. Coaspes *Pisanus Perreius*: diaspes *ABCF.* 141. Gyndes] cidnus *vel* cydnus *ABFPcd*, ridnus *e.* 142. Aret *scripsi de coniectura.* Ardet Arecteos-campos *vulgo de coniectura Scaligeri.* Ardet arecteis *F*, Creteis ardet *ABC*, Creteis ardens *corr e.* haud una *Heinsius*: aut unda *libri.* per ostia *Heinsius*: perhospita *F*, carystia *ABC.* 143. vago *om d.* tamiris *BCP.* 144. saevus *d.* 145. vicinis *d.* patheus *pr A*, pacheus *margo e.* 146. Hebrus] *vulgo* Istrus *de coniectura Broukhusii.* maginos *vel* magynos *ABFc et margo e*: mosinos *P et Regiensis*, magistras *de.* 148. se offerret in armis *B.* 151. considit *vulgo de coniectura Heinsii. v. Iacob. ad Aetnam* 103. 156. densum *d.* 157. egerit *ABCFP*: ingerit *Regiensis.*

At media est Phoebi semper subiecta calori,
Seu propior terris aestivum fertur in orbem
160 Seu celer hibernas properat decurrere luces:
Non igitur presso tellus exurgit aratro,
Nec frugem segetes praebent nec pabula terrae:
Non illic colit arva deus, Bacchusve Ceresve,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.
165 Fertilis hanc inter posita est interque rigentes
Nostraque et huic adversa solo pars altera nostro,
Quas similis utrinque tenens vicinia caeli
Temperat, alter et alterius vires necat aer:
Hinc placidus nobis per tempora vertitur annus:
170 Hic et colla iugo didicit summittere taurus
Et lenta excelsos vitis conscendere ramos,
Tondeturque seges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur aere,
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
175 Ergo, ubi praeclaros ierint tua facta triumphos,
Solus utroque idem diceris magnus in orbe.
Non ego sum satis ad tantae praeconia laudis,
Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus.
Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
180 Valgius: aeterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamvis
Fortuna, ut mos est illi, me adversa fatiget.
Nam mihi, cum magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flavi ditantes ordine sulci
185 Horrea fecundas ad deficientia messes,
Cuique pecus denso pascebant agmine colles

1, 158. colori *A.* 159. proprior *Bd.* 160. luces] noctes *rec A.* 161. igitur *F*: ergo *ceteri.* exurgit *ABFcd*: exurget *e.* consurgit *vulgo incerto auctore.* 162. neque *C.* 165. rigentes *Regiensis et, ut videtur, F:* rigentem *ABC cum Cuiaciano recentiore.* 167. utrinque tenens similis *vulgo ex libris pessimis.* utrique *A.* 168. alteram et *F.* necat *Italus in margine ed. Venetae* 1475 *apud Heinsium*: *libri* negat. 169. vertiter *B*, labitur *C.* 170. Hic *ABc et cum Aldo Scaliger:* Hinc *de.* 171. laeta *A.* 173. confinditur *cum Aldo Scaliger*: confunditur *ABC.* 174. esurgunt *d*, exurgitat *ABc.* 175. per claros *Scaliger de coniectura.* ierint *E*: *ceteri* poscent. *fortasse* cierint. 176. maximus orbe *c.* 178. Ipsa *d.* perscribat *d.* 182. fatigat *e.* 183. nitetur *cd et pr e.* 184. Qui *d.* dictantes *A.* 185. fecundis indeficientia mensis *libri praeter F.* 186. agmine *ABPcd et margo e cum Aldo et Scaligero*: ordine *e.*

(Et domino satis et nimium furique lupoque),
Nunc desiderium superest: nam cura novatur,
Cum memor ante actos semper dolor admonet annos.
190 Sed licet asperiora cadant spolierque relictis,
Non te deficient nostrae memorare Camenae.
Nec solum tibi Pierii tribuentur honores:
Pro te vel rapidas ausim maris ire per undas,
Adversis hiberna licet tumeant freta ventis,
195 Pro te vel densis solus subsistere turmis
Vel parvum Aetnaeae corpus committere flammae.
Sum quodcunque, tuum est. nostri si parvula cura
Sit tibi, quanta libet, si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
200 Posse Meleteas nec mallem vincere chartas.
Quod tibi si versus noster, totusve minusve,
Vel bene sit notus, summo vel inerret in ore,
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
205 Seu matura dies celerem properat mihi mortem,
Longa manet seu vita, tamen, mutata figura
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum seu tardi pecoris sim gloria taurus
Sive ego per liquidum volucris vehar aera pennis,
210 Quandocunque hominem me longa receperit aetas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

1, 188. Nec *d et pr e.* 189. Quom dolor *de.* anteactos *F*: accitos *Ac*, accitus *Bde.* dolor] memor *de.* admonet *ABPd et cum Aldo Scaliger*: admovet *ce.* 190. relictus *Be.* 191. defient *d.* 193. rabidas *c.* ausi *F.* 195. densis solus *ABC*: solus densis *cum Aldo Scaliger.* subsistere *ABF et corr e*: obsistere *C.* 197. Sum *ABP et corr e*: Seu *C*, Dum *Aldus et Scaliger.* si *ABCP et Scaliger*: sit *vulgo incerto auctore.* 198. sit] sint *Fde.* 199 magna *A et Cuiacianus recentior.* galippi *de.* 200. nec mallem] mallem quoque *B.* vincere *F*: mittere *ceteri.* 202. sit notus *ABC*: si totus *dedit Scaliger*, sit totus *P.* inerret *FP*: inhaeret *Ade*, meret *Bc.* 203. finem statuunt *de.* statuunt *AB.* facta *de.* 204. tunc-cum texerit *ABC et cum Aldo Scaliger*: cum-contexerit *P.* 205. celerem *F*: fato *ceteri.* 206. figura *BC et Cuiacianus recentior*: figuram *A et, ut videtur, F.* 209. liquidam *c.* volucri-penna *vulgo de coniectura Heinsii.* 210. Quandocunque *F*: In quemcunque *AB*, In quodcumque *C.* hominum *C.*

2 Sulpicia est tibi culta tuis, Mars magne, kalendis:
Spectatum e caelo, si sapis, ipse veni.
Hoc Venus ignoscet: at tu, violente, caveto
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
5 Illius ex oculis, cum vult exurere divos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quicquid agit, quoquo vestigia movit,
Componit furtim subsequiturque Decor.
Seu solvit crines, fusis decet esse capillis:
10 Seu compsit, comptis est veneranda comis.
Urit, seu Tyria voluit procedere palla:
Urit, seu nivea candida veste venit.
Talis in aeterno felix Vertumnus Olympo
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
15 Sola puellarum digna est, cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta Tyros,
Possideatque, metit quicquid bene olentibus arvis
Cultor odoratae dives Arabs segetis
Et quascunque niger rubro de litore gemmas
20 Proximus Eois colligit Indus aquis.
Hanc vos, Pierides, festis cantate kalendis,
Et testudinea Phoebe superbe lyra.
Hoc solemne sacrum: multos hoc sumet in annos:
Dignior est vestro nulla puella choro.

3 Parce meo iuveni, seu quis bona pascua campi
Seu colis umbrosi devia montis aper,
Nec tibi sit duros acuisse in praelia dentes,

2, 1. Sulpicia] '*haec fuit filia Servii Sulpicii, et hic liber de amoribus Sulpiciae et Cherinti inscribitur*' *P*. 3. Sed *A*. 5. divis *d*. 6. lampades *C*. 10. venus *et in margine* comis *e*. 13. vertunnus *C*. 14. Mille hunc ornatus *B*. 15. qui *d*. 16. dent *B*. 18. odoratis *d*. 19. gemmas *ABC et Cuiacianus recentior*: conchas *cum Aldo Scaliger*. 20. equis *vulgo de coniectura Scaligeri*. 21. cantare *B*. 23. hoc sumet *AB*, *itaque Cuiacianus recentior et Scaligero teste* '*veteres omnes libri*': haec sumit (*si Heinsio fides*) *F*, hoc fumet *C*, hoc summat *P*, 'hoc sumat *v. c.*' *Perreius. fortasse* hoc sumite. innanis *d*. 24. vestro *ACP et cum Aldo Scaliger:* nostro *B*. choro *vel* coro *Pce et cum Aldo Scaliger*: thoro *ABd*.

3, 3. praelia *F*: pectora *A*, pectore *BC*.

Incolumem custos hunc mihi servet Amor.
5 Sed procul abducit venandi Delia cura:
O pereant silvae, deficiantque canes!
Quis furor est, quae mens, densos indagine colles
Claudentem teneras laedere velle manus?
Quidve iuvat furtim latebras intrare ferarum
10 Candidaque hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat, Cerinthe, vagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram,
Ipsa ego velocis quaeram vestigia cervi
Et demam celeri ferrea vincla cani.
15 Tunc mihi, tunc placeant silvae, si, lux mea, tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas:
Tunc veniat licet ad casses, illaesus abibit,
Ne Veneris cupidae gaudia turbet, aper.
Nunc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianae,
20 Caste puer, casta retia tange manu:
Et quaecunque meo furtim subrepit amori,
Incidat in saevas diripienda feras.
At tu venandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

4. Huc ades et tenerae morbos expelle puellae,
Huc ades, intonsa Phoebe superbe coma.
Crede mihi, propera: nec te iam, Phoebe, pigebit
Formosae medicas applicuisse manus.
5 Effice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color,
Et quodcunque mali est et quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis evehat amnis aquis.

3, 7. est] o *c*? densa *corr e*. 8. Candentem *C*, Claudendo *margo e*. 11. Cherinthe *vel* Cherinte *semper libri*. 12. Ipse *d et pr e*. 13. Ipse *pr e*. cervae *vulgo de coniectura Broukhusii*. 15. sic *vulgo de coniectura Heinsii*. 19. Nunc *c*: Tunc *ABde et cum Aldo Scaliger*. 20. tange *ACF*: tende *BP*. 21. At *F*, Aut *P*. subrepit *BC et cum Aldo Scaliger*: subiecit *vel* subrepit *A*. subrepet *vulgo e Sfortiano et Cuiaciano recentiore*. 24. ipse] saepe *B*.

4, 1. espelle *d*. 5. matres *d*. 6. pallida *vel* palida *libri*: candida *Heynius ex Romana* 1475. 8. devehat *vulgo de coniectura Heinsii*.

Sancte, veni, tecumque feras, quicunque sapores,
10 Quicunque et cantus corpora fessa levant:
Neu iuvenem torque, metuit qui fata puellae.
Votaque pro domina vix numeranda facit.
Interdum vovet, interdum, quod langueat illa,
Dicit in aeternos aspera verba deos.
15 Pone metum, Cerinthe: deus non laedit amantes.
Tu modo semper ama: salva puella tibi est.
Nil opus est fletu: lacrimis erit aptius uti,
Si quando fuerit tristior illa tibi.
At nunc tota tua est, te solum candida secum
20 Cogitat, et frustra credula turba sedet.
Phoebe, fave: laus magna tibi tribuetur in uno
Corpore servato restituisse duos.
Iam celeber, iam laetus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis laetus uterque focis.
25 Tunc te felicem dicet pia turba deorum,
Optabunt artes et sibi quisque tuas.

5 Qui mihi te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus
Atque inter festos semper habendus erit.
Te nascente novum Parcae cecinere puellis
Servitium et dederunt regna superba tibi.
5 Uror ego ante alias: iuvat hoc, Cerinthe, quod uror,
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor, per te dulcissima furta
Perque tuos oculos per Geniumque rogo.
Mane Geni, cape tura libens votisque faveto,
10 Si modo, cum de me cogitat, ille calet.
Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,

4, 9. sopores *vulgo ex libris paucis nec bonis.* 13. movet *d.* 17 — 22. Nil, At, Phoebe *primus Aldus* 1515: At, Phoebe, Nil *ABC et cum Ald.* 1502 *Scaliger,* At, Nil, Phoebe *P.* 17. erat *d.* 24. sanitis *d.*

5, 1. Qui mihi *F*: Est qui *ceteri.* 3. puellae *de.* 4. dederunt *cum Aldo Scaliger*: dederant *ABC.* 7. per te *ABCF*: te per *Regiensis.* 9. Alme *P.* Magne *vulgo auctore incerto.* Geni] veni *P, vel* veni *rec e.* tura *AB et cum Aldo Scaliger*: dona *C. conf.* 6, 1. 10. cum] quod *P.* illa *e.* calet *Itali*: valet *ABC,* volet *F,* velit *P.* 11. suspiret *AB.*

Tunc precor infidos, sancte, relinque focos.
Nec tu sis iniusta, Venus: vel serviat aeque
Vinctus uterque tibi, vel mea vincla leva.
Sed potius valida teneamur uterque catena,
Nulla queat posthac nos soluisse dies.
Optat idem iuvenis quod nos, sed tectius optat:
Nam pudet haec illum dicere verba palam.
At tu, Natalis, quoniam deus omnia sentis,
Annue: quid refert, clamve palamve roget?

6 Natalis Iuno, sanctos cape turis acervos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie, tibi se laetissima compsit,
Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi causas tibi, diva, relegat:
Est tamen, occulte cui placuisse velit.
At tu, sancta, fave, neu quis divellat amantes,
Sed iuveni quaeso mutua vincla para.
Sic bene compones: ullae non ille puellae
Servire aut cuiquam dignior illa viro.
Nec possit cupidos vigilans deprendere custos,
Fallendique vias mille ministret Amor.
Annue purpureaque veni perlucida palla:
Ter tibi fit libo, ter, dea casta, mero.
Praecipit et natae mater studiosa, quod optet:
Illa aliud tacita, iam sua, mente rogat.
Uritur, ut celeres urunt altaria flammae,
Nec, liceat quamvis, sana fuisse velit,

5, 12. Tu *vulgo de Italorum coniectura.* 16. nos] *vel* quam *P.* exsoluisse *B.* 17. tectius *P*: tutius *ceteri.* 18. hic *B.* 20. clamne palamne *viri docti.*

6, 1. acervos] honores *de.* 3. tibi] ter *B*? 5 orandi *cd et pr e cum Ald.* 1502, oranda *B.* 7. neu quis *F*: neve id *C*, ne nos *AB et corr e*, ne nox *P.* 9. ullae *BCF*: ulli *vulgo auctore incerto.* 10. cuidam *BC*, *vel* ulli *corr e.* 13. que *om B.* 14. fit *Itali et nescio unde Scaliger*: sit *AC et Ald.* 1502, sic *B et Cuiacianus recentior.* 15. en *vulgo de coniectura Broukhusii.* quid *vulgo e Lipsii excerptis.* optet *Itali*: optat *ABC et cum Aldo Scaliger.* 16. iam sibi *rec e et Itali*, clam sibi *vulgo de coniectura Heinsii.*

Si, iuveni grata veniet cum proximus annus,
20 Hic idem votis iam vetus adsit amor.

7 Tandem venit amor, qualem texisse pudori
Quam nudasse alicui sit mihi fama magis.
Exorata meis illum Cytherea Camenis
Attulit in nostrum deposuitque sinum.
5 Exolvit promissa Venus: mea gaudia narret,
Dicetur siquis non habuisse sua.
Non ego signatis quicquam mandare tabellis,
Ne legat id nemo quam meus ante, velim,
Sed peccasse iuvat, vultus componere famae
10 Taedet: cum digno digna fuisse ferar.

8 Invisus natalis adest, qui rure molesto
Et sine Cerintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an villa sit apta puellae
Atque Arretino frigidus amnis agro?
5 Iam, nimium Messala mei studiose, quiescas,
Non tempestivae saepe propinque viae.
Hic animum sensusque meos abducta relinquo,
Arbitrio quoniam non sinis esse meo.

9 Scis iter ex animo sublatum triste puellae?
Natali Romae iam licet esse tuo.

6, 19. Si *AC*: Sis *F*, Sic *B et rec e.* iuveni *om B.* gratae *puto.* veniet *BCF*: adveniet *A.* 20. adsit] esset *B.*

7, 1. pudori *Ace et cum Aldo Scaliger*: pudore *BPd et Cuiacianus recentior.* 2. Et *C.* magis *ABC et cum Aldo Scaliger:* minor *vulgo de Italorum coniectura.* 6. sua *F*: suam *ceteri.* 8. Ne *A et cum Aldo Scaliger*: Me *BC*, Ut *P.* id nemo *Ac et corr e cum Aldo et Scaligero*: id venio *Bde*, advenio *Regiensis.*

8. Sulpicia *F.* 3. nulla *c.* puellae *BF et pr A:* puellis *C et corr A.* 4. Aretino *libri.* Eretino *Itali*, Reatino *Huschkius.* amnis *ABce*: aunis *d.* annus *vulgo incerto auctore.* Arnus *codex Thuaneus.* 5. *al.* minimum *P. sic Itali.* 6. Neu *B.* 8. Arbitrii mei *vulgo de coniectura Heinsii.* quoniam *P:* quamvis *ABC et cum Aldo Scaliger.*

9. Ad Thoratum de natali die *B*, Ad veratum de natali die al [*sic*] cherinctum *d*, Ad theostratum de die natali *e.* 2. iam *F*:

Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte venit.

10 Gratum est, securus multum quod iam tibi de me
Permittis, subito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togae potior pressumque quasillo
Scortum quam Servi filia Sulpicia:
5 Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est,
Ne cedam ignoto maxima causa toro.

11 Estne tibi, Cerinthe, tuae pia cura puellae
Quod mea nunc vexat corpora fessa calor?
Ah ego non aliter tristes evincere morbos
Optarim, quam te si quoque velle putem.
5 At mihi quid prosit morbos evincere, si tu
Nostra potes lento pectore ferre mala?

12 Ne tibi sim, mea lux, aeque iam fervida cura,
Ac videor paucos ante fuisse dies,

non *ceteri.* nunc *vulgo de Italorum coniectura.* licet *F:* sinet *Bce,* sinit *Ad.* suo *vulgo ex Ald.* 1502. 1515. 3. *al.* genialis *P.* 4. iam *vulgo, quod venit a librario Vulpii.* velit *pr e,* favet *d.*

10, 1. tibi *A*: mihi *BC et cum Aldo Scaliger.* 2. Promittis *vulgo de coniectura Heinsii.* 3. Si - toga est *vulgo de coniectura Heinsii.* 6. Ne *C et cum Cuiaciano recentiore Scaliger*: Nec *AB.* cedam *Statius*: credam *libri.* causa *BCF*: cura *A? et corr ce.*

11, 1. Estne] Morsne *P.* pia cura *Itali*: placitura *ACP,* placiture *B et corr e cum Aldo et Scaliger.* 2. Quod *Ade*: Qui *Bc et corr e cum Aldo et Scaligero.* Dum *vulgo de coniectura Heinsii.* vessat *c.* 4. si *BP et Scaliger*: sic *AC.* 5. At *F*: Ah *ceteri.* Nam *vulgo ex Ald.* 1502. 1515. prodest *B.* si *P*: quid *ABFce,* quam *d.* ubi *vulgo de coniectura Scaligeri.* 6. lento *F*: *ceteri* laeto.

12. *cum superiore carmine coniungunt BC et, nisi fallor, scripti omnes. iidem hos versus iterum habent in fine libri tertii, ubi P ascripsit 'hii versus non leguntur hoc loco in vetustis codicibus et videntur de inferiore epigrammate inculcati fuisse in huius elegiae finem per errorem librariorum.'* 1. Ne *A et corr e hoc loco, itaque c supra libro tertio et hic cum Aldo Scaliger*: Nec *BCP hic et Bde supra.* sim *ABPc cum Aldo et Scaligero hic*: sit *de hic et BC supra.* iam *B hic*: tam *AC et cum Aldo Scaliger hic, BC supra.* 2. Ac *ABCFP hic et Bd supra*: *vel*

Si quicquam tota commisi stulta iuventa,
Cuius me fatear paenituisse magis,
5 Hesterna quam te solum quod nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum.

13 Nulla tuum nobis subducet femina lectum:
Hoc primum iuncta est foedere nostra Venus.
Tu modo sola places, nec iam te praeter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
5 Atque utinam posses uni mihi bella videri!
Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
Nil opus invidia est, procul absit gloria vulgi:
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene vivere silvis,
10 Qua nulla humano sit via trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte vel atra
Lumen, et in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e caelo mittatur amica Tibullo,
Mittetur frustra, deficietque Venus.
15 Haec tibi sancta tuae Iunonis numina iuro,
Quae sola ante alios est mihi magna deos.
Quid facio demens? heu heu mea pignora cedo,
Iuravi stulte: proderat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures:
20 Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunque voles, tuus usque manebo,
Nec fugiam notae servitium dominae,
Sed Veneris sanctae considam vinctus ad aras.
Haec notat iniustos supplicibusque favet.

14 Rumor ait crebro nostram peccare puellam:
Nunc ego me surdis auribus esse velim.

ut *rec e hic*, Ut *ce supra*. paucos videar *B supra*. videor *AFP et supra C*: videas *C hic*, videar *B hic*, video *rec e hic*. 4. Quius *d hic*. fateor *d utrobique*, *e supra*. 5. quod solum *B hic*. 13, 2. vincta *pr e*. 3. modo *AC et Scaliger cum Cuiaciano recentiore*: mihi *B*. te iam *Acd*. 5. possis *vulgo incerto auctore*. 6. sic] tunc *c*. 8. ipse *AB*. 9. possim *vulgo ex uno Broukhusii libro*. 15. Haec *Scaliger dedit*: Nec *A*, Hoc *BC*, Per *P*. iuro] *vel* raro *rec e*. 16. mihi (*Scaligero teste, non Heinsio*) *F*: tibi *ABC*. digna *de*. 17. cedo *CF*: credo *AB*. 18. proderat *F*: prodeat *ABC*. ille *de*. 19. aures *d*. 22. Ne *c*. 23. Si *c et pr e*. confidam *B*.

Crimina non haec sunt nostro sine facta dolore:
Quid miserum torques, rumor acerbe? tace.

Villicus aerari quondam, nunc cultor agelli,
Haec tibi Perspectus templa, Priape, dico.
Pro quibus officiis, si fas est, sancte, paciscor,
Assiduus custos ruris ut esse velis,
5 Improbus ut siquis nostrum violarit agellum,
Hunc tu — sed taceo: scis, puto, quod sequitur.

Quid hoc novi est? quid ira nuntiat deum?
Silente nocte candidus mihi puer
Tepente cum iaceret abditus sinu,
Venus fuit quieta, nec viriliter
5 Iners senile penis extulit caput.
Placet, Priape, qui sub arboris coma
Soles sacrum revinctus pampino caput
Ruber sedere cum rubente fascino?
At, o Triphalle, saepe floribus novis
10 Tuas sine arte deligavimus comas
Abegimusque voce saepe, cum tibi
Senexve corvus impigerve graculus
Sacrum feriret ore corneo caput.
Vale, nefande destitutor inguinum,
15 Vale, Priape: debeo tibi nihil.
Iacebis inter arva pallidus situ,
Canisque saeva susque ligneo tibi
Lutosus affricabit oblitum latus.
Sceleste penis, o meum malum grave,
20 Gravi piaque lege noxiam lues.

14, 3. Carmina *pr A.* facta *ABC et Scaligero in castigationibus testante F*: iacta *vulgo de coniectura Is. Pontani.*

Villicus aerari, Quid hoc novi est] *Haec duo carmina, quae inter Priapea leguntur* (82. 83), *Iosephus Scaliger se in codice F inter Tibulli opera reperisse testatur. huius codicis scripturas, quantum ex annotatione Scaligeri intelligi possunt, expressi.*

2. Respectus *Reinesius.* 4. vieta *N. Heinsius.* 7. revincte *Scaliger.* 9. Tripalle *F.* 17. saevas usque *F. correxit Scaliger.* 19. meum malum grave *scheda P. Pithoei*: cui meum malum *F?*

Licet querare: nec tibi tener puer
Patebit ullus, imminente qui toro
Iuvante verset arte mobilem natem,
Puella nec iocosa te levi manu
25 Fovebit apprimetve lucidum femur.
Bidens amica Romuli senis memor
Paratur, inter atra cuius inguina
Latet iacente pantice abditus specus
Vagaque pelle tectus annuo gelu
30 Araneosus obsidet fores situs.
Tibi haec paratur, ut tuum ter aut quater
Voret profunda fossa lubricum caput.
Licebit aeger angue lentior cubes,
Tereris usque, donec ah miser miser
35 Triplexque quadruplexque compleas specum.
Superbia ista proderit nihil, simul
Vagum sonante merseris caput luto.
Quid est, iners? pigetne lentitudinis?
Licebit hoc inultus auferas semel:
40 Sed ille cum redibit aureus puer,
Simul sonante senseris iter pede,
Rigente nervus excubet lubidine
Et inquietus inguina arrigat tumor
Neque incitare cesset usque dum mihi
45 Venus iocosa molle ruperit latus.

DOMITII MARSI.

15 Te quoque Virgilio comitem non aequa, Tibulle,
Mors iuvenem campos misit ad Elysios,
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores
Aut caneret forti regia bella pede.

22. ingemente *alii.* 25. lubricum *schedae Pithoei.* 28. pancie abditus specus *F. correxit Scaliger.* 29. Vagaque *codex Priap. Vossianus*: Vacuaque *F.* 30. forem *Scaliger in ed. Tibulli.*

15. DOMITI MARSI *F*: *Ovidio ascribit A, ceteri nostri carent nomine poetae.* 1. aeque *A.* 3. Nec *B.* elego *e.*

I, 3, 60. *scribe* tenui 75. Tityos IV, 1, 117. catenae. *Not.* IV, 1, 104. *vel* Dexterque ut *A.* 175. ierint *F.* *Ad Catullum not.* 47, 4. *dele numerum* 5. 52, 28. 29. *scr.* carmina *pr L.*

LIBRARY OF CONGRESS
0 003 073 361 7